

कम्बरामायण-संस्कृतानुवादः

KAMBARAMAYANAM

IN

SANSKRIT

(BALAKANDAM)

BY

S. N. SRIRAMADESIKAN[~], Siromaⁿⁱ

WITH A FOREWORD BY

Dr. C. P. RAMASWAMI AYYAR

ice Chosellar

Annamalai University

Dr C P RAMASWAMY AYYAR
Vice-Chancellor
Annamalai University.

Annamalainagar P O.
(South India)
15-10-1964

FOREWORD

Dear S I S N Srinivasan,

For several years you have laboured strenuously in the fields of research and critical scholarship. You have also acquired considerable experience as Editor of a number of Sanskrit classics and specially distinguished yourself by your redaction into Sanskrit of famous Tamil classics like Thirukural and Thirupavai as well as your versions of the poems of Subramania Bharati, (your accomplishment as a comprehensive linguist having helped you in this matter). You have also produced a Sanskrit adaptation of Vemana's Padyams.

You have now essayed a similar task with reference to Kambar's great version of the Ramayana pointing out the changes and deviations introduced by Kambar into the Valmiki original. As you have pointed out Kambar, with the background of the Adi Kavya, also utilised the Ramayana story for exhibiting his marvellous skill of narration and description of natural scenery and of human emotions. As I have already observed with reference to your previous efforts you evince in all your work a remarkable verbal felicity enabling you to capture the spirit of the original masterpiece.

My best wishes,

(Sd) C P Ramaswami Ayyar.

INTRODUCTIONS.

DR. SAMPURNANAND
(Governor, Rajasthan)

Raj Bhavan
Jaipur.
19—10—1964.

Dear, Sri Siromani,

I have gone through the Sanskrit translation of the Kamba Ramayana sent by you. Having heard a good deal about the excellence of this work, I was naturally very anxious to read it. I am told that a translation in Hindi is available but so far I have not been able to secure a copy. Your translation seems to me to be well-executed. The language is simple but chaste and eloquent. Not knowing Tamil, I cannot say how far the translation agrees with the original but there is no reason for me to believe that you have deviated very far from the main text. Your introductory notes are useful. We know that in some places Tulsidas has varied the story as given by Valmiki. From your notes, it appears that Kambar has done the same. The reason, I believe, is also the same. Both the authors have tried to gloss over what appeared to them to be certain gross aspects of the original story.

(Sd.) Sampurnanand,

DR. K. N. KATJU

(former Chief Minister
of Madhya Pradesh)

Allahabad,

19—10—1964

Ramayana has played almost a miraculous part in the national history of Hinduism in India. For countless ages it has moulded the character and destiny of Hindus. Valmiki's Ramayana in Sanskrit has led the race. But versions of his wonderful story as told by Valmiki in regional languages like Kamba Ramayana in Tamil and Hindi Ramayana by Tulsiidas have moved and influenced countless generations of Hindu folk living in the rural and urban areas in Southern and Northern India. Now that by God's blessing India has become free and independent and one solid whole, it would be in the national interest if all these famous versions were translated in Sanskrit—our great national language—and thus become available to the nation at large. I beg to offer my warm felicitations to Pandit S. N. Srirama Desikan for translating Kamba Ramayana in Sanskrit. By his effort, Kamba's great treatise becomes the heritage of India. I am sure it will be widely read and appreciated. Tulsiidas Ramayana is equally famous in Northern India. I am sure its Sanskrit translation will be equally appreciated and welcomed.

I have read the English portion of your book with great interest. It has been revealing to me.

With best wishes,

(Sd) K. N. Katju

SRI C R PATTABHIRAMAN
Deputy Minister

Information & Broadcasting
India
15-10-1964
Madras (Camp)

Sri S N Sriramadesikan who is a Nyaya Siromani from the Tirupati Sanskrit College is well known to South Indian scholars. He has frequently reviewed religious and philosophical books for the *Hindu* and other leading newspapers in South India. He is one of the acknowledged research scholars of South India who has contributed a number of learned articles to journals. He is rendering notable service to Tamil by rendering many of the classic books in that ancient language into Sanskrit. He has already translated the *Tiruppatai* in attractive slokas and has also translated the *Thirukkural* which is usually referred to as the Tamil Veda. He has also translated Vemana Kavi's Padyams into Sanskrit. He has also translated the famous national songs of Subramania Bharati into Sanskrit.

In the present work which is a rendering in Sanskrit of the *Kamba Ramayanam* the author has worked hard to preserve the beauty of Kambhar. There are many passages where this ancient Tamil poet has deviated from and sometimes improved upon Valmiki. It is only in Kambhar that we have the detailed descriptions of the personality of Sri Rama and it is again in Kamba Ramayanam that we have the episode of Sabari the great devotee who tastes every fruit before offering it to the Lord so that He could have the best. I have heard from great Bhagavathas the story wherein Sri Rama was asked whether a certain episode in Ramayanam was correct or not. Sri Rama is supposed to have replied saying that if Valmiki had said so that must be taken as the truth.

The translations of Sri Rama Desikan are bound to be as invaluable as they are likely to be interesting to readers in the North many of whom do not have an inkling of the worth of the great classics in Tamil. It has been truly stated that there is no equal to the devotional literature of Tamil Nad. By getting acquainted with the same with the help of translations our compatriots in the North can gain an integrated culture. This is a sure means of national integration. I wish Sri Sri Rama Desikan all success.

(Sd) C R Pattabhiraman

DR. B. R. SARMA,
Director, Kendriya Sanskrit Vidyapeetha,

Tirupathi
19-10-64

Shri S. N. Sriramadesikan who has already translated into Sanskrit Sri Andal's Tiruppavai, Tiruvalluvar's Tirukkural and Bharatiar's poems has translated now a good number of select verses (about 440) from the Bala Kanda of Sri Kamba Ramayana a Tamil epic of great merit. It is a well known fact that the translation of a work is more difficult than writing an original work, for in writing the original the ideas spring up in the mind of the author with the words expressive of them. In doing the translation, the idea is there already in a particular language and the translation job is to clothe it in a language, perhaps with its genius totally alien to the source language. Many a translation has lost the charm of the original because the translation often makes—a Sabdanuvada—i.e., literal translation, not the Bhavanuvāda—catching the spirit of the original. It is the difficult task of a translator that he should retain the beauty of the original and put the source—idea in a language entirely different. Considering these points and applying them to the present work, one can safely say that the author of the Sanskrit Kamba Ramayana has done his job neatly. It is really a great service to Kamban himself that he has been now brought to a wider circle of non-Tamil scholars of Sanskrit—who but for the present work will not be able to understand Kamban. Sri Srirama Desikan's attempt deserves every encouragement and it is also hoped that he would bring out the other Kandas also very soon.

(Sd) B. R. Sarma

Dr K M MUNSHI
B A , LL B , D LITT , LL D ,
President
Bharatya Vidya Bhata

Chowpatty Road
Bombay-7
19th Oct 1964

I am glad that Pandit S N Surimadesikan Siro
mani has brought out Kamba Ramayanam—Bala Kandam
in Sanskrit. Kamba Ramayanam is popular in the South as
Tulsida Ramayanam is in the North and I am glad that
the author has made this epic accessible to the Sanskrit
knowing public in the whole of India.

(Sd) K M Munshi

DR S RADHAKRISHNAN
President of
India

Rashtrapathi Bhavan
New Delhi
24th Oct 1964

MESSAGE

Dear Sri Srinamadikan,

You are doing valuable work. These books you are publishing will I hope spread spiritual enlightenment and comfort.

(Sd) S Radhakrishnan

DONARS

Our thanks are specially due to the following donors who have contributed liberally to the successful bringing out of this work

Sri N Mahalingam M.L.A. (Pollachi)	Rs 1,000
„ T V Viswanatha Iyer, Advocate, 11, East Mada Street, Madras-4	Rs 250
„ T L Venkatarama Iyer Retd Supreme Court Judge, 81, Mowbrays Road, Madras-18	Rs 100
„ T S Narayana Iyer Auditor 1131/A Prince of Wales Road Chamarajpet, Mysore	Rs 150
„ K. Srinivasan, Advocate, Sripuram View, Royapettah, Madras-14	Rs 100

It is proposed to bring out the Kamba Ramayana in Sanskrit in 6 volumes. The cost of bringing out each volume comes to about Rs 1,000. It is requested that the Public will liberally contribute to the above laudable object, the other volumes will soon see the light of day.

பொருளடக்கம்

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

विषय-सूची

कम्बरामायण संस्कृतानुवादे

बालकाण्डः

படவம்	பக்கம்
தந்திறப்புப்பாவிரம்	1-2
1. ஆற்றுப்படவம்	2-
2. நாட்டுப்படவம்	2-4
3. நகரப்படவம்	5-7
4. அரசியற்படவம்	7-8
5. திருவவதாரப்படவம்	8-12
6. கைபடைப்படவம்	12-14
7. தாடகைவதைப்படவம்	14-18
8. வேள்விப்படவம்	18-23
9. அகணிகைப்படவம்	23-27
10. மிதிலைக்காட்சிப்படவம்	28-39
11. குலமுறை கிளத்து படவம்	39-41
12. காசுமுகப்படவம்	41-46
13. எழுச்சிப்படவம்	46-48
14. வரைக்காட்சிப்படவம்	48-50
15. பூங்கொய் படவம்	50-52
16. புனல்விளைவாட்டுப்படவம்	52-53
17. உண்டாட்டுப்படவம்	54-56
18. எதிர்கொள் படவம்	56-58
19. உவாவியற் படவம்	58-62
20. கோலக்காண படவம்	62-66
21. கடிமணப்படவம்	66-71
22. பரகராமப்படவம்	71-74

பதல்:	பृष्ठः
மந்நலாசரணம்—	3-4
1 सरयूतदी पटलः	4-5
2 कोसलदेश पटलः	5-7
3 अयोध्यानगर पटलः	8-11
4 दशरथशासन पटलः	11-12
5 श्रीरामावतार पटलः	12-17
6 विश्वामित्रे रामसमर्पण पटलः	18-20
7 ताटकावध पटलः	20-25
8 विश्वामित्रयाग पटलः	26-31
9 अहत्या पटलः	31-36
10 मिथिलादर्शन पटलः	36-52
11 कुलप्रभावकथनपटलः	52-54
12 घनुर्भङ्ग पटलः	54-61
13 दशरथप्रस्थान पटलः	62-64
14 चन्द्रशैलदर्शन पटलः	65-68
15 पुष्पापचय पटलः	68-71
16 जलक्रीडा पटलः	71-73
17 मद्यपान पटलः	73-76
18 प्रत्युद्गम पटलः	76-79
19 पुरविहार पटलः	80-85
20 सीतालङ्करण पटलः	85-91
21 सीताविवाह पटलः	91-100
22 परशुराम पटलः	100-104

PREFACE

Tamil has a rich hoary antiquity of its own. In the Sangam classics are mirrored the culture and civilization of the ancient Tamils-whose noble achievements in the field of art and literature have withstood the ravages of time. The Alvars and the Nayanmars have bequeathed to us a magnificent body of devotional literature, the like of which the world is yet to behold. None may deny that these mighty singers of the immortal glory of the Lord have fallen under the spell of the classics. Kamban who follows in their footsteps is indeed saturated with and steeped in their soul-animating strains.

There were poets before and after Kamban, but none has reached the dizzy heights of poetic excellence to which the wings of his imagination have soared. In the majestic march of never-fading diction, in the amplitude and depth of vision, and in the wide range of ideas born of a lofty idealism, he has thrown Tamil poets, both ancient and modern, into the shade. His colossal work cannot but be a source of awe and inspiration to generations of poets yet unborn.

Oftentimes, it is said that one's excessive learning freezes the creative impulse in man, but both in Kamban and Milton, it has fed and enriched their imagination. The reason why he has embarked on the stupendous task of writing his Ramayana based on Valmiki is clear. Any other task could not have given him sufficiently ample material and wide canvas for his titanic genius. Besides, his aim is to justify the ways of God to man, and to infuse into the hearts of men a deep devotion to Rama who with the long passage of time has become an avatar of Vishnu.

Scholars wrangle over the original title of the epic. Some call it *Rama Avataram*, while others christen it 'Kamban Ramayana' after the author. What is there in a name?

Kamban approaches Valmiki with a lawful sense of trepidation and diffidence, and takes the reader into his

confidence and confesses to him that he has made up his mind to pattern his epic upon that of Valmiki. But as one reads it, one finds in it several deviations from the original. Some may raise a question why he has not kept up his fidelity to the text.

First, one must understand that it is not a work of translation. It is not a slavishly close rendering of Valmiki. He is in the tradition of great innovators like Kalidasa, and every creative artist must follow the bent of his genius. Any work cannot but bear the mark and stamp of the spirit of the age in which the poet lives and breathes. Besides, he fulfils the supreme needs of his epoch.

Some are of opinion that whatever deviations one finds in Kambar are lifted either from the Adyatma Ramayana or the Ananda Ramayana and the puranas.

The Adyatma Ramayana describes the abduction of Sita by Ravana along with the very piece of earth on which she dwelt. A similar treatment we find in Kambar. Rama in his boyhood days shot at the hunch backed Kuni mud-balls from his mighty bow when she carried her pitcher of water from the pool. It is enshrined in the songs of the Alvars.

The alteration which Kambar makes in the episode of Vamana Avatara Charitham has its origin in the Bhagavatham. From the treatment of similar incidents one should not jump to the conclusion that Kambar has no originality. It is a grievous error. It is true he is a prince of borrowers, but his borrowings have suffered a sea change into something rich and noble. The creation of new situations in Kambar is something woven at the loom of his own powerful imagination.

Valmiki Ramyan is essentially a human document and pictures to us, a pattern of human perfection while Kambar considers him an writer, and his treatment of Rama is altogether different. However, it must be borne in mind that the divine element is not totally absent from Valmiki. Valmiki's treatment of it as a human document may have a greater hold on the imagination of the people.

Rama has begun to sit enthroned as an avatar in the hearts of millions of people and temples must have been built during Kambar's days. In his work the element of devotion gets the better of his artistic impulse and he pours forth his strains of intense devotion through various characters and his poems remind us of the immortal songs of the alvars.

It is a matter for regret that his life is shrouded in mystery. Legends have gathered around his name. Some have called him Kambar, because he was a foundling discovered beneath the pillar of a temple by a temple priest who belonged to the Uvachha caste. When he was taken to a Chola King, he carried with him a stick and the king seemed to have said, "who is the urchin that carries the stick in my presence?"

Vinotha Rasa Manjari, Pulavar puranam, Thondaman-dala Sathakam, Tamil Navatar Charitam, Pandiya Mandala Sathakam, all these works which narrate the life of Kambar are a tissue of lies and perhaps their narration may even belittle the greatness of the mighty singer of the epic. The impression which one gathers of the personality of the author through his writings is far more authentic than the life recorded in the spurious legends.

Adittan was his father and he was born at Thiruvazhundur in the Chola Mandalam. His patron was Sadaiyappa Vallal of Thiruvannamallur, whose praises he sings in his epic in ten places as a mark of his deep sense of gratitude. The epic seemed to have been sung in Panguni Utharam at the temple of Srirangam. "His work will receive the seal of the Lord's approval only when he sings in praise of Sadagopan"—thus Ranganatha spoke through the priest. The Sadagopar Anduthi was composed on the spur of the moment. Thus runs a Vaishnava legend.

His conception of a king is radically different from the traditional approach. The king according to him is but a tabernacle for the life of people. There is an adumbration of the spirit of democracy in his epic. That is why Bharathi, the poet of our national awakening, weaves an immortal wreath of praise for him.

The works that are ascribed to him are 'Saraswathi Anthathi' Eru Ezhupathu, Silai Ezupathu, and Thirukkan Vazhakkam. The Uttara Kandam is not a work of Kamban, perhaps it was written by one Vanu Dhasan.

The stanza that begins with 'Enniya Sakabdham' throws light on the date of Sadayappa Vallal. Some conclude from this that Kamban belonged to the 9th Century A.D. From his dealings with Raja Raja Cholan and Kulotunga II and Prathaparudran, an Andhra King, others arrive at the conclusion that he belonged to the 12th Century. Still this date is a matter of acute dispute. The Vaishnavas rank him with the alvars. Periya Vachchan Pillai, a prince of commentators, in his *Edu* cites the lines of Kamban. From this one may gather that Kamba Ramayana was widely popular in the 13th Century A.D.

Kamban breathed his last at Nattarasankottai and there is a tomb raised to immortalize his memory. Many scholars like T. K. Chidambaranatha Mudaliar are of opinion that the Kamba Ramayana is tampered with, and it is very difficult to winnow the genuine from the false ones. 10,560 stanzas 113 padalams and six kandas comprise the printed edition now available.

Mighty as the work of Kamban is it is not chanted as a work of devotion like Valmiki. Perhaps devotees consider that Valmiki's Ramayana is more sacred as it is more authentic.

I have rendered Kamban's Balakandam in Sanskrit. I have taken into consideration all the remarkable changes which Kamban has introduced in his epic and I have also paid attention to the flights of his imagination which takes us to new scenes and situations. I have supplied the links of the story so that the thread of the narrative may be maintained even trespassing the limits which I have fixed for myself. I am afraid I might be repeating what Valmiki himself has sung in his full throated ease. What I have attempted here is a translation of pure unalloyed Kamban.

The Balakandam which comprises 1396 stanzas has dwindled into 450 verses in my translation. I have added

a section in English dealing with Kamban's handling of Valmiki's Balakandam and it will be of great value for a comparative estimate of the two great poets. The corresponding Tamil text also graces my translation. The translation of Ayodhya Kandam is in print. Other kandams also will soon see the light of day. Each Kandam may cost a thousand rupees. I have launched on this task hoping that ardent lovers of Sanskrit will lend me their warm support.

I heartily thank Shri N. Mahalingam, M.L.A., Pollachi, for his generous donation of a thousand rupees towards the expenses of the entire printing of my translation of one Kanda.

My thanks are due to Shri T. V. Viswanatha Ayyar, Advocate, Mylapore, Shri T. L. Venkataratna Ayyar, Retired Supreme Court Judge, Madras, Shri T. S. Narayana Ayyar, Auditor, Mysore and Shri K. Srinivasan, Advocate, Royapettah, Madras, who have readily helped me in my great venture.

I owe a deep debt of gratitude to my Guru, Maha Vidwan Uttamur Veeraraghavachariar, Swami, for the wholesome suggestions, apt alterations and beautiful touches which he has made in my translation.

I am much indebted to Dr. C. P. Ramaswami Ayyar, Vice-Chancellor, Annamalai University, for his charming foreword and I can never forget Dr. Sampurnanand, Governor of Rajasthan, Dr. K. N. Katju, Former Chief Minister of Madhya Pradesh, Sri C. R. Pattabhiraman, Deputy Minister for Information and Broadcasting, New Delhi, Shri K. M. Munshi, Bharathiya Vidya Bhavan, Dr. B. R. Sarma, Director, Kendriya Sanskrit Vidhya Peetham, Thirupathi, for their words of appreciation and encouragement.

No. 25 Burkit Rd.,

S. N. Srirama Desikan.

MADRAS-17

Dated : 24-10-1964.

THE POINTS OF DIFFERENCE IN THE RAMAYANAS OF VALMIKI AND KAMBA (BALAKANDA).

KAMBA RAMAYANA.

BALA KANDA.

It is well known that the Kamba Ramayana contains deviations from the original, Valmiki Ramayana, in many particulars and displays a wealth of original poetic fancy. They are set down here padala by padala*.

1. RIVER PADALA.

(Chapter describing the River Sarayu)

In this padala of twenty stanzas, the greatness and the grandeur of the River Sarayu are set forth. Valmiki makes mention of the River Sarayu but does not elaborately treat of its greatness. He contents himself with telling that Ayodhya was situated on the banks of the River Sarayu. This elaboration is Kamban's creation.

2. COUNTRY PADALA.

(Chapter describing the Kosala Country.)

This padala consisting of sixty-one stanzas tells of the greatness of the Kosala country. Valmiki describes Kosala in the fifth sloka of the fifth sarga, as the land of wealth and plenty lying on the banks of the Sarayu. Kamban has expanded this idea magnificently in sixty-one stanzas in a variety of ways with a masterly poetic genius. This padala is also an elaboration which is Kamban's creation.

3. CITY PADALA.

(Chapter describing the City of Ayodhya)

In the seventy-five stanzas of this padala, the greatness of the city of Ayodhya ruled over by Emperor Dasaratha and of its people is described. Valmiki has given a succinct description of it in the eighteen stanzas beginning with the

* Padala is the Tamil equivalent of *sarga* or chapter.

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA.

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 197 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed.

with sons. This, in brief, is the story of this padala. This is based on the detailed account of these incidents in sargas 8 to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana. Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details.

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision. They approve of it. Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how long ago he had heard sage Sanatkumara inform his fellow sages that a sage called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result. Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa. According to Valmiki Ramayana therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby. But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and without divulging it to Dasaratha narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna. According to Kamban Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son.

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala. Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled to his mind. But in the Valmiki Ramayana Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there who gives them his assurance. All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu.

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection. According to Valmiki, the Devas who had

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA.

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 137 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past, the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed

with sons. This, in brief, is the story of this padala. This is based on the detailed account of these incidents in sargas 8 to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana. Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details.

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision. They approve of it. Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how, long ago, he had heard sage Sanatkumara inform his fellow sages that a sage called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result. Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa. According to Valmiki Ramayana, therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby. But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and, without divulging it to Dasaratha, narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna. According to Kamban, Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son.

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala. Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled to his mind. But in the Valmiki Ramayana, Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there, who gives them his assurance. All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu.

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection. According to Valmiki, the Devas who had

come to receive their shares of the sacrificial oblations at Dasaratha's yagna, represent their grievance against Ravana to Brahma and, when Brahma assures them of help, Lord Vishnu manifests Himself there. The Devas pray to Lord—Vishnu that He should incarnate Himself as the four sons of Dasaratha and rid them of Ravana's harassment. The Lord promises that He would be born as a man in this world and live there for 11,000 years and remove the fear of Ravana. But He does not explicitly reveal the secret that He is going to incarnate Himself as the son of Dasaratha. Then Lord—Vishnu disappears. After this, Brahma orders the Devas to be born as monkeys to help the Lord's incarnation, and he and the Devas then depart. Kamban's version is this: The Devas represent their grievance to Paramasiva who along with Brahma pray to Lord Vishnu who then appears before them seated on Garuda his vehicle, promises relief to the Devās, and tells them that He will incarnate as Rama the son of Dasaratha and that his sankha (conch), chakra (discus) and Adī Sesha will be born as Satrugna, Bharata and Lakshmana respectively, and Himself asked the Devas to take birth as Vanaras (monkeys) to help Him. After Lord Vishnu's departure Brahma too asks the Devas to take birth as vanaras, as ordered by Lord Vishnu.

4 According to Valmiki, a weird creature emerges from the sacrificial bowl of fire holding a silver lidded golden vessel containing divine payasam and hands it to the king with an injunction to give it to his wives, and disappears. Kamban has the incident thus: A weird creature comes out of the sacrificial bowl of fire holding a golden pot containing some food as potent as Amrita, places it silently before the king and vanishes. Risyasringa asks the king to distribute it to his wives in the order of their ages.

5 In the mode of distribution of the divine stuff too, Kamban gives a different version. Valmiki says that Dasaratha gave half of the payasam to Kousalya, half of half (i.e. one-fourth) to Sumitra, and half of one-fourth (i.e. one-eighth) to Kaikeyi and again the remaining one-eighth to Sumitra. Kamban says that the king distributed the divine stuff equally to Kausalya, Kaikeyi and Sumitra.

respectively in that order and then gave what was left over in the vessel to Sumitra

6 Valmiki clearly mentions that Rama was born in the month Chitra : c , twelfth month after their taking of the payasam, on the ninth day of the fortnight Kamban makes no mention of this

7 Both Valmiki and Kamban agree in the native lagnas and nakshatras of Rama and Bharata But in the lagnas and nakshatras of Lakshmana and Satrugna there is variation Valmiki has it that the two were born in Kataka lagna in the star Aslesha But according to Kamban, Lakshmana's birth lagna and star are Kataka and Aslesha while the rasi and star of Satrugna are Simha and Makha

8 Kamban mentions that, as soon as he came to know of the birth of sons to him through the nurses, the king invited talented seers to his presence and asked them to cast their horoscopes There is no mention of this in Valmiki's Ramayana

9 Dasaratha gets the chowla and upanayana of his four sons performed with sage Vasishtha's help They learn the sastras under the sage Every evening Rama and Lakshmana go to the hermitages of the sages to do obeisance to them and on their way back enquire of the welfare of the people they meet These find a place in Kamban's Ramayana but not in Valmiki's

6 GUARDIANSHIP PADALA

(Chapter dealing with the entrusting of Rama to Visvamitra)

This padala is so named because it tells of Dasaratha's handing over Rama and Lakshmana to the tutelage of sage Visvamitra Being unable to perform his yagna unhindered because of the trouble given by the rakshasas, Visvamitra came to Dasaratha and praised him The king was pleased and enquired what the sage wanted Visvamitra asked the king to send his eldest son Rama with him to protect his yagna from the ravages of the rakshasas This puts the king in great grief but sage Vasishtha intervenes and advises the king to send Rama with Visvamitra And the sage

sets out from Ayodhya with Rama and Lakshmana, reaches the bank of the Sarayu. Spending the night there, they cross the river in the morning and see a grove on the way. Rama enquires about that grove. This is the subject-matter of the 24 stanzas in this padala.

This briefly follows the account given in Valmiki Ramayana from the 37th sloka in the 18th sarga to the 8th sloka in the 23d sarga, with a few variations.

1. Valmiki has it that Visvamitra came into Dasaratha's court when he was in the throne amidst his relatives and purohitas and was discussing about the marriage of his sons. It is not so in Kamban's version.

2. When Dasaratha heard Visvamitra's request for sending Rama with him, the king felt great grief and offered to go and fight the rakshasas himself and then enquires about the names and prowess of the rakshasas on which Visvamitra briefly mentions the prowess of Ravana and says that Subahu and Maricha who had been deputed by him cause great hindrance to the yagna. This is the account in Valmiki's Ramayana. But Kamban's Ramayana simply says that the sage asked for Rama to be sent with him mentioning merely that the rakshasas were hindering his yagna. The king's question about the rakshasas and the sage's mention of Ravana, Subahu and Maricha in reply thereto, do not find a place in Kamban's Ramayana.

3. In Valmiki's Ramayana, the king pays a tribute to the sage and offers, of his own accord, to do what he desires. But Kamban says that only after the sage praised the king, the king enquired what the sage wanted. The fact of the king's excessive praise and promise found in Valmiki's account does not find a place in Kamban's account.

4. Sage Visvamitra mentions the names of Subahu and Maricha and asks Dasaratha to send Rama to conquer them. So says Valmiki. According to Kamban, Visvamitra does not mention the names of the rakshasas but merely asks Dasaratha to send Rama to conquer the rakshasas.

Valmiki describes the request of the sage and the sorrowful reply of Dasaratha in four sargas. Kamban abbreviates it in the space of two stanzas.

5 The request of the sage and the reply of the grief-stricken king are dealt with elaborately by Valmiki in four sargas. Kamban briefly disposes of the idea in 2 stanzas.

6 Vasishtha speaks of the greatness of Viswamitra and advises the king to send his sons without fear with Viswamitra. This is Valmiki's version. But Kamban merely says that Vasishtha told the king that it will be good to the princes if they are sent with the sage. Vasishtha's description of Viswamitra's greatness is not found in Kamban's version.

7 Valmiki specifically mentions that as the sage went away with the princes, he went first, Rama went behind him and Lakshmana came last. Kamban does not mention this order but says generally that the princes followed the sage.

8 Valmiki has it that the sage spent the night on the bank of the Sarayu with the princes and that the next morning the princes beheld the confluence of the Sarayu with Ganga (Ganges) and an asrama there even before crossing the river, and that Rama asked whose hermitage it was. In the shape of answering the question Viswamitra gives the story of Kamasrama. But Kamban makes Viswamitra tell the story of Kamasrama, in the next padala in reply to Rama's enquiry about a grove after crossing the river Ganges, the next morning.

9 From here to the end of Ahalya padala, as in Valmiki's original, we can find many side stories. The readers can well understand, as they proceed further, the variations in Kamban's Ramayana relating to the current of the original story, the order of the narration of the side stories, the spots of their narration, the route of Viswamitra's sojourn to his hermitage with the princes. They are dealt with in order below.

7 THATAKA-DESTRUCTION PADALA

(Chapter describing the slaying of Thataka)

This padala deals with the destruction of Thataka and the protection of Visvamitra's yagna by Rama and Lakshmana. Visvamitra tells Rama that that grove was the spot where Lord Siva burnt Kama (Manmatha) to ashes by opening his third eye. They spend the night there and the next day reach a desert. To safeguard the princes from the heat, the sage initiates them into two mantras called *Bala* and *Ahibala*. He then narrates briefly the stories of the desert and of Thataka, a cruel rakshasi, who destroyed the grove that had stood there and persuades Rama to destroy her, which Rama does. This story is narrated in 76 stanzas in this padala. This encompasses Valmiki's account from the 9th sloka of the 23rd sarga to the 26th sarga.

The variations notable in this padala are

1 Valmiki says that the sage's description of Kamasrama was before they crossed the river Ganges, but according to Kambar it takes place after the crossing of the river.

2 Valmiki says that Visvamitra initiated Rama and Lakshmana into the mantras, *Bala* and *Ahibala* for their complete welfare on the evening of the first day of their setting out from Ayodhya on walking to the bank of the Sarayu, a yojana and a half from the city. But Kambar says that Visvamitra taught Rama the mantras so that he may not be affected by the heat when they were approaching Thatakavana the next day after that on which the sage narrated the story of Kamasrama after crossing the Sarayu. According to Kambar they were on the bank of the Sarayu on the night of the first day, at Kamasrama on the night of the second day, and the instruction in the mantras took place on the morning of the third day of their starting from Ayodhya.

3 In mentioning the previous history of Thatakavana Valmiki states that Indra, pleased at his release from his curse at the Thatakavana, called the spot *Malada* and *Karusa* and so it became a dense forest and that it was made desolate by Thataka. Kambar makes no mention of Indra's part in it but only states the desolation of the dense forest by Thataka.

4 From the 25th and 26th slokas of the 20th sarga and the 8th and 9th slokas of the 25th sarga of Valmiki Ramayana we learn that Maricha was the only son of Sunda through Thataka and that Subahu was the son of Upasunda. But Kamban states clearly that Maricha and Subahu are the sons of Thataka.

5 According to Kamban, Sunda tormented the sage Agastya and was killed by him. Then Thataka went with her two sons to torment the sage, and the three were cursed by him to become rakshasas. But in Valmiki Ramayana, the fact of the killing of Sunda by Agastya is not found. There is only the mere mention that Agastya cursed Thataka and Maricha to become rakshasas.

6 Kamban narrates that Maricha and Subahu went to and befriended Sumali the father-in-law of Ravana, and were acclaimed as his uncles by Ravana. This does not find a place in Valmiki's work.

7 Kamban says that Rama fought with and killed Thataka. There is no mention of Lakshmana. But Valmiki says that Rama cut off her hands while Lakshmana cut off her ears and nose, thus showing that both the princes fought with her.

8 The sage Visvamitra observes that Rama was hesitant to kill Thataka as she was a woman and exhorts him to have no such chivalrous fear and to kill her. This is Kamban's version. But Valmiki says that the sage narrated Thataka's story and of his own accord, exhorted Rama not to mind the fact of her being a female but to kill her.

9 According to Valmiki, hearing the sound of the striking of the tensed bowstring of Rama's bow, Thataka rushed out of her cave to face Rama. But Kamban's version is that Rama asked the sage where Thataka was and, before he could finish replying that the neighbouring hill was her abode, she stood before Rama.

10 Valmiki states that the sage advised Rama to kill Thataka before the evening set in as the strength of the rakshasas would increase after sunset. This does not find a place in Kamban's story.

11. Kamban says that after the slaying of the rakshas, the Devas requested the sage to bless Rama with divine astras. Valmiki gives the additional information that the astras were the sons of the sage Brisasva.

12. In Valmiki's story it is said that before the actual initiation into the mantras of the astras, the sage and the princes spent a night in Thatakavana. But in Kamban's story it appears that they proceeded without spending the night there.

which the sage does. This account is described in detail by Valmiki in 2 sargas. Kamban treats of this in 2 stanzas, and does not mention the request of Rama to the sage to teach him the samhara astras.

2 Valmiki's account that Rama took the sage's permission and taught Lakshmana all the astras he had learnt, does not find a place in Kamban's account.

3 After proceeding ~~there~~ they approached the river Kowsiki, and a loud ~~sa~~ ^{sa} ~~narrated~~ ^{narrated} heard. Rama enquires what it was and the sage ~~answered~~ ^{answered} that it was due to the confluence of the Gomathi river with ~~the~~ ^{the} Sarayu. This is Kamban's version. Valmiki places the question and answer before the destruction of Thataka, in midstream as they were crossing the Ganges. There the sage says that the sound was due to the confluence of Sarayu with the Ganges.

4 According to Kamban, Visvamitra gives a brief account of his life and that of the river Kowsiki before reaching Siddhasrama. Valmiki says that the account of the river Kowsiki was given on the way to Mithila, after the completion of his yagna on the banks of the river Sona by Visvamitra by way of reply to Rama's enquiry about the grove there.

5 Differences are found in the two Ramayanas in their accounts of Vamana Avatar (incarnation). Valmiki says that the sage Kasyapa with his wife Diti made penance to Lord Vishnu for the birth of a child, and that Vishnu, pleased with the penance, promised to be born as their son. Later Lord Vishnu himself performed penance there and concluded it successfully, and hence the spot came to be called Siddhasrama, according to the injunction of Kasyapa. This account is not seen in Kamban. Kamban contents himself with mentioning the incarnation of Vamana and omits to mention Kasyapa's part in it.

6 The Devas inform Lord Vishnu (born as Vamana) that Bali is gifting away whatever is asked for at his yagna and plead with the Lord to go to Bali and ask for something and help them, which the Lord does. This is Valmiki's account. This incident is not found in Kamban's work.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmiki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception, and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ~~alone~~ is dealt with in 7 stanzas. This is extra in Kamban's work.

8 Visvamitra takes a long time of silence before beginning the yagna. Rama asks him when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so, on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmiki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmiki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages, in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmiki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmiki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skilfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmiki at the conclusion of the yagna Visvamitra says as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Siddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

9 AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells his history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Kritha Yuga. Kamban makes no mention of it.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmiki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ^{alone} is dealt with in 7 stanzas. This is extra in K^{amban's} work.

8 Visvamitra takes ^{the} YAGNA of silence before beginning the yagna. Rama asks ^{him} when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmiki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmiki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmiki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmiki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skilfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmiki at the conclusion of the yagna, Visvamitra says, as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Suddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

9 AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells its history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala, enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Kritha Yuga. Kamban makes no mention of it.

4 Valmiki narrates the story of the birth and growth of Lord Muruga and follows it up in detail, with the story of the Ganges in reply to Rama's question on the bank of the Ganges. Kamban contents himself with saying that the sage simply pointed out a spot as the *Suravana pond* etc., the pond where Lord Muruga grew up without telling of his birth and growth after the narration of the churning of the ocean, on the bank of the *Sona* before reaching the Ganges.

5 When the three reach *Visala*, the sage tells Rama about the great *Mithila* and of the dynasty of its ruler. The king receives them respectfully and enquires who the youths are whereon the sage tells of their vanquishing the *rakshasas* at *Siddhaurama*. This is the account of Valmiki. Kamban mentions only that the king welcomed them well and omits the rest of the account.

6 Kamban omits the account of Valmiki that the sage and the princes spent the night in *Visala*.

There are differences about the *Ahalya* episode too in the two *Ramayanas*.

7 Kamban says that they saw a stone in an elevated place in a treeless plain adjoining *Mithila*. But Valmiki says they found an uninhabited hermitage in a grove adjoining *Mithila*.

8 Valmiki has it that Rama enquired of *Visvamitra* the reason for the hermitage being untenanted. The sage told him that the sage *Gautama* had to curse his wife *Ahalya*, and brought Rama to the hermitage and asked him to release her from the curse. Kamban's version is that the dust raised by Rama's feet fell on the stone in the plain and *Ahalya* got back her form having been released from the curse. *Visvamitra* tells Rama that she was *Ahalya*, whereon Rama asks for her story which the sage then describes.

9 Kamban says that *Indra* artfully arranged for the departure of the sage *Gautama* from his hermitage, and then got in. Valmiki says that he was waiting till the opportune moment and then entered the hermitage.

10 According to Valmiki, sage Gautama infuriated at the infamy of Indra cursed that he should become scrotumless, and at once his scrotum fell off. Kamban has it differently. According to him the curse was that Indra should get the female marks of a thousand women.

11 Gautama's curse to his wife was that she should live on air, lie on the sand, and spend an invisible life till she was released of her curse by the dust of Rama's feet, when she should worship him and get back her form. These are Valmiki's words. Gautama himself tells of the method of release from the curse without Ahalya asking about it. But Kamban says that Ahalya turned into stone the moment Gautama cursed her, and entreats him to tell her when she will be released of the curse. Then the sage tells her about it.

Kamban does not mention the fact that Gautama set off to the Himalayas to do penance after cursing his wife, which Valmiki mentions. Valmiki does not mention the fact that Visvamitra asked sage Gautama to take back his wife, which is mentioned by Kamban.

12 Kamban omits the statement of Valmiki that Ahalya, knowing that the visitor was not her husband, agreed to indulge in pleasure with him out of a sense of vanity that the Great Indra, the Lord of the Devas, himself had come there bewitched by her beauty.

13 The Devas pleaded to the Pitri Devatas to remove this disability of Indra (as a result of Gautama's curse), and they gave Indra a sheep's scrotum. This is Valmiki's version. The Devas with Brahma approached Gautama to release Indra from his curse, whereon he turned the thousand female marks into a thousand eyes. This is Kamban's account.

14 Rama advised Ahalya to obey her lord dutifully. This piece of information is found in Kamban's work but not in Valmiki's.

15 The information found in Kamban's work that on the unexpected return of Gautama to his ashrama, Indra

-escaped from there in the shape of a cat, is not found in Valmiki's work

It is clear from Valmiki's work that Visvamitra narrated the story of the river Kowsiki on the bank of the river Sona, the stories of the Ganges and of Muruga on the banks of the Ganges, and the story of the churning of the ocean on reaching Visala. But Kamban has it that the sage narrated the story of the churning of the ocean during their stay at the grove on the bank of the river Sona, and the story of the Ganges on the bank of the Ganges.

10 VIEW OF MITHILA PADALA.

(Chapter describing the beauty of Mithila)

This padala tells of the entry of the sage and the princes into Mithila and of their enjoying its beauty.

Kamban has followed Valmiki's version with but a few changes and original creations of his own and including most of the side stories till the time the three reached Mithila. The changes in the side stories are slight and not much material, being only changes in their order or in the personages telling the stories. The River Padala and Country Padala are Kamban's own creations. There is no necessity for change in them. The Bala Kanda of Valmiki contains 77 sargas. Kamban's Bala Kanda contains 1,396 verses. The major part of the Bala Kanda story (i.e. its first 50 sargas) is disposed of by Kamban in 562 stanzas ending with the Ahalya padala. The story in the remaining 27 sargas of Valmiki's Bala Kanda are dealt with in 835 stanzas (i.e. in the last 13 padalas beginning with Mithila-view padala) rather elaborately. These figures will show that Valmiki was interested in enjoying the boyhood stage of Sri Rama and was intent upon getting him married early. On the other hand, it will be seen, that Kamban desired to enjoy the youthful stage of Rama in varied facets of poetic fancy and hence delayed the marriage of Sri Rama.

Except for a padala or two, most of the remaining padalas in Kamban's Bala Kanda are original creations of Kamban. It will be seen that the poet is beginning to show

his poetic skill and fancy from this padala. It may be safely remarked that they have reached a high water mark in this, the Mithila-view padala. Those who want to appreciate and enjoy the thrill of Kamban's poetic genius, creative fervour, and the excellence of his poetry must go through this and the succeeding padalas, in the Balakanda. Those who wonder about the need for Kamban's Ramayana will certainly revise their opinion after going through these padalas.

The substance of this padala—The sage and the princes enter Mithila and traversing the royal path feast their eyes on the beauty of the city, its shops, festivities, dance halls, games and swings. They see lovely Sita standing in the girls' storey above the zenana of Janaka's palace. Rama and Sita eye each other with amorous glances and fall in love. Rama proceeds with the sage but Sita is tormented with love pangs. Her associates comfort her but Sita thinks of Rama and prates. Her love pangs increase and the friends' comforting go in vain. The moon comes up. Sita blames him in her love-lorn state. Learning of the arrival of the sage, Janaka receives the three with due respect and arranges for their stay in a mansion, and departs. There, Satyananda, the priest of Janaka, comes to see them. Visvamitra narrates the story of Rama's sojourn including the release from her curse of Ahalya. Satyananda praises Visvamitra and narrates to Rama the story of Visvamitra's life in Visvamitra's presence in detail. Kamban does this in 59 stanzas. Then Satyananda departs. Then the sage and the princes retire for the night. Rama, who is now alone, thinks of Sita, becomes love-lorn and prates and remains ill at ease. In the morning the three get up and go to Janaka's yagna sala. Janaka receives them and makes them seated. Enraptured by the enchanting handsomeness of the princes, Janaka asks Visvamitra who they are. The sage replies that they are the sons of Dasaratha who have come to witness the yagna and desire to see the bow of Siva.

The first 82 stanzas of this padala of 157 stanzas constitute the original creation of Kamban. The contents of stanzas 83 to 140, (i.e., the portion dealing with the story of Visvamitra) are almost similar to the ideas of Valmiki. Stan-

zas 141 to 157 tell about their meeting with Janaka and their reception at the yagna; the ideas, except for a few minor modifications, are almost similar to those of Valmiki. This padala treats of the matter dealt with in sargas 50 to 65 of Valmiki's Ramayana Balakanda.

1. In Valmiki's account, sage Visvamitra with the princes comes to Janaka's yagna sala where Janaka receives him with the help of Satananda, and makes them seated. Then Janaka asks who the youths are, and Visvamitra relates the story of Rama up to the destruction of the rakshasas who came to pollute his yagna and the release of Ahalya from her curse. Satananda enquires about his mother Ahalya, and Visvamitra narrates what took place. Satananda praises Rama, and, in the presence of Visvamitra and Janaka, tells the story of Visvamitra. In Kamban's account, Janaka meets the sage and the princes as they come along the royal path, and arranges for their stay in a mansion and departs. Satananda comes there and learns of the release of Ahalya, from the curse and narrates to Rama, in the absence of Janaka, the story of Visvamitra.

2. While Valmiki says that Janaka enquires of Visvamitra who the youths were in the yagna sala where he first met them, Kamban says that at their first meeting Janaka went away without asking who the youths were, and did so only the next day when they came to the yagna sala, and then, as a reply, Visvamitra told the story of Rama.

3. Valmiki says that when Visvamitra told of Rama's releasing Ahalya's curse, Satananda with great interest and emotion enquired about his mother Ahalya and that Visvamitra told him about her. But in Kamban's account Satananda makes no enquiry about Ahalya even though he heard of her release from her curse from Visvamitra.

4. According to Valmiki, after Satananda's narration of Visvamitra's history, Janaka intimates that evening has set in and, after asking the sage and the princes to come the next day to the yagna, departs with Satananda. According to Kamban, when Satananda left the sage and the princes after telling the story of Visvamitra to Rama in the mansion

where they were lodged, Visvamitra and Lakshmana go to sleep while Rama thinks of Sita and prays. The next morning the sage and the princes come to the yagna sala where, in reply to Janaka's query Visvamitra narrates the story of Rama.

5. From the remark of Janaka that the sun was dipping in the west in Valmiki's account, it is clear that Sutananda finished his story of Visvamitra before sunset. But in Kambar's account it is to be inferred that Sutananda's narration in the mansion of the visitors went on till late in the night.

11. HEREDITY-NARRATION PADALA.

(Chapter in which the heredities of Dasaratha and Janaka are narrated.)

This padala gets its name from the description of the kings of the Surya Vamsa (Solar Race). There are 29 stanzas in this padala. The narration in the yagna sala of the story of the important kings of the Solar Race from its first Emperor Manu to Dasaratha, and of Rama's story upto the time of his arrival in Mithila, forms the substance of this padala.

1. Kambar's version is that Visvamitra narrated the history of the twelve famous kings of the Solar Race, from Manu to Dasaratha, and the story of Rama in brief, in the yagna sala on the second day of their arrival in Mithila and before Rama broke Siva's bow. But, according to Valmiki, this takes place after Rama breaks the bow, and after Dasaratha is sent for and comes to Mithila (i.e., 10 days after Rama's arrival in Mithila) and with Dasaratha's and Visvamitra's permission. Here Vasishtha does the narration tracing it from Brahma, Marichi and Kasyapa and brings it down to Dasaratha mentioning the names of forty Kings and dealing specially with Suga's greatness. Rama's story is not narrated. There is only a mention that the princes are Dasaratha's sons. Valmiki treats about this in slokas 20 to 46 of sarga 70. But Kambar tells of it earlier. So far Kambar has told the side stories displacing their order in the original of Valmiki, without changing the main story. Here Kam-

ban makes a change in the main story itself by introducing earlier what has been told later in the original.

2. According to Kamban, the narration of the story of the Solar Race is by Visvamisra in the yagna sala. According to Valmiki it takes place when Janaka is seated with his brother Kusadhwaja and vassals in the Court hall, and that the narration was by Vasishtha.

3. Vasishtha narrates the greatness of the Solar Race and exhorts Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana. So runs the account in Valmiki. Kamban does not mention Vasishtha's request.

12 BOW PADALA

(Chopler describing the breaking of Siva's bow by Rama)

This padala of 66 stanzas gets its name from the fact of Rama's breaking of Siva's bow. This follows the story in sargas 66 and 67 of Valmiki's Ramayana.

On hearing Visvamisra's words, Janaka makes known his decision to give Sita in marriage only to the person who bends the great bow of Siva, and asks his servants there to fetch it, which they do. The people talk variously of the greatness of the bow and of Rama's greatness. Satananda who was there, understanding the mental anguish of Janaka as to who was going to bend the bow and marry Sita, narrates the story of Sita and that of the bow and how many princes came to bend it but went away humiliated, and announces that Sita would be given to Rama if he bent the bow. At once Rama proceeds to bend the bow. The girls of the city assembled there make various remarks at this. Rama playfully bends and breaks the bow. Meanwhile, Sita reclining on a bed of flowers in a mantapa of flint on the bank of a lotus pond is sighing in a highly love-affected condition. A companion called Neelamala rushes in distressed state and breaks out the news of Rama's breaking of the bow. At this Sita is transported with joy. On the advice of Visvamisra, Janaka sends emissaries to Ayodhya to invite Dasaratha and celebrate the marriage. This is the substance of this padala.

1. Kamban says that Janaka ordered four of his servants to bring the bow. They go out and the bow is brought to the hall by 60,000 persons. Valmiki's account is that Janaka asks his ministers to get the bow and they go out and the bow, kept in a huge iron box, is drawn into the hall by 5,000 persons.

2. In reply to Visvamitra's query, Janaka himself narrates the story of Sita and of the bow, according to Valmiki. Kamban says that it was Satananda who made the narration.

3. Kamban says that after Janaka gets the bow into the hall Satananda tells the stories of Sita and of the bow and asks Rama to bend the bow. Valmiki says that Janaka made the narration first, then got the bow to the hall, and spoke of the humiliation of many who attempted to break it, and promises to give Sita to Rama in marriage if he bent the bow.

4. As soon as the bow was broken, Janaka enquires of Visvamitra whether Dasaratha should be invited and the marriage performed or whether the marriage could be performed straightaway. Visvamitra replies that it would be proper only if Dasaratha is invited first. This is Kamban's version. Valmiki makes no mention of the enquiry and reply but only states that, taking Visvamitra's permission, Janaka sent emissaries to Ayodhya.

Using the story on Valmiki's short narration, Kamban intermingles his imaginative creations and embellishes Valmiki's account. This will be evident from the succeeding padalas.

13 SOJOURN PADALA

(Chapter describing Dasaratha's journey to Mithila from Ayodhya)

This padala of 82 stanzas is so entitled because it tells of Dasaratha's sojourn to Mithila with his armies.

Janaka's emissaries reach Ayodhya and produce Janaka's epistle in the royal assembly and one of the wise men read it to the king. Immensely delighted by the news, Dasaratha asks it to be proclaimed by beat of drum that everyone

should start for Mithila, and starts with his armies and (after proceeding 2 yojanas), encamps at the base of Chandra Salā Hill. This is the substance of the padala.

1. Kamban makes no mention of the fact that the emissaries reached Ayodhya after spending three days *en route* as mentioned by Valmiki.

2. Valmiki says that the emissaries told the king themselves of the news of the breaking of the bow and does not mention that an epistle was brought as said by Kamban. In one stanza Kamban makes the emissaries tell briefly what took place and hand over the epistle.

3. Valmiki has it that on hearing of the news he consulted with Vasishtha and other sages to know if the alliance with Janaka was in order and asked for their opinion, and then started for Mithila on their permission. This is not found in Kamban's account.

4. Kamban says that the armies went first, then Dasaratha's wives, then Vasishtha followed by Bharata and S. struglers, and finally Dasaratha, on the journey to Mithila. Valmiki says that Dasaratha went with the sages and the army followed him.

5. Valmiki says that the party spent 4 days on the way and reached Mithila on the fifth day. Kamban does not give the number of days but indicates the spot where each day the party encamped, in each of four padalas called the description padala, flower picking padala, water sports padala and the disport padala respectively. In these Kamban has exhibited high imaginative skill. Kamban mentions that Dasaratha's queens were in the party about which Valmiki makes no mention.

This padala narrates the story in sarga 68 and upto the sloka 7 in sarga 69 of Valmiki's work. Kamban finishes the story within 8 stanzas of this padala and in the succeeding stanzas describes the army of Dasaratha, their joyous march, and the happy incidents on their march. This padala may therefore be regarded mostly as Kamban's own creation.

14. VIEW OF HILL PADALA

(Chapter describing the events during the trip from Ayodhya to Mithila)

This padala derives its name from the description of the various events of Dasaratha's army as it lay encamped at Chandra Sula hill. It contains 77 stanzas. There is no basis for this in Valmiki's work. Kamban has done this to invest his poem with the qualities of a Maha Kavya (or, great epic poem), by including this and the succeeding three padalas for which there is no basis in the original of Valmiki. Such additions are found in the poems, Sisupala Vadha, and Kiratarjuniya, in Sanskrit.

15. FLOWER PICKING PADALA

(Chapter describing the sports in the flower garden)

Dasaratha's army reached a flower garden after the night's stay at the base of the Chandra Sula hill. There the guls and women picked flowers and enjoyed themselves in sportive activities. In this padala of 30 stanzas Kamban treats of the matter with imaginative skill.

16. WATER SPORTS PADALA

(Chapter describing the water sports)

The women folk indulge in water games and sports with the men folk in the rivers and brooks. Kamban describes these with vivid imaginative skill in 33 stanzas.

17. DISPORT PADALA

(Chapter describing the joyful activities of Dasaratha's party)

In this padala of 67 stanzas Kamban conjures up a picture of the happy ways in which the men and women in the party after drinking intoxicating drinks disposed themselves in diverse types of pleasurable activities.

There is little difference in the narrations of the route taken by the sage Visvamitra and the princes in their sojourn from Ayodhya to Mithila, by Kamban and Valmiki.

Kamban details the route of Dasaratha from Ayodhya to Mithila as *via*, Chandra Sula hill, the bank of the river Sona and across the Ganges. Valmiki merely says that Dasaratha reached Mithila after four days' journey but is not clear about the route.

18 WELCOME PADALA

(Chapter describing Janaka's welcome to Dasaratha)

This padala of 34 stanzas is so called because Janaka went out with his army to meet Dasaratha as he approached Mithila and welcomed him and brought him to Mithila.

When Dasaratha approaches Mithila with his army Janaka sets out with his army, proceeds out of the City and welcomes Dasaratha. Dasaratha extends his hand to Janaka, takes him up in his chariot, enquires after his welfare and embraces him. Then as they reach the limits of the City, Rama and Lakshmana come out to meet them. Dasaratha embraces them and then asks them to lead the armies into the City. With his brothers at his sides Rama rides in a chariot into the royal path of the City. This is the substance of this padala.

1. Dasaratha reaches Mithila, and Janaka welcomes him with due honour and he stays in a mansion. Visvamitra with Rama and Lakshmana comes there and the sons do obeisance to their father. This is what Valmiki says. He does not mention that Janaka or Rama and Lakshmana went out of the city to receive Dasaratha. But Kamban says that Janaka went out of the city first to receive Dasaratha and to bring him to Mithila. Then Rama and Lakshmana went out to receive Dasaratha. But he does not say that Visvamitra went with the princes.

This padala follows the story in the 12 slokas from the 7th sloka in the 69th sarga to the 19th sloka (12, the end) of the sarga. This is an amplification of the short account of Valmiki that, having spent four days, Dasaratha reached Mithila at the environs of which he was received with due honours by Janaka, and spent the night at Mithila. Kamban has introduced certain new episodes and embellished his account. This too may be called the creation of Kamban.

19 STATE DRIVE PADALA.

(Chapter describing the state drive of Rama in Mithila)

This padala of 54 stanzas derives its name from the fact that it describes the state drive of Rama along the royal path

Seated on a handsome chariot Rama drives in procession through the royal path. The damsels of the city come out to feast their eyes on Rama's lovely form and are charmed by it. Each tells the other with a sigh that she is not lucky to have him as her lord. They get fully lost in enjoying that part of his body which meets their eyes and are unable to take their eyes off from it to look at the other parts. In this universe-bewitching manner Rama drives in procession and reaches the Court hall, does obeisance to the sages Vasishtha and Visvamitra seated there, and takes his seat with Lakshmana. Then Dasaratha enters the hall with his vassals and Janaka accords them the due honour and respect. This is the substance of the padala.

The custom of taking the bridegroom in procession on the marriage eve to a mantapa or hall and honouring him there is still prevalent in our part of the country. This is called *Janarata* or Reception of the Bridegroom. Kamban evidently had the practice in mind in framing this padala. This is not found in Valmiki's account. Hence this padala may also be said to be a creation of Kamban.

20 DECORATION PADALA

(Chapter describing how her companions decorated Sita)

This padala of 43 stanzas tells of the various ways in which the companions of Sita decorated her and hence the title of the padala.

Vasishtha asks Janaka to bring Sita. The companions of Sita go to her, on Janaka's command, and inform her. They decorate Sita in diverse ways that bewitch them. Sita walked majestically into the Court hall. Rama is delighted at the thought that it is the same dainty damsel he had seen on the girls' storey. Vasishtha, Visvamitra and Dasaratha

are entranced by her beauty, think that she is the incarnation of Lakshmi herself, and are extremely delighted. The others lift their hands to salute her. Dasaratha asks Visvamitra when the marriage is fixed to take place, and Visvamitra replies that it will be celebrated the next day. Then Dasaratha goes to his camp, and the sun sets. This is the substance of the padala.

1. Valmiki says that as soon as Dasaratha and his party reached Mithila, Janaka sent word to his younger brother Kusadhwaaja and got him to Mithila. Kamban does not mention this fact.

2. Valmiki says that when Vasishtha concluded his narration of the greatness of Rama's race, Janaka narrated the history of his ancestors from that of Emperor Nimi down to his own. This is not found in Kamban's account.

3. As soon as Janaka finished the narration of the greatness of his race Visvamitra asked Janaka to give the two daughters of Kusadhwaaja his brother to Bharatha and Situgahna. Janaka agreed to the proposal and said that the four could be married the day after the next in Phalguna Uththara. This account of Valmiki is not found in Kamban's.

4. "To-day is Makha. The day after the next is Phalguna Uththara. It is a very auspicious day for marriage. The marriage can be held on that day." So said Janaka to Vasishtha. Accordingly the reception of the bridegrooms was held on the day prior to that before the marriage, in Makha. We get to know of this from Valmiki's account. Kamban says that as soon as the reception of the bridegrooms was over, when Dasaratha asked Visvamitra when the marriages were fixed to take place Visvamitra replies that it would be the next day. Since this conversation takes place on the eve of the marriage, we come to know that the reception to the bridegrooms was held in Purva Phalguna.

5. According to Kamban, Rama and Sita first see each other when Sita was in the girl's storey and then for the second time during the reception. Valmiki says that they saw each other for the first time during the actual marriage.

This padala is based on the custom of seating the bride and the bridegroom on auspicious seats and performing what is called "Nischaya Thamboolam" the day before the marriage. It is a creation of Kamban's poetic fancy.

Valmiki treats in sargas 70 to 72 of Vasishṭa's request to Janaka to give his daughter in marriage to Rama and Lakshmana; of Visvāmitra's request to Janaka to give his brother Kusadhwaṃ's daughters in marriage to Bharata and Situghna, of Janaka's acceptance of the suggestions, and of the fixing of the marriage day. Kamban bases this padala on these and, introducing some new episodes, makes a new creation of his own in this padala.

21 MARRIAGE PADALA

(Chapter describing the marriage of Sita)

This padala of 104 stanzas describes in detail the marriages of Rama and his brothers and hence its name. This is based on the 73rd sarga of Valmiki and, introducing some new incidents, Kamban has imaginatively given shape to this padala.

On the night preceding the marriage, Rama and Sita think of each other feeling greatly love-afflicted. The people of the city decorate the city in various ways on hearing of the king's word that the marriage will be celebrated the next day. Soon after dawn Dasaratha enters the marriage hall with his retinue. Janaka too arrives. Rama bathes, wears the holy *thiruman** on his forehead, and wearing fine dress and ornaments, gets into a chariot with his brothers and reaches the marriage hall. Vasishṭa arrives with the materials necessary for the conduct of the marriage. The couple are seated on the marriage platform. Janaka gifts away Sita to Rama with the pouring of water. Then Sita circumambulates the fire steps on the girdstone, and looks at the actual Arundhati herself seated beside Vasishṭa, unlike other brides who have to look up at the star Arundhati in the sky. Then Rama and Sita do obeis-

* This is the forehead mark worn by Sri Vaishnavas.

sance to Dasaratha and the queen mothers and retire to their bed chambers. Then Janakī decides in consultation with Dasaratha and celebrates the marriage of the three daughters of his brother Kusadhwaṇa to the three younger brothers of Rama. Dasaratha stays in Mithilā for a few days after the marriage. This is the substance of this padāla.

1 Yudaji, the maternal uncle of Bharata comes to Ayodhya to take Bharata to his city according to his father's desire, learns that all had left for Mithilā for the marriage, repairs to Mithilā, meets Dasaratha on the day prior to that of the marriage, and tells of his coming first to Ayodhya and thence to Mithilā. This account of Valmiki is not mentioned by Kamban.

2 Valmiki makes no mention of the fact mentioned by Kamban that on the night before the marriage day Rama and Sita spent the night love afflicted.

3 Kamban says that Dasaratha, Rama, Sita and Vasishtha entered the marriage hall in that order. Valmiki says that Dasaratha entered first followed by Rama with his brothers and sages.

4 Valmiki does not mention the fact mentioned by Kamban that Sita stepped on the grindstone and then looked at the actual Arundhati seated near Vasishtha instead of looking at the Arundhati star in the sky.

5 Kamban says that Sita made obeisance, after her marriage, to Kaikeyi, then Kousalya and Sumitra and they gave her presents of many jewels. Valmiki is silent about it.

6 Valmiki tells that the marriage was celebrated in the yagna sala. Kamban makes mention of the decorated hall only.

7 Valmiki clearly mentions that Vasishtha asked Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana and Vasishtha asked Janaka to give the daughters of his brother Kusadhwaṇa in marriage to Bharata and Shatrughna. So it is clear that Sita and Urmila were the daughters of Janaka, and Mandavi and Sruti Kirti were the daughters

of Kusadhwaja. But Kamban clearly says that excepting Sita, the other three were the daughters of Kusadhwaja.

8. Kamban says that Dasaratha stayed in Mithila for a few days after the marriage. But Valmiki has it that the next day itself Visvamitra betook himself to the Himalayas and Dasaratha followed suit by setting out for Ayodhya.

9. Valmiki says that the four couples got married simultaneously and retired to their bed chambers. Kamban makes a change and says that Rama was married first and retired to the bed chamber, and then the marriages of the other three brothers were settled and conducted.

10. Kamban mentions that the town-folk decorated the city on the night before the marriage day while Valmiki makes no mention of it.

11. From the statement of Valmiki that Yudajit learnt on reaching Ayodhya the news of the marriage at Mithila, it is to be inferred that the marriage having been settled all too suddenly, the marriage invitation could not be sent even to the Kekaya king. Kamban makes no mention of Yudajit at all.

22. PARASURAMA PADALA,

(Chapter describing the meeting between Rama and Parasurama).

This padala of 50 stanzas derives its name from the fact that it tells of the vanquishing of Parasurama by Sri Rama when the former challenged Sri Rama to show his prowess, when Dasaratha, Rama and their party were returning to Ayodhya from Mithila. This is based on the sargas 74 to 77 of Valmiki's Ramayana. Only a few changes are seen here between the original and Kamban's work. But for these, there is unanimity in the two versions.

At the conclusion of the marriage, Visvamitra takes leave of Janaka and repairs to the Himalayas for doing penance. Dasaratha with his sons and retinue is returning to Ayodhya. On his way he found peacocks going on the right and crows and other birds going on the left. Taking this to be an ill-omen and becoming sad, Dasaratha enquires of

a secret what they indicate, and he replies that the party will meet danger but it will be overcome soon. Then Parasurama bearing a bow and an axe and with a terrible form making the whole world tremble, appears before Rama and speaks fiercely, "You have broken a spent bow. Now I have come to test your valour." Dasaratha is all fear and trembling, praises Parasurama profusely and asks him to show them mercy. Not heeding his words, Parasurama speaks to Rama telling him of the stories of Siva's bow, of the Vishnu's bow in his hand, of the battle between Siva and Vishnu, of how in that battle Siva's bow was made powerless, of how he was so long living in Mahendra mountain forgetting his anger at the death of his father at the hands of Karthaviryarjuna, and of how he had come there on hearing the noise of the breaking of Siva's bow, and showed the Vishnu bow in his hand to Rama and challenged him if he was really valorous to bend that bow, and said he would fight with him later.

Immediately Rama takes the bow from Parasurama's hands, bends it, and asks Parasurama what he was offering as the target for his arrow. Finding that he had failed, Parasurama praises Rama and offers all the penance he had done so far as the target for his arrow. The arrow speeds and collects up all the penance of Parasurama and returns. Parasurama bows to Rama and goes away. Rama then comforts his father who has fallen into a faint. Dasaratha embraces his son and feels happy. Rama gives the bow taken from Parasurama into the care of Varuna, and returns to Ayodhya, with his father. After a few days, Yudhishthira, the maternal uncle of Bharata and Satrugna takes them to Kekaya. This is the substance of this padala.

1. Valmiki says that when Dasaratha left Mithila with his sons and daughters-in-law, Janaka gave them large presents of pearls, gold, cows and land as Sridhana and went some distance with them to give them a send off. Kamliana makes no mention of this.

2. "Peacocks going on the right (clockwise) and crows and other birds going anti-clockwise." Kamliana describes these as inauspicious omens. Valmiki tells this differently as "Birds screeched ominously and animals went clockwise."

3 Kamban says Dasaratha asks a veer what the effects of the ill-omens will be Valmiki says that Dasaratha made the enquiry of Vasushta himself

4 According to Valmiki, Vasushta and the other sages welcomed the irate Parasurama with arghya and padya Kamban says that Dasaratha himself did these and does not mention Vasushta or the other sages in this context

5 Valmiki says that Parasurama talked nothing disparaging of Siva's bow and merely said, "You are a Kshatriya I have come here to see your prowess If you take up the bow and get it ready to shoot an arrow, I shall then fight with you", without slighting Rama But Kamban has it thus Parasurama with great disdain and pride exclaims, "It is no credit to you to have broken a spent bow Show your might in bending this bow"

6 Rama bent the bow and set an arrow in it and said, "The arrow cannot be shot in vain Shall I destroy your padagati or shall I destroy all the virtue you have accumulated by your penance?" Parasurama, having to repair to Mahendra Mountain without staying the night there in pursuance of Kasyapa's curse, asked Rama to destroy his virtue This is Valmiki's account According to Kamban, Rama does not ask which of the two things he should destroy but merely asks what Parasurama was offering as the target for his arrow

7 After the rout of Parasurama, Rama gave the bow to Varuna and then made obeisance to Vasushta and then comforted Dasaratha who had fainted So says Valmiki Kamban has it that Rama first roused Dasaratha from his faint, then gave the bow to Varuna asking him to take care of it

8 Valmiki says that Rama conducted the affairs of State with his father's permission and loved Sita with extreme fervour because of the fact that his marriage to her was arranged by great sages Kamban does not mention these

CONCLUSION

It can be concluded that Kamban has made changes in Valmiki's account in the following ways

1. Making slight changes here and there in the main story and the side stories.

2. Mentioning the incidents in the main and side stories in the original, in other contexts.

3. Telling the story in the original mentioned in one place in a different place.

4. Adding extra imaginative accounts related to the original, and introducing imaginative accounts of his own.

5. Having the narration by a person in the original made by another.

6. Describing the route through which Visvamitra took Rama and Lakshmana, differently.

Why did Kamaban who proclaimed in a verse at the beginning that he will be following Valmiki, change the story of the original? Are there any bases in the Puranas and ancient accounts for the changes he had made and the new imaginative accounts he had given? Or, are these his own independent creations? It is not necessary to enter into these enquiries for the purpose of this book.

25, Burkit Road }
Madras-17 }

S. N. SRI RAMADESICAN

कम्बररामायण-संस्कृतानुवादः

बालकाण्डः

कम्बरामायण-संस्कृतानुवादः

वाल्मीकाण्डः

मङ्गलाचरणम्

(कृष्णपञ्चम्याम्)

स्वयं च सृष्टिस्थिति नाशकार्यं
लीलानिमित्तं कुरुते सदा यः ।
समस्तलोकस्य पति र्य एव,
तस्यैव पादौ शरणं ब्रजामः ॥

1

जघान रामः किल सप्त सालान्
यल्मीकजन्मा भुवि तस्य गायाम् ।
चकार, तत्काव्यविशुद्धदेशे
द्वलसार्धकं काव्यमिदं करोमि ॥

2

गीर्वाणमायामवलम्ब्य राम-
कथां त्रयध्वक्कुरथापि तेषु ।
प्रसिद्धवाल्मीकिकृतप्रबन्ध-
क्रमेण काव्यं द्रविडे करोमि ॥

3

विष्णोर्गुणाढ्यस्य दशावतारे
श्रीरामचन्द्रस्य कथा वरिष्ठा ।
कृता सुपदैः, शङ्कयप्पनाम्नः
तद्वङ्गनल्लूरमिधे प्रदेशे ॥

4

रक्षोनिहन्तुर्धृतचापपाणेः

रामस्य कीर्तिं भुजयोर्व्रुवन्तः ।

लब्ध्वा धनज्ञानयशांसि मुक्ति-

प्रदायिकां श्रीकरुणां भजन्ते ॥

5

1

सरयूनदीपटलः

(शुभं शुभं शुभं शुभं)

पुंसां च पश्चेन्द्रियरूपमागाः

हारस्तनीनां नयनारुच्यवाणाः ।

निविद्धमार्गे न हि यान्ति यत्र

तरकोसलस्थां सरयूं यदामः ॥

1

शीलेन तुल्या रविवंशजानां

नित्यं स्रवन्ती सरयूः प्रवृद्धा ।

लोकस्थिनान् पाति रामस्तजन्दन्

स्वयं च मातुः स्तनवत् रिपतेयम् ॥

2

किरातपल्लीममितः प्रविष्टो

नानाधनुर्बाणमुखैः समेतः ।

ध्याधाङ्गनारताः किल रोदयित्वा

विभाति सेनेय नदीप्रवाहः ॥

3

जातं हिमाद्रेर्जलधिं प्रविष्टं
नदीजलं ब्रह्मवदेकमेव ।
देशप्रभेदाद्बहुरूपतां तद्
धत्ते यथा ब्रह्म मतप्रभेदात् ॥

4

वने तथा चम्पककाननेषु
वाप्यां तटाके बहुसस्यभूम्याम् ।
प्रयाति सर्वत्र नदीजलं तद्
प्राणा यथा सर्वशरीरभागे ॥ १

5

2

कोसलदेशपटलः

(ISALCUPJL6010)

वार्त्ताकिनामा कविरादिमो यः
काव्यं सुराणामपि कर्णपेयम् ।
चकार, तद्वर्णितकोसलस्य
मया स्तुतिर्मुक्त्वचरसमाना ॥

1

ज्जात्या चरन्तो महिषाश्च सस्ये
नीलाभशल्पाः स्वशिष्टान् स्मरन्तः ।
प्रेम्णा विमुञ्चन्ति पयोसि तेन
फलन्ति सस्यान्यपि कोसलेऽस्मिन् ॥

2

विशालनेत्राः शशिखण्डफालाः

नार्यः सदा ज्ञानधनैः समृद्धाः ।

सन्त्यग्र यस्मादत एव दानं

कुर्वन्ति दीनाय सदोपचारम् ॥

3

नावः सदा वस्तुभरैः समृद्धाः

भूमिः सदा सस्यसमृद्धियुक्ता ।

अत्राऽऽहरा रत्नगणान् वमन्ति

सञ्छीलपूर्णानि नृणां कुलानि ॥

4

सर्वेऽत्र शुद्धा न हि मृत्युवार्ता

ते शुद्धभावास्तत एव शान्ताः ।

तेषां सदा धर्मपरायणानां

न दुर्गतिः सद्रतिरेव किन्तु ॥

5

अस्मिन् कचिन्पाकगृहोत्पधूमाः

तच्चन्द्रशालाजनिताश्च धूमाः ।

सवेदघोषं कृतयागजन्य-

धूमैर्मिलित्वा घनवद्विभाति ॥

6

दृष्टयोपमानं घदनेन चन्द्रं

गतिं गजानां निजमन्दगत्या ।

गाढस्तनैः पङ्कजकुटुम्बलानि

विजित्य नार्यो विजसन्ति देशे ॥

7

देशेऽत्र मेघो घनराजिसाम्यं
हिमाचलो धान्यचयेन साम्यम् ।
साम्यं तथान्धश्च जलाशयेन
प्राप्नोति नाकोऽप्यथ कोसलेन ॥

8

दारिद्र्यशून्येऽत्र न दानवार्ता
युद्धातिदूरे किमु धीर्यवाचा ।
असलशून्ये किमु सत्यवाचा
बहुश्रुताद्ये न धियः प्रभारः ॥

9

रम्या जनाः स्वीयगुणेन नित्यं
नीमिः स्थिराभूदन्तताप्रसक्तया ।
प्रेम्णा यधूनां स्थिर एव धर्मः
शौलेन तासामिह काळवृत्तिः ॥

10

अन्विष्य पदस्यामिह कोसलस्य
दग्धं हि वेलां मुवि के समर्पाः ।
पुरुषाद्व्यपादैः सायूः समन्तात्
अद्यापि गत्या न हि वेत्ति वेलाम् ॥

11

घोरस्य याताहतसागरस्य
प्रवेशमात्रेऽपि न वै त्रिनादयः ।
यः कोसलोऽसौ कपितः पुरैव
पुरीमपोष्यामप वर्जयामः ॥

12

3

वयोध्यानगरपटलः

(उक्तपुस्तके)

रम्पार्थगम्भीरपदप्रयोवतु-

मुनिप्रवीरैः कविभिः स्तुतेयम् ।

यद्धाम वाञ्छन्ति जनास्तपोभिः

तत्र स्थितैश्चापि पुरी वरेण्या ॥

1

ब्रह्मा शिवो विष्णुरिमे ह्ययोध्या-

समां पुरीमत्र न दृष्टवन्तः ।

तद्दृष्टुकामो किल सूर्यचन्द्रौ

निमेषशून्यौ चरतो ध्रुवं तत् ॥

2

पुण्येन मुक्तिर्भवतीति वेदाः

रामेण पुण्यं क्वृधे पृथिव्याम् ।

पुरीमिमां प्राप्य गुणी स रामः

ररक्ष चेत् भोग्यमितः किमन्यत् ॥

3

पशःप्रधाना रविवंशभूपाः

लोकान् दिशो व्याप्य निजाङ्गयैव ।

रक्षन्ति चेत् आधरणो नगर्थाः

प्राकार आसीन्ननु मण्डनार्यः ॥

4

क्षगाघटुर्गं जलधिभ्रमेण

प्रविश्य मेघाः सलिलं गृहीत्वा ।

प्राकारमत्रोन्नतशैलबुद्धया

क्षारुह्य वर्धन्ति च तत्र धाराः ॥

5

प्राकारवाद्ये जलटुर्गजात-

पद्मानि तद्देशवराङ्गनानाम् ।

मुखैः पुरा प्राप्तपराभवं स्वं

स्मृत्वाद्य थोदुं किमु सङ्गतानि ॥

6

चन्द्रादपि श्वेततराणि नाना-

सम्मानि चण्डैः पयनाभिघातैः ।

उपर्युपर्युत्थितदुग्धसिन्धु-

तरङ्गवद् व्योम्नि विभान्ति पुष्पाम् ॥

7

शैलस्थनानाकदलीसमानैः

पताक संघैर्निविष्टेऽम्बरेऽस्मिन् ।

चरन्तसाविन्दुरपि चजानां

सदृष्टनाथ् क्षीणतनुर्बभूव ॥

8

रवर्णैर्विरिष्टै रचिता पुरी रवां

छायां च त्रिशुद्विदीपतुल्याम् ।

प्रसार्य सम्पद् ननु देवलोक

तत्त्वर्णलोकं विदधे ययार्थम् ॥

9

कान्त्या दिवारात्रगतं वितर्कं
 उत्पादयन्त्यां किल तन्नगर्भाम् ।
 पूज्याङ्गना देहदिदृक्षेव
 निमेषशून्याः प्रतिमाः किमत्र ॥ 10

पत्या च संयोगवियोगकृत्यैः
 गानेन तस्य श्रवणेन पुर्याम् ।
 जलावगाहैः कुसमस्य धृत्या
 कालः प्रयासवत् पुराङ्गनानाम् ॥ 11

तुरङ्गमातङ्गरथान् नयन्तः
 केचिन्नरास्वत् नयन्ति कालम् ।
 श्रकिञ्चनानां बहुयाचकानां
 दत्ता यपेष्टं मुदिताश्च केचित् ॥ 12

गजान् मिथो योधवशान् विधाय
 धनुः प्रयोगाभ्यसनेन केचित् ।
 धीर्या प्रयान्तरतुरगैर्नयन्ति
 कालं, धनुःशास्त्रविचारेण ॥ 13

चलत्पटे व्योमगता खजास्तु
 किं व्योमगङ्गासलिलं लिङ्गति ।
 श्वेता घना व्योमगताः समुद्र-
 माविश्य नीरं च यथा पिबन्ति ॥ 14

मेघाग्निघोषादपि घोररूपैः

भेरीनिनादैः सहिते पुरोऽस्मिन् ।

चोरा न वै तेन न विचरक्षा

न याचकारस्तेन न दानवार्ता ॥

15

पतोऽत्र विद्यासहिताः समस्ताः

विद्वानविद्वानिति नास्ति भेदः ।

समस्तसौभाग्ययुतेषु तेषु

धनी दरिद्रस्तिवति नास्ति भेदः ॥

16

विद्याद्वयबीजं बहुधा प्रकृतं

योगाद्वयपत्रैः प्रियदुग्धमलैश्च ।

धर्माद्वयपुष्पैः सहितं नगयां

उत्पादयत् सोढयकञ्च ततोऽभूत् ॥

17

4

दशरथशासनपटलः

(ॐ नमो भगवते वासुदेवाय)

पुरीषपोषामप्य चक्रवर्ती

यः सप्तलोकानपि पातु मीला ।

मृदात्पद्मावरादवसाद-

ममूढं पाति स्म स धर्मवर्तिः ॥

1

दृस्तान् समेषां निजदानवारि-

सिक्तान् पृथिव्यामकरोत् सदा सः ।

अन्यैरसाध्यान् श्रुतिमार्गगामि-

भूपैकसाध्यान् विदधे च यज्ञान् ॥

2

स्वप्राणतुल्यान् सकलाश्च जन्तून्

मत्वाऽस्य लोकस्य च पालनेन ।

चराचराऽमाऽखिलजीवराशि-

निवासदेहेन समोऽस्ति भूपः ॥

3

युद्धाप्रसक्त्या सह शत्रुवर्गैः

कण्ठ्वृतिमत्कन्धयुतः स भूपः ।

जगत् समस्तं च शशास सम्पक्

यथा दरिद्रो निजभूमिलेशम् ॥

4

5

श्रीरामायतारपटलः

(श्रीऽऽवतारपटलः)

अपेक्षदा मल्लसुतं विशुद्धं

नत्वा वसिष्ठं रघुवंशभूपः ।

“पिता च माता च तपो हरिश्च

समस्तमन्यन्मम तु त्वमेव” ॥

1

“विप्रास्तदन्ये मुनयो विशोका-

स्त्वासन्, गते मम्यय राजशून्यैः ।

एतैर्महद्दुःखमवाप्स्यते तत्

सेवं व्यया मां ददती” । युवाच ॥

2

भेरिरवैः सौधमुखे प्रपूर्णे

मुष्काकिरीटोग्जलिने महीशे ।

इत्ये मुगणे कमलासनस्य

सुनुर्यसिष्ठो हृदि चैव मेने ॥

3

दुग्धान्धिमध्ये भुजगे शयानः

दृष्ट्वा हरि मध्वनिमः सुरीषान् ।

“दन्त्या सुधोरानसुरान्” दत्तात्यं

यदाह तच्चिन्तितयान् वसिष्ठः ॥

4

“राजन् ! मदास्वन्ध ! ममस्तसोरु-

नियन्तुपुत्रप्रदयागपूर्णा ।

अयं वै विशोको भवितासि मत्स्यं”

इत्यमनीत् स स्मृतपूर्ववृत्तः ॥

5

यो जन्तुमयेन जनान् दि पश्येत्

यो ब्रह्मरुद्रागुनशान्तिपुङ्गवः ।

स ऋश्यष्टको यदि पश्येत् स्वात्

तदा मुताः स्फुटिष्यन्ति विप्र आह ॥

6

तदा ज्वलद्बहिसमानकेशं

रक्तान्तनेत्रं ज्वलितं च भूतम् ।

सुवर्णपात्रेऽमृततुल्यपिण्ड-

मादाय बह्वेः स्वयमाविरासीत् ॥

7

तदृश्यशृङ्गानुमतिं गृहीत्वा

पिण्डांशमेकं न्यदधात् स राजा ।

रक्ताधरायाः किल नीलधूर्म-

वेश्याः करे कौसलराजपुत्र्याः ॥

8

हंसैः समाकीर्णनदीतटाक-

र्णैर्पुतं देशमपालयधः ।

करे ददौ केकायराजपुत्र्याः

स तु क्रमेणैव विभज्य पिण्डम् ॥

9

धीर्येण शत्रोरतिभीषणस्य

निषेः कुले जातमर्हति एषः ।

पूर्वकमात् पिण्डमिमं सुमित्रा-

हस्ते ददौ, देवपतिस्तुतोष ॥

10

पुनः सुमित्राकरयोः स पात्र-

शीर्णं च पिण्डं प्रददौ गुणाढ्यः ।

तदाऽऽप्सुरत् शत्रुषु वामभागः

तद्विश्रभागो मुवि सत्यजन्तोः ॥

11

प्रभूतिकाले निवटागते तु
 द्वयोद्गतायो किल भूमिदेव्याम् ।
 पुनर्धसुप्रख्यसदृशशोभि-
 दिनाशके कर्कटप्रयुक्ते ॥ 12

वेदैरयेयं निजगर्भलीन-
 समस्तलोकं जलदाञ्चनाभम् ।
 ज्योतिरतदेकं सुषुप्ते प्रपद्य-
 भाग्याय सा कोसलराजपुत्री ॥ 13

तुष्टाः सुरा ज्योतिः समेत्य दिक्षु
 सुरेणमुद्यया विनताः स्तुषन्ति ।
 पुष्पध्वज्युक्ते शुभमीनलम्बे
 कैरेस्पुदारं तनयं हसन्त ॥ 14

वृक्षावकीर्णाचलकोपनेन्द्रे
 दृष्टे दिवं प्राप्य सुरैः समेत्य ।
 सार्पध्वज्युक् कर्कटप्रयोगे
 कनीयसी लक्ष्मणभक्त्यनुत् ॥ 15

कणासदृशोऽवटनागधार्वा
 दृष्टा तदा भूः सुतपोऽप्यनूत्यन् ।
 मत्पादपताशयुक्त सिद्धरासी
 पदा सुमित्रा सुश्रेष्ठ्यनुत् ॥ 16

दास्यो नृपं प्राप्य शुभं निवेद्य
 तुष्टाः सुनृचाः, प्रहृताकाणाम् ।
 स्थितिं द्विजास्तत्र विमृश्य लोक-
 बाधा नचेतः परमिष्यवोचन् ॥ 17

श्रान्तं गजेन्द्रं ननु नक्रयुद्धे
 “हे शेषशायिन्” इति चारुदन्तम् ।
 आगत्य तं पाळयतस्तु विष्णोः
 चक्रे वसिष्ठः किल रामनाम ॥ 18

करस्थितेनामलकेन तुल्य
 विस्पष्टं नानाव्रत बोधि वेदे ।
 यो वेत्ति मारं स मुनिश्चकार
 तदन्यधाम्नो भरताख्यनाम ॥ 19

दुर्धरधीर्गोञ्जल तेजसोऽप्यो
 व्यधान्मुनिर्लक्ष्मणनामधेयम् ।
 तदा दानश्च नृ बुद्धकाश्च दैत्याः
 देवा द्युत्पन् पृथिवी विशोका ॥ 20

“प्रशस्तं मुक्ताग्रं निवद्धपद्म-
 समानं भारवद्मणीयं कान्त्या ।
 विरोधनाशो भवती”ति मत्वा
 शत्रुसंज्ञागिनरस्य चक्रे ॥ 21

८

विश्वामित्रे रामसमर्पणपटलः

(கையடைப்படலம்)

व्योम स्पृशन्तं मणिमण्डपं यं
 सकल्पवृक्षोज्ज्वल लोक देवाः ।
 आयागतिं द्रष्टुं स्वसभा भ्रमेण
 तं राजराजः समुपागमत् सः ॥

“तत्पाद नूतं जगदेव देवान्
 तथा विधिं नूतमहं सृजेयम्” ।
 इत्येव वक्ता पुरतस्तु राज्ञः
 समाययौ गाधिसुतो मुनीन्द्रः ॥

“कैलासदुग्धाम्बुधि सत्यलोकान्
 महेन्द्रलोकं च तथाऽप्ययोध्याम् ।
 विना शरण्यं क्व च मादृशानां
 भवेदि”तीत्याह नृपं मुनीं

“ती का. महेऽरिमे
 सम्प्र.
 रामे (वमुक्)
 समो मा

निशम्य वाक्यं स नृपः सुतो मे
 बालो न योद्धा, "विधिरुद्रमूलम् ।
 अपोहा विघ्नं त्वहमेव यञ्च-
 गोता प्रभो ! स्यामि"ति सम्बभाषे ॥

5

मुत्तं तदा गाधिसुतं वसिष्ठ-
 रत्नाचास्य राजानमुवाच, "नृप ! ।
 सुतस्य नानाशुभयोगकाले
 न तन्निरोधो भवताऽत्र कार्यः" ॥

6

अक्षय्यतूणीर मनारयसारं
 असूये शैल्यद्रुजते च ।
 बद्ध्वा कृपाणं स तथैव बाधे
 त्वेकं धनुर्लोकपतिस्त्वगृह्णात् ॥

7

राज्ञः पितुर्देहं विनिर्गतेस्तेः
 प्राणैः समो भ्रातृ समेत्रामः ।
 छायेष तं कौशिक मन्यगच्छन्
 तीर्त्वा ययौ तत्पुरसाधमार्गम् ॥

8

तपस्विलभ्योत्तमपत्तनाच्च
 श्रेष्ठामयोध्यां समतीत्य ते तु ।
 नृलदधू नृपुरतुल्यं द्वंस-
 तिनादयुक्तां सरयूमवापुः ॥

9

ऊषुल्यस्ते मुकुलस्तनीनां
 तत्कुन्तलाभिर्भ्रमैरुपैते ।
 इक्षोः स्रग्द्विधं मधुप्रवाहैः
 सम्पूर्णं केदारवृते वनेऽस्मिन् ॥

मेघावृतत्वात् गजवस्थितस्य
 महीधरस्याप्रमथोपशंसु ।
 अश्वेषु सप्तस्वपि सूर्यमूर्तेः
 तीर्त्वा नदीमारुहद्बुधं पारम् ॥

दैवीर्वरेण्याद्भुतयागजन्य-
 धूमावृतं वाननमत्र दृष्ट्वा ।
 सर्वोत्तमो योगिवरं प्रणम्य
 रामः "किमेतद्भन मि"त्यवृच्छत् ॥ ,

७

ताटकावधपटलः

(தாடகாவதப்படலம்)

स्थित्वात्र कामः किल चन्द्रचूडं
 विन्ध्याधवाणैः, शिवफालनेत्रात् ।
 कोपाम्निना पुण्यसमेऽस्य देदे
 दग्धे स्वयं प्रापदनङ्गभावम् ॥

ददाह शम्भुः कुपितोऽत्र कानं
तदक्षमस्माद्धिनदेश एव ।
अज्ञाभिधं तस्मिन्नप्यतोऽभूत्
कामाश्रमाद्यं, शृणु वेदवेद ॥

2

इत्थं मुनौ शंसति तत्र गत्वा
प्रत्युद्गतैः सत्यधनेध विप्रैः ।
स्थित्वा समं मय्यगते च भानौ
ययुषस्तत्तमरुप्रदेशम् ॥

3

वक्त्रुर्हि जिह्वा च महान्धकारो
मल्लण्डकोशो मरुभूमितापिः ।
विद्युत्पयोदाशनिसूर्यमुख्याः
दग्धा यदि स्युः किमिद्वारस्यदग्धम् ॥

4

शत्रौ रणे मुञ्चति बाणवर्षं
शूरस्य तत्त्वैतव वञ्चितस्य ।
विनष्टमानाद्य मणेर्मनोवत्
आसीत् सुतप्तं मरुक्काननं तत् ॥

5

निदल्य दुःखप्रदं कर्मयुग्मं
कामादिकान् त्रीन् समतीक्ष्य दुर्गान् ।
विमुक्तिकामस्य च पण्यवशाः
दुत्तुल्यमेतत् विपिनं तु शुष्कम् ॥

6

अथेङ्गितशौ मुदितौ कुमारा-

वगृह्णतां कौशिकपादयुग्मम् ।

यलादि मन्त्रद्वयमाप्य तस्मात्

तौ जेपतुस्तत् हृदये निधाय ॥

स्मृते तु मन्त्रे प्रलयाग्नितुल्यं

उल्लङ्घने यत्तु गतास्त्रयोऽपि ।

शीतोदके यानसमं तदासीत्

उवाच रागो मुनिमानतः सन् ॥

गंगां च मालां बहतः स्वमूर्ध्ना

शिवस्य दृष्ट्वा किमु दग्धमेतत् ।

“कुभूपराज्यादधिकोऽत्र नाशः

कुनोऽस्ति सर्वज्ञ वदे”त्यपृच्छत् ॥

“या जीवति प्राणिबधैश्च निलं

सहस्रमातङ्गबलान्विता या ।

कालाकृतिर्या चरितं तु तस्याः

शृणु त्वमि” त्वाह मुनिःस रामम् ॥

दिनेषु यातेष्वथ ताटकायाः

लक्ष्मीसमानोऽग्निल कान्तिमत्याः ।

गर्भे तु मारीच सुबाहुमञ्जरी

जातो सुतो प्राणिभयङ्करो तो ॥

ध्वगस्यकोपेन तथैव शप्ती

योद्धुं द्यशक्तौ च सुनालिसंज्ञम् ।

पौलस्य मातामहमेत्य चावां

“पुत्रो भयावस्थि”ति चोचतुस्तौ ॥

12

स्थित्वा चिरं नागतले च तेन

“मग्नातुलै तावि”ति रावणेन ।

स्तुतौ जगन्नाशकरो मरुद्वत्

तौ भारी संभ्रमतः सवेगम् ॥

13

लब्ध्वा तुतौ कुंभसुतस्य शपं

स्मृत्वा ज्वलद्बहि समानकोपा ।

सा राक्षसी कानन मेतदाप

ज्वालापरीताग्नि वृत्तं समन्त त् ॥

14

सा घोरकृत्या सहितं समृद्धपा

तत्काननं नाशयति स्म पश्चात् ।

चित्ते नृणां लम्बपदो हि लोभः

विनाशयेत् स्वगुणान् यथैव ॥

15

दशाननाज्ञा वशमेव शैल-

समानसारा मम यद्बद्धन्त्री ।

तदङ्गदेशस्य जनान् सर्वेषान् -

हत्वा भ्रमलत्र पयोदनील ! ॥

16

तद्गाधिसूनोर्वचन निशम्य
 शङ्खाद्दहस्ताधृतशार्ङ्गधन्वा ।
 सुगन्धपुष्पाहंसिर प्रक्लम्य
 “कुत्रेयमास्ते कथये”त्यपृच्छत् ॥

शैलाभनागे द्रगतेस्तु वाक्य
 जितेन्द्रियो गाधिसूनो निशम्य ।
 “अप्राप्ति सा चे”त्यभिधानतः प्राक्
 तत्ताञ्जनाद्रिप्रतिमाऽऽविशत्पा ॥

शैलाद्वयनूपुरचक्षुषाद-
 घातोत्पगते जलधिर्विवेश ।
 बिल गते भीतपमेऽनुयाते
 शैलेर्युता सा पुर आजगाम ॥

“समस्तजन्तो निहते मयैव
 सूर्याद्यमास मम नात्र लभ्यम् ।
 इत्याशयाद्वा विधिना किमाप्ताः ?
 तत्क्वथ्यतामि”त्यदत् पिशाची ॥

श्रावापि भाव स मुनेर्दयालु
 मुमोच बाणान् न हि तद्वधार्थी ।
 प्राणापदश्रीमपि घोरकुला
 रामः प्रिय तां हृदि मन्यते स्म ॥

सनातनं धर्मगदं मनीषि

क्रोधाददं नैव वदामि तस्याम् ।

नेदं दयाकृत्यमिमां जदि त्व-

मित्याह रामस्य पुरः स विप्रः ॥

22

रामप्रयुक्ता निशिताश्च बाणाः

तद्वज्रतुल्यं हृदयं विमिश्र ।

गता वहिः, ज्ञानिमित्तिरितार्थाः

यथा जडानामपयान्ति चिदात् ॥

23

व्यावृत्तवक्त्रा रुधिरैररुणं

आपूर्य तत्रैव पपात यत् सा ।

बभूव तदावणमाविनाश-

प्रबोधिकेतोः पतनेन तुल्यम् ॥

24

निशाचरप्राणरसं पिपासुः

अटन् यमः प्राप तदत्र पूर्वम् ।

विरिञ्चितुल्यस्य मुनेर्विधेयः

रामो यदायं रणमत्र चक्रे ॥

25

‘प्राप्ता वयं त्वीयपदं, न बाधा

स्यात्तेऽद्य दिव्यायुधजालमस्मै ।

रामाय देही”ति मुनिं प्रबोध्य

देवा ययुः पुष्पमवाकिरन्तः ॥

26

४

विश्वामित्रयागपटलः

(वेण्ण्णिप्पल्लम्)

गतेषु देवेष्वथ पुष्पवृष्टया

शीतं गरुप्रान्तमतीत्य विप्रः ।

दारिद्र्यहन्त्र्या शङ्कयन्पवाचा

समायुधान् राजसुते ददौ सः ॥

कृतानि सत्कर्मफलानि सद्भिः

जन्मान्तरे याप्ति यथा स्वयं तान् ।

तथा मुनौ यच्छति रामभद्रं

दिव्यायुधा हर्षयुतास्तमायुः ॥

कोशद्वयं तेषु गनेषु तत्र

युत्वा ध्वनिं, “जातमिदं नु कस्मात् !” ।

इत्थं मुनिं पृच्छति रामभद्रे

आरब्धवान् वक्तुमसौ तपस्वी ॥

“तन्मानसादयात् सरसः प्रवृत्त-

नया सरस्या सह गोमतीयम् ।

युता धनार्थेव”मुवाच विप्रः

ते कौशिकारूपो प्रययुर्नदी ताम् ॥

“सुरस्तुता पुण्डनदी च केव”-

मित्थं तु रामेण गुभिः स पृष्टः ।

ऊचे, गुणी ब्रह्मसुतः कुशाख्यः

जज्ञे यतः पुत्रचतुष्टयं प्राक् ॥

5

नदीत्वमाप्ता यम सोदरीति

श्रुत्वा कुमारावय नातिदूरम् ।

गतौ, स रामो “विपिनं किमेत-

दि”तौव पप्रच्छ, मुनिर्धमापे ॥

6

मतैव देवं त्विति मन्यमान-

नारीमनोवद्विपिनं विशुद्धम् ।

वेदैस्तथान्यैर्मुनिमिस्त्ववेष्टः

पुरात्र निष्णु र्व्यदधात्तपांसि ॥

7

नीलो हरिः श्लाघ्यगुणस्त्वदित्यां

त्रिकाटविकाशपसंज्ञके च ।

भूत्वा सुतोऽयं वटवृक्षगर्भ-

बीजे यथा धामनतामवाप ॥

8

गत्वावलिं तस्य वचो निशम्य

“स्वकाशितादप्यधिकप्रदातः ! ।

त्वय्यर्थिनो भाग्ययुता न चाप्ये”

इत्याह सोऽयं धृतकुम्भवेपः ॥

9

तुष्टो बलिः, “वाञ्छितमत्र किं वे-”
 त्यूने, “दया चेत् त्रिपदप्रमाणान् ।
 प्रयच्छ भूमिं त्वि”ति वामनोक्तः
 बलिस्तथेत्याह रुरोध शुक्रः ॥

“मायामयं रूपमिदं महारमन् !
 न वामनोऽयं घननीलकायः ।
 पुराण्डजाटान् प्रसतो हरेस्तु
 जानीहि रूपं त्विद”माह शुक्रः ॥

“दानात् करे चोर्ध्वगते मदीये
 पूर्णो घनाभो हरिरर्थिवेषः ।
 अधः करो याचति चेत्तनो मे
 मायं किमन्यत् त्वमिदं न वेत्ति ॥

“नासौ मृतो यं मृतमीरयामः
 परन्तु हस्तिः किल याच्यते यैः ।
 ते वै मृताः, तेषु च दानशीलात्
 अन्ये किमासन् भुवि कीर्तिकायैः ?” ॥

“ये निन्दकास्ते रिपवो न, किन्तु
 ये घात्र दातुन् किल वारयन्ति ।
 ते शत्रवश्चास्मयिघातकाश्च
 निन्द्यं ततो ने”ति बलिर्जगाद ॥

आक्रम्य लोकान् सकलान् पदाम्बा
स्थानं ह्यलम्बा बलिंस्तके सः ।

स्वधात्तृतीयं तुलसीधरोऽसौ

कुम्भो क्षयं, हे घृतचापपाणे ! ॥

15

दुष्कर्मनिर्मूलन ! राम ! तस्मात्

इदं वनं प्रेक्ष्य च जन्महानाः ।

भवन्ति सर्वे, धृतिगम्ययज्ञं

कर्तुं नम स्थानमितः किमप्यत् ? ॥

16

“यश्चेऽहमत्रे”ति वदन् मुनीन्द्रः

वनेन गत्वा मलयस्तुजालम् ।

सम्भूत्य रम्यो मलयक्षणां

नियोज्य तावारमताय यज्ञम् ॥

17

भूतालपुत्री मुनिना कृतं तं

यज्ञं सुराणां हितमाननार्यम् ।

अनन्यलभ्यं दिनपट्कसत्प-

मरक्षतां पश्य यथा हि नेत्रम् ॥

18

तपश्चसंरक्षक वीरसूयोः

उद्येष्टो मुनि प्रेक्ष्य “गुणप्रधान ! ।

प्राप्सवन्ति घोरा भवदुष्कृत्वाः

देवाः कदेदं एषजि” त्वष्टुम् ॥

19

मौनान्मुनिर्नोत्तरमाह, रामो
 नत्वा मुनिं प्राप्य वहिर्ददर्श ।
 भोराशनेर्भीषणमेघरूपान्
 निशाचरान् षोष्णि विरावयुक्तान् ॥

अग्निं वमच्छूलधरासुराणां
 रक्तं च मांसं च मखाग्निकुण्डे ।
 यथा पतेन्नैव तथाञ्जनेत्रः
 शरीर्वितानं कृतवानिहोर्ध्वम् ॥

तपस्विनो वञ्चकदैत्यभीताः
 “त्वामश्नन्श्याम! वयं प्रपन्नाः” ।
 इत्यूचिरे जातविषादयान्त्रेः
 भीत्याऽसुराः सोमशिखं प्रपन्नाः ॥

तत्ताटकायाः फिल वीरसून्वोः
 मारीचमेकं विनिरास्य सिन्धौ ।
 सुबाहुमन्यं निजघात दिव्यं
 धनुस्तु रामस्य रमापतेस्तत् ॥

सृष्ट्वा जगत् तज्जठेर वहन् त्व-
 मत्राप्य यज्ञं मम यश्वरक्षः ।
 पुण्यं मया तेन कृतं ह्यत्रैमि
 न ते महत्कार्यमिदं विज्ञाने ॥

अथैवमुक्ते, कुसुमैः सगृहे
वने तपःशीलमहर्षिमप्ये ।

गुणाकरं कौशिकमत्र रामः

“कार्यं मया किं वद” चेत्पृच्छत् ॥

25

इदं ह्यसाध्यमिति यजगत्वा

तत्ते सुसाध्यं, महदस्ति कार्यम् ।

तदस्तु पथात्, मिथिदेशवद्

गच्छेम द्रष्टुं त्वि”ति विप्र आह ॥

26

9

अद्वयपटलः

(अकलीकम्पलम्)

रत्नागच्छत्पुलिनस्तनीं तं

विकासिपुष्पादशसुमेखलाद्याम् ।

शोणानदीरूपधू उताह्व-

सुमप्यमां प्रापुरिमे त्रयोऽपि ॥

1

नदीं गतेष्वेव रविः परेषुः

शैलप्रदानार्थमुपसर्मीयान् ।

तत्स्थविःस्थिततापशान्ति

किं पश्चिमान्धो सरथो ममज्ज ॥

2

जलेभवत्पद्मगृहे दलादय-

कषाटवन्ध्ये भ्रमरा निशासु ।

उत्थाय पुष्पाढ्यवनं यदापुः

उवास तत्प्राप्य मुनिः सुताम्याम् ॥

पृष्ठो “वनं किञ्चित्” राघवेण

दुष्कर्मनिर्मूलनयागकर्ता ।

“पुरा दितिः स्वीयसुतार्थमत्र

तपश्चक्रे”ति जगाद वाक्यम् ॥

एतादृशं स्थानमिदं, शिवाभ्यां

जातो हि गङ्गापवनैरधार्यः ।

स कार्तिकेयो ववृधे दलाद्व-

स्रवत्रेत्यवोचत् स च गाधिसूनुः ॥

नीले हरेर्नाभितले यथैव

जायेत पद्मं विधिना सदैव ।

मित्वान्धकारं जगतां नियन्ता

रविस्तथाभूद् भुवि नीलसिन्धो ॥

त्रिमूर्तिं तुल्यास्तत एव गाया

रुद्रोत्तमाङ्गोद्भवजाद्वयी ताम् ।

कवेरजावत् कुसुमाय क्रीणां

कूलङ्कयामापुरिमे मनोज्ञाम् ॥

गङ्गाचरित्रं वद तात ! सर्व-

मित्याह रामो, “मम नाय ! वत्स ! ।

स्वर्द्धशजन्मा सगरस्त्वयोप्या-

पतिर्वभूवे”ति मुनिर्दमापे ॥

8

ब्रह्माण्डमातु पदयोश्च विष्णोः

भूत्वा विधिप्राह्यमुपादतीर्यम् ।

भृता हि रुद्रेण भगीरथेन

नीता मुव प्राप वियन्नदीयम् ॥

9

साश्वर्यमाकर्ण्य नतौ कुमारी

गङ्गा समुत्तीर्य विशालसंज्ञम् ।

नत च पृष्ट्वा कुशलं महीश

विदेहदेश प्रपयुधयोऽपि ॥

10

देशं प्रविष्टा त्रिपिटानगर्याः

प्राकारबाह्ये विरचय्य वासम् ।

शीलप्युता योगिवधूमहत्या

शिलामयी शस्यतले त्वपश्यन् ॥

11

शिली गते राघवपादरेणो

तेन स्वक प्राप वपुस्त्वहल्या ।

ज्ञानी यया माहवियोगकाळे

देह निज प्राप्य हरिं भजेत् ॥

12

गङ्गां मुवं नीतवतश्च राज्ञो !
 वंशस्थ ! या तिष्ठति विशुदाभा ।
 दुष्टस्य चेन्द्रस्य सइक्षनेत्र-
 दातुर्मुनेः सा गृहिणीत्यवोचत् ॥

इत्थं मुनौ शंसति पद्मजायाः
 पतिः, “विचित्रा खलु लोकयात्रा ।
 किं कर्म चान्यद्दद लोकमातु-
 रस्याः स्थितेः कारणमि” त्यपृच्छत् ॥

इन्द्रोऽप्यहल्यानयनेन मार-
 वाणैर्हतो जीवितुमेव दाऽसौ ।
 विशुद्धिमद्वैतमवेपधारी
 तं चापि विप्रोऽप्य विवेश शालाम् ॥

अमोघशापस्य वरस्य दाता
 स गीतमः प्राप गृह, भयार्ता ।
 तस्यै सदा गर्ह्यतमा त्वद्व्या
 शक्तो भयादाति विडालवेपः ॥

स गीतमो वृत्तमिदं विदित्वा
 क्रोधोज्ज्वलो बाणसमानवाचा ।
 “त्वम्यङ्गनाचिद्धसहस्रयोगे
 भूयादि”तीन्द्र दशपत् तथाऽऽसीत् ॥

जवाप्य लज्जामप निन्धतां च
 ययौ सुरेशः, स्ववधूमहल्याम् ।
 “वेद्यासमा त्वं भज वै शिलात्व-
 नि”त्याइ विप्रः, न्यपतत् तथा ता ॥ 18

“सन्तः सहन्तेऽङ्गकृतापराधान्
 तदमूहि मार्गं त्वि”ति भार्ययोक्तः ।
 “श्रीरामपादोद्गतरेणुभिस्त्वं
 विमोक्षयसे” चेति सुनिर्बभाषे ॥ 19

अप्येन्द्रहेतोर्विधिमुख्यदेवैः
 स्तुतो मुनिः शान्तमनास्तादिन्द्रे ।
 अपोक्ष चिह्नानि सहस्रनेत्रा-
 ण्यदादहल्याप्यभजत् शिलात्वम् ॥ 20

एवं पुरासीत् किल नीलमेघ !
 नेतो जना निन्द्यगतिं प्रयान्ति ।
 अहं पुरा ते कारयोः प्रभाव-
 मपरमघात्र पदप्रभावम् ॥ 21

तस्मादङ्गुलीलवपुः स रामः
 श्यावा समस्तं किल कौशिकोक्तम् ।
 “पत्युर्हितार्थं भव तं च मातः !
 याहि त्वमि” त्याइ ननाम तां च ॥ 22

तस्यास्त्रनाभस्य च पादधूल्या ।
 स्वरूपमाप्ता मनसा विशुद्धाम् ।
 “इमां गृहाणे” लय कौशिकोक्तः ।
 स गौतमो ब्रह्मसमोऽप्रहीताम् ।

रामो गुणी गौतममत्र नत्वा ।
 समर्थ्य तस्मै वरशीलयुक्ताम् ।
 तां, गाधिपुत्रेण वनान्यतीत्य
 ददर्श साठं मिथिलानगर्याः ॥

10

मिथिलादर्शनपटलः

(मिथिलीकळकांकीपलळं)

मत्पुण्यतः श्रीः कमलं विहाय
 ग्रन्थत्र जातेति पुरीयमुक्त्वा ।
 ध्वजाक्षयहस्तैः कमलाक्षरामं
 “त्वमेहि शीघ्रं” त्विति साहयत् किम् ! ॥

सिकवा शलाकामृतेन यस्याः
 मारोऽन्यरूपं न शशाक कर्तुम् ।
 तां जानकीं प्राप्य सरोजतुल्यां
 रामादयस्तां मिथिलां प्रविष्टाः ॥

मिथिलानगरवर्णनम् :—

विरक्तनारीनरसहस्रमुक्त-

सुवर्णभूषान्वितराजमार्गे ।

अगस्त्यपीताम्बिसमे च तारा-

युरभ्योमतुल्ये प्रययुखयोऽपि ॥

३

मृदङ्गवीणारवगानयोगे

निरीक्ष्य नेत्रेण करौ सलीलम् ।

चिच्छं तु नेत्रानुगत विधाय

नृत्यद्वधूजुष्टसनामपश्यन् ॥

४

सुवर्णमुक्तागरुक्षपिञ्छ-

राशि तु केदारतले विधातुम्

कृपीबलानामखिलार्थदातृ-

कावेर्यभिन्नापणमार्गमापुः ॥

५

वीणाशलाकी स्वकैरे प्रचाल्य

बन्वा च तन्त्रीः हृदय च पाणौ ।

कृत्वा, समन्दस्मितगायिकानां

गानं पिवन्तः प्रययुः स्वकर्णैः ॥

६

पुष्पापचित्रां रतकीरवाचां

स्त्रीणां हि गत्या विजितार्थं हंसान् ।

दृष्ट्वा च यत्र भ्रमरा नदन्ति

वनं तयाभूतमिमे ह्यपश्यन् ॥

७

सौगन्ध्य माधुर्य सुवर्णकान्ति-
 मनोज्ञकाव्यादिमयी तदैकाम् ।
 कन्यागृहोर्ध्वस्थल पूर्वभागे
 त्रयोऽपि दृष्ट्वा क्षणमप्यतिष्ठन् ॥

सीतादेवीवर्णनम् :—

ब्रह्मादयः सुष्टु विमृश्य सर्व-
 वस्तुष्वमानं किल पां वदन्ति ।
 सीतास्वरूपा यदि सा रमा स्यात्
 किमन्यदस्या उपमानमस्ति ॥
 उमादिवन्त्या प्रसमीक्ष्य सीतां
 तत्पूर्णशोभानुभवाय मर्षाः ।
 वाञ्छन्ति नेत्रद्वयनिर्निमेषं
 नेत्रद्वयादप्यधिकं च देवाः ॥
 तदन्यनारी मधु भाषमाणा
 सृजेति चोक्तोऽपि विधिर्न शक्तः ।
 सुरैस्तु सिन्धुर्वह्नुधार्पितोऽपि
 श्रेष्ठं सुधानयनं सृजेयैव ॥
 इन्द्रादिदेवैस्सितमेनकायाः
 शूलान्तमेवैरास्तु शरीरमस्वाः ।
 क्षिपन्ति दृष्ट्वा मुच्यरूपचन्द्रा-
 स्तासां दिवाचन्द्रसमा बभूवुः ॥

विहाय पद्मं भुवमेव सीता-
स्थायै चिरं कायविशोपपूर्वम् ।
धर्मेण वा विप्रवरैः सुरैर्वा
किं वा तपस्तप्तमहं न वेमि ॥

13

प्रियाश्च सद्गुणः “दरिणीसमेति
मातेति पीयूषसमे”ति चोक्त्वा ।
तरयाः पुरस्ताद्विकिरन्ति पुष्पं
सीता वमौ पुष्पचये प्रयान्ती ॥

14

सुमेखलानूपुरतटदा-
समेतवल्लीसदृशाङ्गनायु ।
स्थितास्तु सीता शतकोटिविद्यु-
ग्मध्ये चं तासा मद्दिपीव रेजे ॥

15

कालं च शूलं च विमिश्रं दृष्ट्वा
स्थितामिमां को भुवि वर्णनार्हः ।
तृणाश्मकुड्यान्पि यां समीक्ष्य
द्रवीभवेयुश्च तथा वमौ सा ॥

16

स्वप्रेक्षकान् याः किल तोषयन्ति
तासां वधूनामपि मैथिलीपम् ।
सुस्वाद्यपीयूषसना यदि स्यात्
प्रमोर्हि रामस्य कर्पं भवेत्सा ॥

17

रम्याणि नानाभरणानि पूर्वं
 रम्याङ्गनासङ्गममाप्नुवन्ति ।
 तान्यद्य सौन्दर्यकराणि सीता-
 सङ्गात् स्वयं सुन्दरतामवापुः ॥

सीतारामयोः प्रथमदर्शनम् :—

एवं स्थितायां जनकात्मजायां
 तपोध नेत्रे हृदये मियध्व ।
 यया मिलेतां च तथा स रामः
 ददर्श सीतामय सापि रामम् ॥
 तस्याः सुतीक्ष्णौ ननु दृष्टिशूलौ
 अंसद्वये धीर्ययुते च तस्य ।
 निपेतत्, राववरकनेत्रे
 स्त्रीदेवतायाः कुचयोर्निमग्नौ ॥
 वदत्वा मियो दर्शनरूपरञ्जना
 परस्परकृष्टमनःसमेनौ ।
 धन्वी स रामो वरजाननी तौ
 अन्योन्यचित्ते क्रमशः प्रविष्टौ ॥
 गुणी स रामो तनुमध्यमा सा
 प्राणेरभिन्नावपि भिन्नकायी ।
 विदाय दुग्धाम्बुधितस्त्वमेतो
 पुनर्मिलेतां यदि किन्तु वाप्यम् ! ॥

सा दीर्घनेत्रेरिह निर्निमेष-

मालस्य चित्रप्रतिमेव तस्यौ ।

चिन्ताधृतिम्यामनुगम्यमानो

रामोऽपि साकं मुनिना तिरोऽभूत् ॥

23

सीताविरहवर्णनम् :—

अ-तर्हिते सग्विणि रामचन्द्रे

प्रमत्तचित्ताभिधवारणस्य ।

धैर्याङ्कुशे दूरगते तु तस्याः

लज्जापि नष्टेति किमत्र बाध्यम् ? ॥

24

स्वमध्यतुल्यं कृशदेहचित्त-

समन्वितायाः किल नेत्रमार्गात् ।

देह सम प्राप्य स कामरोगः

व्याप्नोति तत्र तु यथैव दुग्धे ॥

25

स्वीया दशा वक्तुमपारमन्ती

स्मृतैव तं मूकसमा रुदेत् सा ।

कामोऽपि तस्या हृदि घातनेक

प्रायुङ्क्त काष्ठं प्लविते ययाग्री ॥

26

सुमेखलधैर्यसुशङ्खमाला-

लावण्यविज्ञानमुखर्विह्वला ।

सीता विरेजे मथनात् सुगणैः

समस्तभाष्यै रक्षितो यथाग्निः ॥

27

सखीभिः सीतानयनम् :—

विस्रस्तभूषां च विनष्टलज्जा
 विध्वस्तरूपां मदनस्य वाणै ।
 विद्वस्तनीं तप्तमृगीसमानां
 कुच्छ्रेण सीतामनयन् दि सख्यः ॥

मनोज्ञसीताकरपादतुल्य-
 सुपल्लवैरास्तृतपुष्पतल्पे ।
 शीतैश्च नीहारणै रुरूपेते
 सख्योऽत्र सीता शयितामकार्षुः ॥

सखीकृतशैत्योपचारः—

धने वसत्कूरनिपादवाण-
 विध्वस्तकेकासदृशी च सीता ।
 प्रसूनशाखेव च कामवद्धि-
 तप्ताऽपतत् म्लानतमा दि तल्पे ॥

विद्वानि पुष्पाण्यपि तच्छरीरे
 तरेद्वलितानि सुचन्दनानि ।
 शीर्णानि वद्धेः कणवरत्न-
 तापेन दग्धानि च पल्लवानि ॥

तस्याश्च दासीजननीमगिन्य तस्माद्विर्पणा हृदि धैर्यहीना । ज्ञातुं ह्यशक्ता किञ्च रोगमस्या नीराजन दोषधिया त्वकुर्वन् ॥	32
पार्श्वे समुदयजनानिलेन कामानले सततजृम्भमाणे । दग्धेषु मालाभरण दिक्केषु द्रवत्सुवर्णप्रतिमेन साऽभूत् ॥	33

सीताविरहप्रलाप —

तमोवृत पुष्पवन किमेव, किमस्य बाहू घनरत्नशैली । नेत्रे सरोजे पुरुहूतचाप मुतो घन किं भुवमानगाम ॥	34
मक्षितमाविश्य घृतिश्च लज्जा विनाश्य मे प्राणमयाम्रहोद्य । कामो न चायं किञ्च तस्य पाणी रिपत धनुर्नेक्षुमय विभाति ॥	35
नारीत्वभाषस्मितरूपलज्जा ज्ञानानि मय्यद्य न सन्ति तस्मात् । पद्मपा सखेद भुवि योऽग्रमत् स किं नेत्रमार्गोऽग्रमनार्हचोर ? ॥	36

तन्नीलरत्नप्रतिमा शिखा वा ?

हस्तौ नतौ चन्द्रसमं मुखं वा ।
धंसौ न वा, किन्तु स मन्दहासः
प्राणान् मदीयानहरच्च तस्य ॥

न वा मनोहारिविशाखवक्षः
न केवलं पद्मसमानपादौ ।
परन्तु यन्मत्तगजेन तुल्यो
यथावयं तदूधृदि मे सुष्ठुमम् ॥

नेत्रे यतः पद्मसमे निमेष-
युते च तस्मान्न हि देव एषः ।
चापं करे वक्षसि यज्ञसूत्रं
बहन्सौ राजकुमार एव ॥

मदीयहृद्द्वैर्यसमाह्वय-त्र-
पिनद्धकन्याऽरणं विनाश्य ।
जगाम यस्तं पुनरेव नेत्रैः
त्रिषेय दृष्ट्वा यदि तद्वरं मे ॥

एवं तथान्यद्य समाख्यन्त्या
“रामोऽत्र तस्थी, स जगाम चे”ति ।
मूपादिषं प्रीरितकामवेगात्
वहूनि मत्वा हृदि चिन्तयेत् सा ॥

सूर्यास्तमनवर्णनम्:—

सीताशरीरस्थितकामवद्धि-

तापं स्वयं सोढुमशक्त एवः ।

सूर्योऽपि कम्पिस्वकरुरूपेतः

ममज्ज वेगार्त्तिकमु पश्चिमाब्जौ ॥

42

पतङ्गशब्दोदितवाघघावैः

पयोधिशब्दोदितनूपुरेण ।

नीलान्धकाराभिधक्ञ्चुकेन

युक्तेन भूतेन समा हि सङ्ग्या ॥

43

निशामुखपश्यमुजङ्ग ! हिंसा

करोषि, मारो मयि बाणमोक्ता ।

प्राणोऽपि चैको न हि मुक्तिरस्मात्

मुक्ते कपचिन्मयि को विरोधः ! ॥

44

रामो ययौ कोऽपि न तन्निरोद्धा

बाणप्रयोजत्वा मदनेन किं त्वम् ।

प्रचोदितः कौश्व ! मदीयपूर्व-

पापस्वरूपः किमिहागतोऽसि ॥

45

पुन सखीकृतशैलोपचारः—

एव हि मत्वा बहुचिन्तयन्त्या

तत्तापसंवर्धकमात्रपदीपम् ।

अपोहा चेटीकृतरत्नदीप-

कान्त्वा निशां च रहस्समनाम् ॥

चन्द्रोदयवर्णनम् —

तद्विष्णुना वै गयिताब्धिजात-

तुषाररत्नैः प्रसृते समन्तात् ।

सुधां बहःकाञ्चनपात्रतुल्यं

अन्धेस्तदाऽभूत् दिवि चन्द्रविम्बम् ॥

चन्द्राख्यशिल्पी हरिनाभिजात-

महाण्डगेहं च पुराणभूतम् ।

पयोःस्मासुधालेपनमात्मदस्तैः

कृत्वा नवं तद्विदधाति किन्तु ! ॥

चन्द्रनिन्दा—

तमोमयं व्याप्य जगत् प्रवृद्ध-

नीलाग्निसम्भूत सिताग्निरूप । ।

मायाविना त्वं विबितो हि नैल्ये

सिन्धुं तथा मामिह बाधसे त्वम् ॥

पयोधिसम्भूतरशिन् न हि त्वं

भूरो नवा कोऽपि हतस्त्वयाऽन ।

त्रिया च उरुया दामृतेन साकं

जातस्य हिंसा मयि ते न युक्ता ॥

पुनः जानक्या विरहतापः—

आकाशसम्भूतनिशाकरस्य
कराक्ष्यलोदेन हतस्तनी सा ।
यद्धि गता हंसवधूसमाना
सा पुष्पतन्त्रे लुटति स्म सीता ॥

51

चन्द्रस्य दीर्घस्य रश्मिभिः सा
स्पृष्टा च दग्धा क्षणित्वा पपात ।
तदीयतत्परापसरोजराशेः
सा वै हस्ताऽभूदभ्यङ्गिता तापम् ॥

52

पुनः पुनश्चन्दनतिसगात्रा
लम्बाऽपि ताळव्यञ्जनोपचारम् ।
रम्भस्तनी सा बहुतापमाप
किमौषधं मन्मथरोगशाल्यै ॥

53

पुनथेटीकृतशैलोपचारः—

सीताशरीरोत्पितकामरुद्धि-
दग्धेषु पुष्पैरप पट्टवैध ।
कृतेषु तन्त्रेषु तदा घर्कातुः
सदृशमेवं शयनानि चेत्यः ॥

54

रामकथावर्णनम्:—

हंसीव कन्यागृहपुष्पतल्पे
 तस्यै विषण्णा, तटिता समानम् ।
 शरीरमस्या हि ददर्श योऽस्य
 रामस्य गायामथ वर्णयामः ॥
 रामादयस्ते जनकं समीक्ष्य
 प्रत्युद्रतास्तेन च भोगपूर्णम् ।
 दिविस्पृशं देवपुरीसमानं,
 सौधं हि नीता न्यवसन् त्रयोऽपि ॥

श्रीरामपादाभ्युजयो गलन्ध-

स्वरूपवत्यास्तनयो मुनीन्द्रः ।
 मूर्तीभक्तसर्वतपोमयोऽमौ
 प्रापत् शतानन्दमुनिस्तदात्र ॥

प्राप्तं शतानन्दमुनिं स रामो
 ननाम, वैदेहपुरोहितोऽपि ।
 विधाय रामाय तदाऽऽशिषोऽग्रे
 समागतं कोशिकमाप सद्यः ॥

तपस्विनं गाधिसुतं समीक्ष्य
 “त्वया यदग्रागतमग्र तेन ।
 भूम्याऽनया किन्तु तपश्च तप्तम्”-
 इत्याह सुतः किञ्च गीतमस्य ॥

निहस्य रामः किञ्च ताटकां ता-

॥ ५० ॥

मापूर्य यत्नं जननीमहल्याम् ।

विमोक्ष्य मे शोकहरो मुनीन्द्र !

शृणु त्वमित्याह स ग्राधिसूनुः ॥

60

नीलाब्धिनीलोत्पलनीलरत्न-

मेघादिकान्तयुग्मबलदेहवन्तम् ।

दृष्ट्वा शतानन्दमुनिस्तु राम-

कथामबोचन्नु कौशिकस्य ॥

61

इत्थं पुराऽऽसीदथ कौशिकेन

समः प्रसिद्धो न हि, तदपि च ।

लब्ध्वा ह्यसार्धं युवयोः किमस्ती-

त्याहस्व तौ गौतमसूनुरेव ॥

62

एवं मुनौ शंसति गौतमस्य

सूनुं प्रणम्योत्थितवोरवयौ ।

तौ भ्रातरौ चाप्यनुगृह्य गेहं

ततः शतानन्दमुनिर्जगाम ॥

63

स कौशिको लक्ष्मण इत्युभौ ता-

यगच्छतां स्वीयमनोद्वेषाभ्याम् ।

ऐकान्त्य-सीता-शशि-रात्रियुक्ते

नीलः स रामोऽप्यभवद्विनिद्रः ।

64

सीताविरहेण रामप्रलापः—

रम्याङ्गनाकारसमेतविभु-

त्स्वरूपमेकं भुवि किन्तु दृष्टम् ।

न स्यादिदं चेति न वन्मि किन्तु

पश्यामि रूपं हृदि चक्षुषोश्च ॥

सा निर्दया यद्यपि कामरोग-

निदानतद्दीक्षणवीक्षितोऽहम् ।

अस्यामहं प्रीतियुतश्च तस्मात्

सर्वत्र पश्यामि तदीयरूपम् ॥

तत्स्वर्णकुम्भप्रतिमस्तनाभ्या-

मालिङ्गन वक्षसि मे न चासीत् ।

रक्तोष्ठमन्दस्मितपूर्णमास्य

द्रष्टुं कदा स्यात् पुनरेव कालः ॥

मृत्योः स्त्रिया हन्त मया स्मृतायाः

क्रूरे च नेत्रे जघनं विशालम् ।

स्तनौ स्मित चेति भवन्ति नाना

मां हन्तुमेतानि कुतो बहूनि ॥

अपेक्षुधन्वा कमलानिमित्तं

प्रसूनयाणां मयि त्वैव वृष्टा ।

मां चेत्स कुर्यादिह वीर्यहीनं

क वा वसेदीर्यमिदं नु पथात् ? ॥

हर्तुं जगत् प्रोत्थितदुग्धसिन्धुः ।
 प्रवाद्वदद्यात्तकौमुदीयम् ।
 मत्प्राणनाविश्य दिनस्ति तस्मात्
 श्वेतं विषं चापि किमस्ति लोके ॥

70

न वा कुमारो मम चित्तमेति
 तथापि तां बाञ्छति मानसं मे ।
 ततो ध्रुवं सा किल भूपकन्या
 प्रसिद्धमेतत् न हि मे रितर्कः ॥

71

रामे तथा कामवशेन खिले
 विकासयन् पद्मवधूमुखानि ।
 उदेति मात्स्नानुदयाद्विरूपः ।
 महेशफालाक्षिभवाश्चित्तुल्यः ॥

72

विहाय दुग्धाम्बुधिनामतल्प
 वियोगदुःखाब्धितले शयानः ।,
 स राघवः सूर्यकरावमृष्टः --
 पारं निशान्धेरगमद्विनिद्रः ॥

73

कृच्छ्रेण नीत्वा रजनीं प्रबुद्धः
 समाप्य दिनन्दिनकर्मजालम् ।
 नःवा मुनि उदमणसंगुतोऽसौ
 विवेक्ष ता मेधिलयज्ञशालाम् ॥

74

दृष्ट्वा कुमारौ जनको मुनीन्द्रं
 प्रणम्य कौ ताविति, पर्यपृच्छत् ।
 द्रष्टुं मखं चापमिहागतौ ता-
 वित्वाह विप्रश्च तयोः प्रभावम् ॥

१ १

कुलप्रभावकथनपटलः

(कुलप्रकरण कीर्तनत्रयः पदम्)

मनुः पृथुश्चः—

न वेत्ति को वा रविर्बंशपूर्व-
 पुत्रं मनुं, किंच भुव स्ववाणीः ।
 दुग्ध्वा क्षुधार्तान् सकलान् पृथुर्यो-
 ररक्ष राजा स च सूर्यवश्यः ॥

इक्ष्वाकुः—

स्तुत्वा विधिं भोगिशयं रमेश
 स्वीकृत्य तद्रत्नविमानयुक्तम् ।
 इक्ष्वाकुराजो भुवमानयथो
 तं ये न जानन्ति जडाः स्युरेते ॥

ककुत्स्थः—

“हत्वाऽसुरान् तैर्हृतदेवलोकं
 विमोच्य देही”ति सुरेशपृष्ठः ।
 चक्रो तथा तत्कुलभूः ककुत्स्थ-
 आरुह्य शक्रं वृषभस्वरूपम् ॥

शिविः—

जन्तून् समान् आत्मसमान् अरक्ष-
जेतत्कुलीनास्त्विति यान् वदाम् ।
स्वप्राणदानेन विद्वङ्गरक्षा
कुर्वन् शिविधान्यतमो हि तेषु ॥

4

मयीरय —

सदस्रवक्त्रोऽपि यशस्यगीर्वा
न शकुभीशो यदि, किं मयाऽज ।
प्रसूतपुमुद्रशिरःस्यगङ्गा
गामानयथः स च सूर्यवश्यः ॥

5

रघुः—

यध्वद्रजेता ननु रुद्रजेता
यो दुग्धुहता बहुभिर्नृपैस्ते ।
विह्व्यातवशे रघुरेव जन्तुः
शक्र दिशोऽप्यष्ट जिगाय सोऽयम् ॥

6

दशरथ , तत्पुत्रौ च —

अजस्य सृष्टे मुनि को न वेत्ति
तदस्य सन्धोरनयोर्भिद्वेषम् ।
वक्तुं न शक्तश्चतुराननोऽपि
यजन् यथाशक्ति तदन्न वेक्ष्ये ॥

7

रामाङ्घ्रिघूर्ण्यैव महर्षिपत्नी
 भेजे निजे रूपमिदन्नु दृष्टम् ।
 प्राणादपि प्रीतियुतोऽहमस्मिन्
 एषा कथाऽस्येवदन्मुनीन्द्रः ॥

12

धनुर्भङ्गपटलः

(काण्डप्रारम्भः)

“वक्ष्यामि किं ते धनुषाऽत्र विप्र !
 भग्नं मनो मे, यदि सङ्गमेतत् ।
 कुर्यात्स रामो मम शोकहानिः
 सीताऽपि धन्ये”ति नृपो जगाद ॥

“आनीयतां शैलसमं धनुस्त-
 दधे”ति भूत्यानयदन्महीशः ।
 चत्वार एवात्र नता महीशं
 जवेन जग्मुर्धनुरस्ति यत्र ॥

ते पर्वतोत्ता गजकुम्भकपाः
 वह्निः सद्यःप्यत्र भीरवर्षाः ।
 स्तम्भान् दृष्ट्वा मल्लतटेन चतुः
 ते दण्डमूलाश्चतुर्गणवति ॥

धनुर्दष्टा नानापौरवचनानि—

“सशङ्खचक्रो हरिरेव सज्य
धनुर्न कुर्याद्यदि कोऽत्र चान्यः ।

आगत्य विष्णुर्यदि मल्लयेत्तत्
सीताविशो ध्रुमि”त्यबोचन् ॥

4

“हिमाद्रिमादाय कृतं किमेतत्
किमादिशेषः किमु मन्दराद्रिः ।
किमिन्द्रचापः पतितः पुण्ड्रियाम्”
इतीव पौरा बहुधा वदन्ति ॥

5

“राजाऽऽह, कस्माद्भनुरानये”ति
“न सन्ति मृदा जनकेन तुल्याः” ।

“फलेदपीदं किल पूर्वपुण्यात्”
“किं सा धनुर्दष्टवती” त्यबोचन् ॥

6

“तद्वाणलक्ष्यं भुवने किमस्ति ?
“क-यार्थमेतन्निहितं नु राज्ञा” ।
“चक्री स रामः किमु मल्लयेत्तत् ?”
“तत्पापकर्म”ति वदन्ति नाना ॥

7

शतानन्देन सीताधनुषोश्चरित्रकथनम्—
रामस्य कान्तिं राजवत्स्थितस्य

चापं च दुर्धर्ममवेक्ष्य, राज्ञः ।

सीताकृते जातमनोऽन्यथा ता

उवाच शतानन्दमुनिर्जगाद ॥

8

“धनु प्रभावो न मयाऽत्र वाच्यः

त्वं वेत्सि ना-योऽस्ति महेशतुल्य ! ।

रपाङ्गपृष्ठा जनकस्य पुत्री

या वृत्तमस्या शृणु कौशिक त्वम्” ॥

कथं वदेयं गुणजालमस्या;

गुणा स्वय जीवितुमापुरेनाम् ।

सौन्दर्यमेनामभजत् सुतत्त्वा

लावण्यहीनारूतनयाऽ-यनार्य ॥

एतावता केऽपि न चापमापु

पलाय्य लीना न नृपा निवृत्ता ।

न स्याद्विवाहो धुषमित्यमसि

स नामयेधेद्भविता विवाह ॥

होमाग्न्यसिक्तस्थलजातवटि-

समो हि रामोऽप्युदतिष्ठदत्र ।

“नष्ट धनुश्चेति सुरा विनेदु-

राशीभ्यकुर्वन् मुनयोऽपि रामे ॥

महर्षिणा शुद्धतपोविधात्रा

रामो नियुक्तो न धनुर्नमस्र ।

कामस्तु पूर्वं हृदये वधूना

वभस्र बाणैर्धनुषा सदसम् ॥

रामं दृष्ट्वा पौरस्त्रीवचनानिः—

“संयोग्य इतौ गजतुल्यरामो
नारोपयेच्चन्द्रसुरेण बाणैः ।
सीता मुक्तेशी च वर्यं च सर्वाः
पतेम वद्वा”विति काश्चिदाहुः ॥

14

“श्रद्धा विवाहे नृपतेर्यदि स्यात्
‘गृह्णाण सीतामि’ति चोक्तवान् स्यात् ।
कुतो न्यधात् शैवधनुस्तदग्रे
मृदो नृपोऽसा”विति चादुरन्याः ॥

15

“लज्जा न सर्वज्ञमुनेरपी”ति
“भूपादपि क्रूरजनो नचे”ति ।
ऊचुः, “स रामो न हि मञ्जयेचेत्
पीनस्तनी सा भविता ह्यभाम्या” ॥

16

वधूमिरित्थं कथिते, मुदर्थि-
सह्येषु देवेष्वपि इष्टवत्सु ।
व्रीडाशुतान् वारणमेरुमुत्सृज्य
कुर्वन् स्वगत्वा प्रययौ स रामः ॥

17

निमेषशून्याः सभिकाः पदाभ्यां
चापावमर्दं शरबन्धनं च ।
वेगाददृष्ट्वा, धनुषः करोण
स्पर्शं त्वपश्यन् ध्वनिमप्यशृण्वन् ॥

18

राम दृष्ट्वा पुरजनवाक्यम्:—

“स राजपुत्रो”, “हरिश्चनेत्र.”

“स नीलमेघ”, “स तु पुष्पकान्ति.” ।

“क्षीरान्ध्रिवासी हरिरेव”, “मर्त्यो

न चे”ति पौरा बहुधाऽभ्युक्ते ॥

सीतापि रामं स च जानकीं ता

दृष्टुं सहस्र नयनानि नालम् ।

“तथाऽनुज पश्यत”, “योगिनं ता-

यानीतवन्त नमते” त्यवोचन् ॥

जानक्याः स्फटिकगृहप्रवेशः—

अन्त्या दशां प्राप्य त्रिसृष्व तल्प

सखीवृता पद्मतटाकतीरे ।

सा स्फोटिके सग्ननि चन्द्रकान्त-

जलार्द्रपद्म शयन विवेश ॥

सीताविरहप्रलापः—

सज्जे धनुभ्यात्तफरी तदीयौ

सबाणवृणीरयुतौ तर्थासौ ।

पुष्पाढ्यवधुश्च यदीह दृष्ट

स्याज्जीवित मे पुनरेव दृष्टम् ॥

आकाशचन्द्रेण सपुष्पकेरैः

चापेन युक्तो जलदः स्वदग्ध्याम् ।

पीत्वा मम प्राणजलं मदीय-

चित्ते वसत्यद्य सदा वसेद्य ॥

23

कामः कठोरः कठिनान् स्वबाणान् ।

मयि प्रयुङ्क्ते, कलुषां ततो माम् ।

“मा ते मयं स्यादि” ति वाक्यमुक्त्वा

ह्यरक्षतस्तस्य कुतो हि पुस्त्वम् ॥

24

“भो भोः स्तनौ ! किन्तु फलं प्रवृद्धया

दुर्भेदचापं धृतवान् दयालुः ।

चन्दाननो यो भुवि तस्य वक्षः-

संश्लेषसीद्व्याय तपो विधत्तम्” ॥

25

इष्टमनुध-मदनो हृदिस्थः

तच्चित्तरोगत्यकुचद्वये मे ।

विषेण सिञ्चन्नपि नैष पूर्व-

चन्द्रः कलङ्को हि न तस्य मये ॥

26

कामप्रयुक्ताखविषावमग्न-

देहाददग्धा बाहिरागता मे ।

प्राणास्तु तद्वायवपादमाप्य

गता निवृत्ताः कथमत्र चित्त ! ॥

27

विद्युद्युतो मेघ इवावतीर्य
 गा प्राप्य यातो धृतयज्ञसूत्रः ।
 न वेद्मि कोऽसाविति तं हृदिस्थं
 अप्रे स्थितं तं च कुतो न जाने ॥
 भूत्वा पयोऽन्धावमृते च लब्ध्वा
 त्यजेयया हेमप्रटेन मूढः ।
 रामाङ्गसंश्लेषदुखं तपैव
 निहाय लब्ध मम किं प्रलपैः ॥

नलिमालाख्यचेष्ट्याः सीतान्तिकागमनम्ः—
 वियदनुस्तुल्यविचित्ररूप-
 समुज्ज्वलकुण्डलहारयुक्ता ।
 चेटी गलत्कुन्तलवस्त्रयुक्ता
 सा नलिमाला मुतमाजगाम ॥

चेष्टया धनुर्भङ्गवृत्तान्तकथनम् —
 “स साजवृक्षोज्ज्वलपाणियुक्तो
 ह्यसौ हरिस्त्यक्तभुजस्तत्प ” ।
 इत्येवमूढो मुनिनाऽनुजेन
 साकं पुरीं प्राप स रामनामा ॥
 धनुस्त्यश्वद्वय पदा क्षणेन
 जग्राह तच्छिखितय-प्रतुल्यम् ।
 प्रसूनवर्षे सति भग्नमेतत्
 पपात, सा राजसभा चचाळ ॥

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

“स मेघरूपो मुनिना जगाम
स पद्मनेत्रमित्त्व”ति चेष्टिवाक्यैः ।
सीता, “प्रियोऽसावि”ति निश्चिकाण
भग्नप काञ्ची बबूधे नितम्बम् ॥

33

हर्षोत्पुन पुष्टसुमध्यमा सा
प्रवृद्धवक्षोजयुता प्रदृष्टा ।
“तत्कारणैरेव स एव नो चेत्
ध्रुव मृता स्या”मिति मन्यते स्म ॥

34

जनकवाक्यम्:—

स्वामिन् ! त्वया प्राप्तवत्तोऽस्य सद्य
कार्यो विवाह किमप्यो नरेन्द्रम् ।
सस्यै यमानास्य तत् किमस्य
कार्यो वद त्व त्विति भूप आह ॥

35

जनकेन दशरथाय दूतश्रेयणम् —

अश्रेयमुक्त जनकेन, योगी
“शीघ्रं गृहस्थानपन वर स्यात्” ।
इत्याह, वृष्ट सकल च दूते
न्यवेदय-मेपिष्ठ एष राज्ञे ॥

36

दशरथाऽऽदेशः—

“यत्रास्ति रामो रघुवंशराज-
पुण्यैकजातो मदनेन तुल्यः ।
सैन्यं नृपास्तां मिथिलां प्रयातु
तद्गुप्यतामि”त्यवदन् नृपेन्द्रः ॥

4

दशरथसेनाप्रस्थानम् :—

नृपस्य गम्भीरगतेस्तु सेना
व्याप्ताऽभवत्सर्वत एव लोके ।
वातेन सिन्धुः सकलं विनाश्य
व्याप्नोति यद्वत्प्रलये प्रवृद्धः ॥

5

रघूद्वहः सर्वजनार्तिहन्ता
नैव प्रतप्ये, प्रथमं ततोऽपि ।
जहाय मप्ये प्रसूतस्तदीय-
सेनाप्रभागो मिथिलां जगाम ॥

6

विप्राः—

गजेर्बधूभिश्च समं प्रयातुं
भीता युताश्चक्रमण्डलुम्याम्
जपादि कर्मार्हकानयोधैः
श्रुत्वा पदमैः प्रयुयुर्दिनेन्द्राः ॥

7

वसिष्ठः—

बहुध्रुतैः यागपरैश्च विप्रैः
समेत्य मुक्ताशिबिका प्रविष्टः ।
अरुन्धतीनायक एष पातो
द्वंसं समारुह्य यथा विरिञ्चिः ॥

भरतशत्रुघ्नौः—

गजैस्तुरङ्गैः परितो हृतौ तौ
शैलं यथा सिन्धुरिमौ कुमारौ ।
तथाऽनुयातौ तमृषिं वसिष्ठ
तौ भ्रातरौ गाभिस्तुत यथैव ॥

दशरथः—

तत्क्षित्यकर्माणि विधाय विष्णु
प्रणम्य गोभूमिमुर्वणमुद्धयान् ।
दत्त्वा द्विजेभ्यो मुदितः किरीटी
शुभे मुहूर्ते नृपतिः प्रतस्थे ॥

चन्द्रशैलप्राप्तिः—

कोशद्वयं प्राप्य रघुप्रधीरः
तं चन्द्रशैलस्य तटं विवेश ।
नारीमुकेशस्तनसकपुष्प-
सुगन्धिसेन्यं न्यवसत्तटेऽस्मिन् ॥

गजाः—

धिवक्त्रस्य नेतुर्हितसूक्तिमेव
 हृदाद्रजः नैव बहिः प्रयान्ति ।
 कामी सुहृद् शनिश्चो विहाय
 गग्नो यथा पण्यवधूनि तम्भे ॥

चन्द्रशैलवर्णनम्—

शैलेन रुद्धस्तटमाप चन्द्रः
 तत्रत्यनार्यः शशिदर्पणेऽस्मिन् ।
 एकत्र पश्यन्ति निजाङ्गशोभां
 स्वर्गात्तथाऽयत्र सुरादियोऽपि ॥
 विह्वल्य देवैः प्रणयोत्थकोपात्
 देवाङ्गनामुक्तसुरात्मनाम् ।
 शैले गृहीत्वा कपयः स्वभार्या-
 कण्ठे निवप्यन्ति, मदन्ति भार्याः ॥
 शैलेऽत्र गङ्गासदृशाः सुवर्ण-
 मुक्तासमृद्धाः किल निर्गतास्ते ।
 त्रिविक्रमस्योरसि धारणाद्-
 भेतोत्तरीयेः सदृशा बभूवुः ॥
 शैलाप्रभागे विवसन्ति मेघाः
 प्रसूनमाळारतदधः प्रदेशे ।
 रत्नापतिर्नोल्लस्युः किमेव
 इत्येभ्यः प्रतिभाति शैलः ॥

सायंकालशोभा—

मेघावृतास्ताचलरूपनागं
विवेश वेगाद्रिखरूपसिद्धः ।
तेनोद्गताद्रक्षमयप्रवाहात्
वभूव रक्तं गगनं च सायम् ॥

9

शैलमहिमा—

अनन्तशीर्षिः रमणीयदृश्यै
सच्चन्दनैर्मण्डित एव शैलः
सुचन्दनं वक्षसि विभक्तोऽस्य
नीलस्य विष्णोरभजत् स सायम् ॥

10

शैले सेनानिवासः—

प्रेम्णा मिथः स्त्रीपुरुषाः समस्ताः
नरास्तथा सिद्धकुरङ्गनागाः ।
आगच्छ तस्थुर्गिरिसानुभागे
रम्यं ध्वनद्भिर्भनैरुपेतै ॥

11

अन्धकारव्याप्तिः—

अस्तादिमारुह्य निखीयमाने
कूटाश्रियुक्ते रविखरूपसिद्धे ।
महान्धकारः प्रसृतः समन्तात्
लीना गजा यान्ति वदिर्यथैव ॥

12

दीपारोपणम्—

मन्दारमालोज्ज्वलितस्य रात्रिः
सेनासमुद्रे बहुघोषयुक्ते ।
आरोपिता दीपगणा विमान्ति
पयोधिसम्भूतसरोजतुल्याः ॥

चन्द्रोदयः—

मुक्तासमूहे सितसैकनस्थे
भूत्वा चरच्छ्वेतमुशस्तुत्यः ।
उत्थाय सिन्धोरुडुभिः समेल्य
विभाति चन्द्रो गगने विशुद्धः ॥

निशानयनम्—

मुक्त्वा समर्धं रतिशास्त्रसारं
पृथ्वा बधूवाञ्छितमेव सर्वम् ।
गात्र्यं च सङ्गीतयुतं समीक्ष्य
नि-युर्मिशां सैन्यगता नरास्ते ॥

15

पुष्पापचयपटलः
(पुष्पापचयं पटलम्)

सूर्योदयः—

तमो दिग्गवं द्यारुरूपदंष्ट्रा-
युतं निदन्तं किरणाद्यदहस्तेः ।
युतो रथिः पश्चिमशैलस्थ-
स्तम्भादुदेनि स्म'यथा दृष्टिदः ॥

ससैन्यस्य दशरथस्य शोणानदीप्राप्ति —

रथाधिरूढः कृतनित्यकर्मा

जगाम राज्ञा, नृपबाहिनी च ।

शोणानदीं प्राप सरोजयुक्ता ।

वनैः समन्तादुपशोभिता च ॥

2

तेषामुपवने वासः—

तदा रवावम्बरमभ्यगात्ते

बधूयुता राजसुतारतदन्ये ।

पुष्पापचित्वा सलिले विहार-

योग्य नदीजुष्टवनं प्रयाताः ॥

3

स्त्रीणां मधुरालापाः—

सुभूषितानां मधुरस्वनानां

सुकुन्तलानां वचनं बधूनाम् ।

श्रुत्वा न कूजन्ति पिका हिमेव

किं रम्यवाचा पुरतोऽपवाक्यैः ॥

4

स्त्रीणां पुष्पापचयः—

सुधासन्नेत्रयुताक्षनाभिः

सृष्टास्तु शाखाः स्वयमेव नद्याः ।

वर्षन्ति चेत्यादतलेषु पुष्पं

को वा विशेषो नमते नराणाम् ॥

5

रमासमस्त्रीकरपद्मयोगात्
 सिंहातिशाय्युत्तमवीर्यभाजाम् ।
 नृणां नमेतां यदि शैलहस्ती
 कः पुष्पशाखानमने विशेषः ॥

अमरभ्रमणम्—

नदीतटाकेषु न भूतपूर्वं
 नारीलतोषन्मुखरूपपद्मम् ।
 मृक्काश्चरन्तो न हि तत् त्यजन्ति
 दृष्ट्वा नयं वस्तु पार्लिजेत् कः ॥

एका युवती—

युवा तरो प्रेक्ष्य तु “नारिकेल
 फलान्यहो स्त्रीकुचवद् विमान्ति” ।
 इत्याह, “का वा हृदि मन्यतेऽसौ”
 इतीरयित्वा रुदति स्म भार्या ॥

अपरा युवती—

पत्न्याः पुरः स्तब्धन्तरनाम मोहात्
 जगाद भर्ता, कुपिता नताङ्गी ।
 सा पुष्पमाघ्रातयती रुदन्ती
 दग्धं प्रसूनं श्वसनैस्तदीयेः ॥

नारीसौन्दर्यम्—

“मदपयो योगरत्ना मनोज-

वाणैर्हता न स्युरितीयमुक्तिः” ।

वृथैव, पुष्पापचपोधताना

ज्रीणां भुवो हन्तुमिमान् समर्थाः ॥

10

एको युवा—

देवैरलेष्टाद्भुतमूर्तिमत्प्याः

समोऽयं शोभां हतचित्रदृष्टिः ।

आरुह्य शाखां मुकुटानि पुष्प-

धुक्षपाऽपचिल्य प्रददाति रुधिरं ॥

11

जलक्रीडागमनम्—

सुष्ठापया शीततमे वनेऽस्मिन्

पुष्पापचित्वा सकला विरक्ताः ।

शुद्धे जले श्वेततरङ्गपूर्णं

विहर्तुं क्लमाः प्रपयुर्हृदादीन् ॥

12

16

जलक्रीडापटलः

(पुष्पापचिल्य मुकुटानि पुष्पधुक्षपाऽपचिल्य प्रददाति रुधिरं ॥)

जलाशयगमनम्—

स्वकीयशोभाजितदेववृन्दाः

नार्यो नरा मृगयुतादरण्यात् ।

तथापि गच्छन्ति नदीद्वयादीन्

यथा गत्रा गच्छति घने समार्याः ॥

1

सलिलमजनदृश्यम्—

दुर्वाससः शापत इन्द्रभास्यं
 पुरा पपोधावमराङ्गनाभिः ।
 ममं यदासीत् सममास तेन
 जलाशये मग्नवता समूहः ॥

एका—

काञ्चिन्मनोहा धृतपुष्पकेशा
 दृष्ट्वा स्वविम्बं सलिले सखीं ताम् ।
 मत्वा भ्रमात्स्वेन सम हसन्ती
 तस्यै ददौ सा स्तनलम्पहारम् ॥

अपरा—

सुमेखला मध्यतलात् श्युतास्ताः
 जलावगाहे पतिता हृदेषु ।
 पदावगृह्णन्, “किमु पादलम्-
 सर्पोऽय”मित्ये भवमाप काचित् ॥

मत्स्याः—

मत्स्याः सफुरिषुप्रवाह
 गन्ध जले स्त्रीवपुषो वहन्ति ।
 सङ्गात् सती ज्ञानयुता नराः स्यु-
 रित्यत्र किं वाऽ-वनिदर्शनेन ॥

जलाशयः—

ज्वाताङ्गनादेहमुकुङ्कुमेन
नृपाङ्गसम्बद्धसुचन्दनेन ।
युक्तं हृदस्य सलिलं च नील
घनाढ्यरक्तम्बरातुल्यमासीत् ॥

6.

सूर्यास्तमयः—

कुरङ्गनेत्राः पुरुषैः संभेताः
यच्चक्रेताः सलिलावगाहम्
समीक्ष्य तत्कर्तुमनाः स्वयं च
किं पश्चिमाग्निं तपनो विवेश ? ॥

7

चन्द्रोदयः—

पूर्वं नृपः क्षीणबलो जितोऽपि
यथा पुनर्योद्धुमुपैति मोहात् ।
जितस्तु नारीवदनैः प्रयातः
शशी पुनर्योद्धुमुपैति तद्वत् ॥

8

17

मद्यपानपटलः

(உண்பதும் குடிப்பதும்)

चन्द्रिका—

सुराप्रवाहो धवलः किमेव ?
किं मूर्तिमद्भानरसप्रवाहः ? ।
अन्तःस्थकामसंस्मरणं बहिः-
वेद्युद्धाऽभवत्प्राप्तकौमुदीवम् ॥

1

-नानागृहाणि—

छायातलं मौक्तिकमण्डपस्य
 चरत्पयोदावृतकाननं च ।
 त्वलं विशुद्धस्फटिकैर्निबद्धं
 प्रसूनमेहं विविशू रमण्यः ॥

-सुरया कामवर्धनम्—

पुष्पागस्त्यक्तचभारयुक्त-
 स्त्रीभिः सुपीता मदिराऽथ तासु ।
 अन्तःस्थ कामाग्निमवर्धयत्सा
 हृतं घृतं वर्धयते ययाऽग्निम् ॥

-चित्तप्रमः—

सद्दिग्धमप्या स्वमुखं सुरायां
 दृष्ट्वाऽन्यनासीति विभाव्य काचित् ।
 “उच्छिष्टमघं पिवसीह कस्मात्
 पिचेऽन्यदस्तीति” जहास तत्र ॥

-चन्द्राय अभयप्रदानम्—

सुरास्थचन्द्रप्रतिबिम्बदृष्ट्वा
 काचिद्व्रमत्ता, “ननु चन्द्र! राहोः ।
 भीत्या निनीनोऽत्र भवान् मयं ते
 माभूत्” इतीत्यं तमुपादिशत् सा ॥

चन्द्रिकायां मदिरास्वप्नमः—

प्रसूनगेहस्थितरुध्रमार्गात्
उपोऽस्नां पतन्तीं भुवने स्म काचित् ।
गृह्णाति पात्रे, मदिरेति मत्वा
नारीस्वभावादुत चित्तमोहात् ॥

6

मधपानवैचित्र्यम्—

स्वपानिकम्पात् मधु यच्च तल्पे
पपात तत् पानमदेन काचित् ।
विस्मृत्य, “तिष्ठेन्मधु” चेति भाषा
सा रिक्पात्रं कुरुते निजोष्ठे ॥

7

कपटनिद्रा—

एकं ययो रन्तुमनाः प्रसून-
तल्पं, न तद् शीतमभूत् प्रियस्य ।
घाटस्वमोक्षोऽलतो लुठन्ती
“घण्टा किमासीत्” इति सा जगाद ॥

8

दूतसन्देशः—

समूहपाणिर्गुपतेः सवीर्यं
केतस्यसा काचिदगात् जनेन ।
कामेन राक्षसा दुराया न केन
दूतेन नीयेदमिदं न जाने ॥

9

प्रियापादताडनम्—

काचित्पदा भर्तृरुरो जयान

केल्या, कराभ्यां स जुगोप वक्षः ।

“प्राणप्रियां चित्तगतां रिरक्षुः

रुणत्सि किं वे”ति जगाद् साऽपि ॥

स्वप्नाभिनयः—

असत्यनिद्रावशमेत्य काचित्

स्वप्नच्छलात् सा पतिमालिङ्गि ।

यथा तुषारं शमयेद्विवस्वान्

कामो विभोगं शमयेत्तथैव ॥

चन्द्रसूर्यौ—

कृताल्पपुण्यैरित्र लब्धभाग्यं

तदा शशी प्राप लघ क्षणेन ।

तद्विष्णुवक्षःस्थितकौस्तुभेन

समः पयोधौ तत्रितान्त्रिसीत् ॥

18

प्रत्युद्गमपटलः

(எதிரொளிப்பு படலம்)

दशरथस्य गङ्गातीरवाधि —

गजाक्षयशेखेत्येतदानवारि-

सम्पूर्णतः प्रवदन्ति यस्मिन् ।

सैन्याभिना तेन युतो जगाम

गङ्गातट राघवसिंह एव ॥

अनकेन प्रत्युद्गमः—

ध्रुत्वा नृपस्याऽऽगमनं प्रहृष्टः
स्यासमातङ्गमपाब्धिजुष्टः ।
प्रत्युद्गमार्थं जनकः प्रयास्यन्
ययौ यथा सूर्यमुपैति चन्द्रः ॥

2

सेनारेणु —

त्रिविक्रमः सप्त यथोर्ध्वलोकान्
भित्त्वा पुरा मातुमगात् प्रपञ्चन् ।
सेनोत्थितो रेणुरिमं च मार्गं
प्रविश्य गत्वा प्रसृतो जगत्साम् ॥

3

सेनयोरुभयोर्मेलनम्—

यदा त्वयोध्यापतिसेनराशि-
माविश्य युक्ता जनकस्य सेना ।
तदा पयोधिं प्रविशन्नदीनां
शब्देन तुङ्गो धनिराधिरासीत् ॥

4

चक्रवर्तिनोरन्योन्यालिङ्गनम्—

ततोऽवतीर्य स्वरथात्तदग्रे
स्थितः, “त्वमारोह रथं ममे”ति ।
उक्तो महीसेन तमारुरोह
स मैथिलस्तं नृप आलिङ्गित्वा ॥

5

दशरथेन कुशलप्रश्नः—

व्याघ्रेण सम्मानितसिंहतुल्यो

वैदेहमाश्लिष्य सबन्धुमित्रम् ।

क्रमेण पृष्ट्वा कुशलं, "त्वमग्रे

याही"लवोचत्, नृपतिर्ययौ च ॥

मिथिलातो रामप्रस्थानम्—

सुरैर्नरैर्नागवैश्च वन्द्यो

रामोऽश्वयोधैः सहितो नगर्याः ।

प्रस्थाय, भानामणिबद्धहेम-

रथेन यातः सह लक्ष्मणेन ॥

मृतस्य पुनरुज्जीवनम्—

नीलोत्पलाभः सुरवन्द्यपादः

चित्रातिशाय्युत्तगरूपयुक्तः ।

रामो नृपं प्राप यथेय याताः

प्राणाः पुनः प्राप्य विशन्ति देहम् ॥

रामेण मातृवन्दनम्—

कपर्दिपाणिस्थितचापभेत्ता

रामः स्वमातुः कृपशः प्रणम्य ।

उत्थाप्य तस्यो तमवेक्ष्य तासौ

दृष्ट्वा तदा को गदितुं समर्थः ? ॥

रामाय पितुरादेशः—

“एतैरनीकैः सहितस्त्वमग्रे
यादौ” अयोध्यापतिराह रामम् ।
समस्तजन्तोरपि मातृकल्पः
शास्ता जनानां भुवि साक्षिभूतः ॥

10

रामस्य मिथिलागमनम्—

रघोः पितृद्वयैः सह प्रवृष्टैः
पार्श्वद्वये तैर्विनतैः समेतः ।
सुशङ्खमेरीध्वनिभिः स रामः
ययौ समुत्थाय रघोः पितृद्वयः ॥

11

तस्य नगरवीथीप्रवेशः—

नारीषु गेहाद्वहिरेषु तत्र
स्थितासु तद्दीक्षणपुष्पवृष्टया ।
सिक्तः स रामः स्वपदेन गच्छन्
अवाप वीथीं मिथिलानगर्वाः ॥

12

पुराङ्गनानां चित्तस्थितिः—

आये हरावन्तिकमागते तु
बाळा सुवलः सकलाश्च वीथ्याम् ।
अनङ्गनाणप्रदिताः समेत्य
प्रापुर्दशां यामय तां वदाम ॥

13

१७

पुरविहारपटलः

(२७०००००० ५८०००)

स्त्रीणां रामान्तिकागमनम्—

: मयूत्सारङ्ग समानगल्यः

नक्षत्रविद्युत्समकान्तिमल्यः ।

भूपारवैभूतैरैरुपेताः

नार्यो जवात् रामसर्मापमापुः ॥

तासां स्थितिः—

“दृष्टं प्रियं मूर्तिमदेव तस्मात्

जन्माभवत् सार्थकमि”त्युदीर्य ।

यथा जलं वीक्ष्य विषपेदेशे

मृगास्तु धावन्ति तथा स्त्रियोऽपि ॥

जवेन रामं गतमात्मचित्तं

गृहीतुकामाः प्रययू रमण्यः ।

ताः खिन्नमण्याः प्रचलप्रसूनाः -

निम्नप्रदेशप्रवहत्पयोवत् ॥

काष्ण्यकारणम्—

श्रीरामदेहस्थितकाष्ण्ययोगात्

नेत्राणि कुष्णान्यभवन् किमासाम् ।

स्त्रीरत्ननेत्रैः किमु वीक्षितोऽसौ

रामोऽभवन्नीलतनुर्न जाने ॥

मदनोपालम्भः—

कामप्रयुक्तानिह पुष्पवाणान् ।
समीक्ष्य काचित् सुमुखी वभाषे ।
“रामस्य वीर्यं पितुरस्य चाञ्छा
धिवृत्त्य कोऽसावबलानिहन्ता ?” ॥ 5

राममोहितानां स्त्रीणां वचनानि—

बोद्धुं द्वाशक्ता निजदेहभारं ।
वल्लैकभूपोऽशितसर्वभूषा ।
अवाच्यसर्वोत्तमकामसौख्य-
रूपेण काचित् प्रतिमेव तस्यौ ॥ 6

एका—

मन्त्रेणमार्गात् कपटी स रामो
विवेश चित्तं नयने पिधाय ।
अन्तः स वदः सखि ! तेन रन्तुं
गच्छेम शय्यामिति काचिदाह ॥ 7

अपरा—

विस्तस्तभूपावसना हि काचित्
कामास्रघातं त्वविचार्य गात्रे ।
पश्यन्ति या राममिहादरेण
कोपादियं पश्यति तास्तु सर्वाः ॥ 8

रामस्य सर्वाङ्गसौन्दर्यम् —

याः स्कन्धमैक्षन्त न ताभिरन्यत् ।

दृष्टं करौ पादतलौ च तद्वत् ।

सर्वाङ्गशोभा न हि काऽप्यपश्यत् ।

एको यथा॥ सर्वमतस्थमौशम् ॥

परमस्त्रणो नारीहृदयवासः—

एका सुकेशी तनुमध्यमा तो ।

पातुं स रामो हृदयं विवेश ।

जगत् समस्त जठरे कदाचित्

धृताच्च रामाद् भुवि कोऽस्ति वन्द्यः ? ॥

राजमार्गे रामं दृष्ट्वा नारीवचनानि—

स्त्रियाः कृते पावनरामा धीर!

रोद्रं धनुः पूर्वमभञ्जयस्त्वम् ।

कामेश्चुचापं त्वमिदं भङ्क्त्वा

गृहाण मामिह्यथ काचिदाह ॥

दिव्यमङ्गलविग्रहदर्शनम् —

एका सुतप्ता श्रुयिता रुदन्ती ।

सुदीर्घमुच्छ्वस्य सतीमवेक्ष्य ।

सम्योऽयं वस्तु, "सखि! रामयिन्वं

कामो लिखेत् किन्वि"ति पर्यगृह्णत् ॥

परस्त्वनिर्णयः—

एतादृशान्युत्तमलक्षणानि
नरेषु न स्युः सुविमृश्यमाने ।
अतः स विष्णुर्भवतां वदामि ।
ज्ञापेत् पश्चादिति काचिदूचे ॥

13

रहस्यार्थगोपनम्—

वर्षामयूरीसदृशी पदेका
स्वकीपकर्म हृदि गोप्तुमैच्छत् ।
कामस्य तद् ज्ञातमभूद्रहस्यं
मुख मनोज्ञं हि गोपनार्हम् ॥

14

परस्त्रीपराङ्मुखता—

“ताः स्त्रियः सख्यः सख्यः सख्यः
स्त्रियः स्वहृदयं न ददर्श शुद्धः ।
सस्मरन् नायं मनसाऽप्यतोऽमी
किं स्नेहश्चैव”ति काचिदाह ॥

15

रामनिन्दापरा काचित्—

मुग्धासु नारीषु किमप्यलब्ध्वा
गच्छन् स रामः करुणाविहीनः ।
ज्ञानी न चायं वृणुते हिंसीता
स घातकः स्यादिति काचिदूचे ॥

16

निलंजा काचित्—

एका परां प्रेक्ष्य तु काममोहात्
 "किं राममूर्तेर्निश्चये मनो मे ।
 दृष्टं त्वया ब्रूहि तदि"त्यपृच्छत्
 आशायुतानां न भवेद्धि लज्जा ॥

प्राणं प्रार्थयाना अपरा—

"स्वप्राणदानेन परानरक्षन्
 तद्वंशजाताः परमेष रामः ।
 प्राणान् मदीयान् हि नः प्रयच्छेत्
 कौयं कुतोऽस्ये"ति जगाद काचित् ॥

रामस्य सभामण्डपप्रवेशः—

बधूभिरित्यं कथितः समन्तात्
 भेजे नृपेन्द्रैः सहितः स रामः ।
 वेदान्तवेत्रा कुशिकामजेन
 तथा वसिष्ठेन युता सभा ताम् ॥

तस्य आसने उपवेशः—

साकेतजग्मा गुहि धर्मवृक्ष्यै
 नत्वा मुनी, प्राप्य तपोरनुशाम् ।
 छायासमैर्धामिरेव गुप्तो
 वरासनं प्राप्य राज रामः ॥

दशधस्य मण्डपागमनम्—

सक्रेतराजो निजवन्धुमित्रैः

समेत्य यातो मणिमण्डपं तम् ।

नक्षत्रबुन्दैरनुगम्यमानः

प्राप्नोति चन्द्रो गगन यथैव ॥

21

जनकस्य आतिथ्यम्—

वित्तं समस्त जनकः प्रमोदात्

दत्त्वोपचारं कृतवान् यदत्र ।

जनेषु रामे च समानभावात्

चक्रे तदाऽसौ, किमितोऽन्यदस्ति ॥

22

20

सीतालङ्करणपटलः.

(कैफावाक्याख्या LL. 100)

सीतामानेतुं वसिष्ठादेशः—

सजीवचित्रप्रतिमाङ्गनाभिः

रघूदये शक्तवदेधमाने ।

दृष्ट्वा वसिष्ठो जनक वभावे

“सीतां भृगाशी त्वमिदं ज्ञापय”ति ॥

I

चेटीकृतसीतालङ्कारप्रकारः—

अक्षणोर्यथा पक्ष्म, तदीयरूप-
 प्रच्छादकान्याभरणानि चेति ।
 विस्मृत्य सख्यो निजसुन्दरी तां
 अमण्डयन् शर्करया सुधां वा ॥

कण्ठभूषणम् —

कण्ठे तु तस्याः हरिशङ्खतुल्ये
 सख्यो वनधुर्वरभूषणानि ।
 सर्वाङ्गनामङ्गलकण्ठभूषा
 सीताऽस्ति, कण्ठाभरणं कुतोऽस्याः ॥

तिलकालङ्कारः—

त्रिलोकनारीतिलकायितायाः
 तस्या मुखे तात्तिलकं च चक्रुः ।
 नीलोत्पलैरावृतपद्मजन्य-
 चन्द्रोत्पन्नक्षत्रसमं तदासीत् ॥

सीतादर्शनेन स्त्रीणामपि मोहः—

सीताङ्गशोभा प्रसर्माक्ष्य सख्यः
 पद्मान्मधुप्राप्य यथैव मृङ्गाः ।
 वभूतुरस्पष्टवचोधिमुग्धाः
 पुंसां वधूनां हि मनः समानम् ॥

तां पूर्णिमाचन्द्रसमां निरीक्ष्य —
 त्रियोऽपि हर्षादिमवन् विमुग्धा ।
 एकैकमह्म रमणीषु रम्य
 क प्रेक्ष्य लावण्यनिधिं सहेतुः ॥

6

३१

सीतासौन्दर्यम् —

सुशङ्खवस्ता जलजासनस्या
 समस्तजन्तोर्हृदये वसन्ती ।
 अरुन्धतीतुल्यपतिव्रता सा
 समा हि रामेण किमत्र वाच्यम् ॥

7

तस्याः प्रस्थानम् —

नता सखीभिर्मणिभृद्वितान-
 ध्यायातले दीपसना ज्वलन्ती ।
 तारागणे वाञ्छशशी यथैव
 सीता सर्भा ग तुमघ प्रतस्थे ॥

8

तदीयगमनप्रकार —

यान्त्याः स्वपुत्र्या मृदुपादखेद
 मत्वेव भू पल्लवपुष्पराशिम् ।
 आस्तोर्य सर्वत्र गतैवमृदा
 सीता ययौ भूषणशिक्षितेन ॥

9

तस्याः मणिमण्डपप्राप्तिः—

हेमप्रभा चन्दनशीतलाङ्गी

सुपुष्पगन्धा तडिता समाना ।

देवाङ्गनाहंससुधा विजित्य -

प्रापन्नुपाढ्य मणिमण्डपं सा ॥

सीतायाः दिव्यमङ्गलविग्रहः—

सीताशरीरं श्रुतिवच्च नित्यं

नराश्च वध्वः प्रसमीक्ष्य मुग्धा ।

तथैव तस्थुः प्रतिमासमानाः

निश्चेष्टिता निश्चलनेत्रयुक्ताः ॥

रामेण सीतादर्शनम्—

कन्यासुधां वीक्ष्य पयोदवर्णः

“सा जानकी वा न हि वे”ति मुग्धः ।

निश्चित्य पथान्मुमुदे स रामः

सिन्धोः सुधां प्राप्य यथा सुरेन्द्रः ॥

वसिष्ठप्रहर्षः—

अरमत्तपोभिर्जनितः स रामः

सशस्त्रचक्रो हरिरेव यस्मात् ।

तस्मादिय स्यात् कमलोत्थितधी-

रितीव मत्वा मुमुदे वसिष्ठः ॥

दशरथानन्दः—

समस्तलोकाधिपति, स राजा
सीताङ्गशोभा प्रसमीक्ष्य मेने ।

२ “सप्तपि लोका हि मयाऽत्र मुक्ता,
परन्तु लक्ष्मीमलमे विदानीम् ॥

14

पितुरन्तिके सीतोपवेश —

विहाय पद्म नृपसप्तजाता
त्वादी वसिष्ठ मुपुङ्गव च ।

१ प्रणम्य दर्पाग्रसमेततात-
पार्श्वे बरिष्ठासनमाविशत् सा ॥

15

परमानन्दभरितो विश्वामित्र —

एषा विपाक्षी कमलासनेति
नीलादिरामो यदि वेत्ति पूर्वम् ।
चापोऽस्तु भिन्वादपि सप्तशैलान्
हतीव मेने कुशिकाऽमजोऽसौ ॥

16

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

रामेण चारमद्वयं च भङ्ग
श्रुत्वा जनेभ्यो गतसराया सा ।
चित्तरिपत त दलवशनेश
ददर्श सीता पुत्तोऽप्यपाङ्गे ॥

17

हृदिस्थचोरेण धनुस्तु भग्न-

मासीदिति प्रेक्ष्य तुतोष सीता ।

वन्धाद्विमुक्तो हृदये रमेश . .

दृष्ट्वा यथा मोक्षमुपैति विद्वान् ॥

दशरथेन विश्वामित्रं प्रति मुहूर्तदिनप्रश्नः—

विज्ञानपारङ्गतकौशिकं तं

दृष्ट्वा प्रसिद्धो रघुवंशभूषः ।

“श्रेष्ठं दिनं किं तनुमस्यसीता-

विवाहयोग्यं यद चे”त्यपृच्छत् ॥

मुहूर्तदिननिर्णयः—

तत्प्लुत्य केदारतलेषु मत्स्याः

निग्नन्ति घृक्षान् महिषांश्च यत्र ।

तत्कोसलाधीश ! “विवाहयोग्यं

दिनं च एवे”ति मुनिर्जगाद ॥

दशरथेन स्ववेशमगमनम्—

नतेषु भूपेषु रघुप्रवीरो

रत्नाढ्यसाधर्तसुशङ्खधोपैः ।

वालार्कतुल्याभकिरीटयुक्तः

विप्रेर्नियुक्तः प्रययौ स्ववेशम् ॥

सूर्यास्तमयः—

इसीव कुच्छ्रेण जगाम सीता
 रामोऽप्यगच्छन्निजहेमसम् ।
 महर्षयो भूषणनाथ जगुः
 सूर्योऽपि मेरावभवन्निजीनः ॥

22

21

सीताविवाहपटलः
 (कङ्कालवन्तः कङ्कालवन्तः)

वानक्याः स्थितिः—

पत्नेन लब्ध्वाऽपि तटाकतीरं
 पातु जल पद्मदलम्भभागा ।
 पिपासवः खेदमवाप्नुवन्ति
 तां वै दशां प्राप पिकस्वना सा ॥

1

विरहिण्यास्तस्याः शोकवचनानि—

तदुर्वलप्राणहरैकदीक्षाः
 किं वञ्चकाः सन्ति निशे । कठारे । ।
 सूर्योदये मे पतिरेव राम
 मां प्राप्नुयात् त्वं च कुरु प्रमातम् ॥

2

मलयमारुतम्—

वाताढ्यशार्दूल ! सुगन्ध ! शीत !
 गुहानिवासिन् ! मलयचलस्य ।
 ज्योत्स्नाखण्डनैर्वृत ! बहिरूप !
 मत्प्राणमन्विष्यसि किन्तु हन्तुम् ! ॥

3

वीर्यां कन्यासु अत्याचारः—

रथाचरो नीलघनामवीरः

रात्रिन्दिवं मुञ्चति नैव मां सः ।

अनूढकन्यानिकटं प्रयान्तः

कुलीनभूषाः किमु सन्ति लोके ॥

रात्रिनिन्दा—

गीतं न शान्तं न दिवाभ्युपैति

चिन्ता न याता न निशावसानम् ।

चिच्छेदस्ति रोगो न च याति शोकः

निद्रापि नायात्यहो किमेतत् ! ॥

समुद्रनिन्दा—

सिन्धो ! समुत्थाय पतंस्तरङ्गैः

थान्तस्वदेहो वलयैर्विहीनः ।

नामोपि निद्रां संततं च तस्मात्

कन्यासि किं त्वं मदनाद्विभेपि ? ॥

कविवचनम्—

इत्थं बहूक्त्वा व्यसनेन सीता

यदा सुतप्ता श्लथिता बभूव ।

तस्यां निशायामनघः सं रामः

स्मृत्वा यदूचे तदिदं वृदामः ॥

विरहतप्तेन रामेण बहुधा चिन्तनम्—

चित्ते पुरा नेत्रशलाकया तां
कामातुरोऽहं व्यलिखं पुनस्ताम् ।
दृष्ट्वाऽप्य पूर्णां नहि वेमि शोभा
दृश्येन्न किञ्चित्छितां पुरस्तात् ॥ ८

8

चन्द्रदूषणम्—

हे चन्द्र! सीतामुखतुल्यरूप !
कामाक्ष्यधीजस्य च दोहद! त्वम् ।
न तेऽनुरूपं किल कृष्यमेतत्
एकाकिनं मां न करोषि मित्रम् ॥ ९

9

विपाक्षिणी—

अग्निं वमत्यन्नगदन्तपङ्क्तया
मूर्ध्नि विषं स्थादिति तन्न सत्यम् ।
मन्त्रेप्रचित्ते सततं वसन्त्याः
तस्यास्तु दृष्ट्वा विषमस्ति सत्यम् ॥ १०

10

देवाधिदेवे बहुरूपचिन्ते
“सीताविवाहो भविता भू एव ।
पुरीमलङ्कृत्य निवेद्यतां तद्
भेरीरवे” रिल्लवदग्महीशः ॥ ११

11

सूर्योदयः—

५ १ ॥

“रामोऽञ्जनामो जलजोत्पसीता
मियो मिलेता परिणाय तौ चः” ।

इतीदमाकर्ण्य रविः स्ववंश्यम् ।

रामोत्सवं द्रष्टुमिहोदितः किम् ॥

पत्तनालङ्कारप्रकाराः—

नराः स्वमेहान्यथ तोरणानि

सम्पूर्णकुम्भान् वसनैश्च रत्नै ।

आच्छाद्य सम्यक् बहु भूषयन्ति

कुर्वन्ति भोज्यं द्विजभोजनाय ॥

जना नगर्या गृहपूर्वभागे

तारागणैर्व्योमगतैः समानान् ।

निर्मान्ति मुक्तामयमण्डपास्ते

तच्छायया धर्मनिरारणार्थम् ॥

० स्त्रीणामलङ्कारः—

काश्चित्सुगन्धं वसनानि काश्चि-

दन्याः प्रसून तिलकं मुखेषु ।

धृत्वा च रम्योष्ठतलेषु वर्णं

कृत्वा, विमान्यत्र विभूषिताङ्गयः ॥

देवलोकस्त्वप्रान्तिः—

तद्रक्तकान्तिप्रतिबिम्बहेतोः।

पुरःस्थितं द्रष्टुमपारयन्तः ।

किं देवलोकस्त्वयमेव वा किं-

मन्यो भवेद्वेति सुत विमुग्धाः ॥ ११ ।

16

दशस्थेन विवाहमण्डपाऽऽगमनम् —

आघन्तहीनं मणिमण्डपं तं -

शैलोज्ज्वलं हेमविभूषितान्तम् ।

सीताविवाहोचितवस्तुजुष्टं -

साकेतराजः प्रविवेश तुष्टः ॥

17

मणिमण्डपः—

मदर्विवृन्दैरमरैर्वदोदरीः

अन्यैः समृद्धो मणिमण्डपोऽपी ।

जगत्समस्तं प्रसृतोऽस्य विष्णोः ।

नीलोदरेण स्वयमाप साध्यम् ॥

18

रामेण ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणम् —

धाप्रदकीर्णं मुनि सञ्जन्तोः

विनास्य मोहं परमं पदं तु ।

तेषां प्रदानं क्षमन् ऊर्ध्वपुण्ड्रं -

स्नात्वा स रामो धृतवान् स्वकीयम् ॥

19

कर्णकुण्डले—

रात्रिन्दिवं चन्द्ररथी तु सीता-
स्थितिं निरीक्ष्य स्वयमेव रामम् ।
तत्कर्णमूले वदतः किमेता-
वित्येवमास्तां धृतकुण्डले द्वे ॥

उत्तरीयम्—

महात्मनो ज्ञानसमे यथेच्छ-
सञ्चारयोग्यं धवलोत्तरीयम् ।
दयाप्रवाहिः सदृशं च राम-
कण्ठेऽभवन्मौक्तिकहारजुत्यम् ॥

यज्ञोपवीतम्—

महर्षिदेवादिभिरप्रमेय-
त्रिमूर्तिरूपोऽहमिदं भवद्भिः ।
ज्ञातव्यमित्यं वदतीव रामः
त्रिभिः स्ववक्षःस्थितयज्ञसूत्रैः ॥

रामवेषपरिग्रहः—

नागेशयानः सुरकार्यहेतोः
उत्पाप विष्णुर्धृतरामवेषः ।
समान् रिरक्षुः स्वयमात्मदेह-
मलञ्चकार स्वरासीरतुल्यम् ॥

रघोरोद्वेगम् —

गवां सदृशं मणिद्वेमभूमीः

सदृशो येषेष्टं च वितीर्य रामः ।

वेदैकवित्तरप विप्रवर्धे. ५

संस्तुयमानो रघुमारुरोह ॥

24

आतृभिरुपचारः—

सानन्दवाभ्यो रघुसारणि सन्

यथाऽरुणोऽसौ भरतः सदण्डः ।

तस्यौ रघुमे व्यजने तथाऽन्या-

वगृह्णता याति रघेन रामः ॥

25

रामस्य विवाहमण्डपप्राप्ति —

साकेतराजो गजतुल्यभूषे

समेल्य य मण्डपमाप्य तस्यौ ।

रामोऽपि धन्वी सरयस्तगाप

रक्तो रविर्मेरुमुपैति यद्वत् ॥

26

सीतायास्तत्रागमनम्—

समीनचन्द्र स्वयमादधाना

ग्राभ्यां रथे जातवतीव सीता ।

पूर्वं पयोधौ मुवि चाद्य पश्चात्

जातेव शीघ्रादगमत् सभा ताम् ॥

27

विप्रैः सह वसिष्ठागमनम् —

वेदान्तविद्विर्भृतयश्चसूत्रैः

युतो विवाहं विधिवद्विधातुम् ।

शास्त्रोक्तसंभारगणान् गृहीत्वा

समाययौ मोदयुतो वसिष्ठः ॥

योगभोगौ—

इंसीव सीता जयवीररामो

विवाहपीठे सहितौ निपण्णौ ।

किं योगभोगौ सहितौ पृथिव्या-

मित्येवमूह्यौ किञ्च तावभूताम् ॥

कन्यादानम्—

स मैथिलो राममुखं निरीक्ष्य

“सुतां मदीयां रमयेव विष्णुः ।

लब्ध्वा चिरायुर्भव चे”त्युदीर्य

श्रीरामहस्तं सलिलैरसिञ्चत् ॥

शिलारोहणारुन्धतीदर्शने —

तौ दम्पती कङ्कणसूत्रहस्तौ

प्रदक्षिणं चक्रतुरभिषेदिम् ।

सृष्ट्वा शिली पादतलेन सीता-

ऽप्यरुन्धतीमग्रतले ददर्श ॥

गृहप्रवेशः—

तथाऽन्यकर्माणि विधाय रामः
तपोधनान् हर्षयुतान् प्रणम्य ।
नत्वाऽप्ययोध्यापतिपादयुग्म
सीतां करो प्राप्य गृहं विवेश ॥

32

मातृवन्दनम्—

कुर्वन् प्रियं मातुरपेक्षयाऽसौ
धात्री तदा केकयराजपुत्रीम् ।
नत्वा, ततः कोसलराजपुत्रीं
भूतां सुनिर्वा च नवान् रामः ॥

33

उत्तराफल्गुनी—

रभ्योचरे फाल्गुननासि मासि
सहस्रनामा रघुवीरसिंह ।
जग्राह सीतां भगवान् वसिष्ठो
वेदोक्तमार्गेण जुहाव वद्धिम् ॥

34

उक्मणादीनां परिणयनिर्णयः—

“उत्तमीसमा धातुयुताश्च त्रिषुः
रामानुजानां च कृते प्रपाणाम् ।
गृहाण राजन्नि”ति मैत्रिलोऽनो
सम्भाष्य राज्ञा सह निधिकाय ॥

35

दशरथस्य मिथिलायां कतिपयदिनवासः—

दत्त्वा मयेष्टं रघुवंशभूपः, . . .

बहुश्रुतैर्योगिवरैः समैः ।

उवास हृष्टो मिथिलानगर्या, . . .

बहूनि यातानि, दिनानि तस्य ॥

22

परशुरामपटलः

(परशुरामपटल-पटलम्) ।

विश्वामित्रस्य हिमालयगमनम् —

अनेकभोगाननुभूतवन्तो

तो दम्पती गाधिसुतस्तदानीम् ।

वेदोक्तरीत्या त्वनुगृह्य हार्दं

दिश्युच्चरस्यां प्रययौ हिमाद्रिम् ॥

दशरथस्य अयोध्यां प्रति प्रस्थानम् —

रघुदृष्टो गन्तुमनास्वयोध्यां . . .

“प्रस्थायतां सैन्य”मितीरयित्वा ।

ततो महीशैर्गजतुल्यवीरैः . . .

सर्वोत्तमं स्ये रथमारुह्य ॥

मार्गे दुर्निमित्तानि—

मार्गे ममूराः किञ्च दक्षिणेन . . .

काकादयो वाममुखाश्च जग्मुः ।

तद्दीश्य “विघ्नो भविते”ति मत्वा . . .

स्तम्भो नृपो नैव ययौ रथेन ॥

दैवज्ञप्रश्नः—

दैवज्ञमाहूय नृपोऽनवीचं

“किं वा सुखं स्यादुत दुःखमस्मात्”, ।

“विध्नो मवेदय ततो विनश्येत्”,

इत्याह भूपं द्विजशाखवेदी ॥

4

परशुरामाऽऽगमनम्—

जटाप्रभाभिस्तमसा निहन्ता

कुठारहस्तो ज्वलिताग्निनेत्रः ।

चलन्महामेरुतमानरूपः

कूराशनेस्तुल्यविरावयुक्तः ॥

5

स्तर्ध्वं समस्तं जगदेव तेन

दिशागजाश्च श्लथिताः, सुरायाः ।

भीताः, समुदाः कपिता बभूवुः ।

रानम्य चापं शरमाददे सः ॥

6

नताश्च शैलान् जलधान् प्रवृद्धान्

कुर्वन् कुठारायुधजामदग्नयः ।

प्राप्तस्तदा, रामपिता निरीक्ष्य

“प्राप्तः कुतोऽसौ” विति मन्यते स्म ॥

7

श्रीरामं दृष्ट्वा परशुरामवचनम्—

जाने भवद्भगवतुःप्रभावं

जिज्ञासुरेवं मुखयोर्वलं तत् ।

कण्डूतिमत्स्कन्धयुतस्तदत्र

प्राप्तोऽहमिल्याह स भार्गवस्तम् ॥

परशुरामं प्रति दशरथप्रार्थनम् —

कुठारपाणे ! शृणु पापकृत्यैः

विहिंसनं युज्यत एव लोके ।

हर्षेऽपि रामो न हि दोषकर्ता

शौर्यप्रयोगो विक्रलो हि दीने ॥

रामो न शत्रुस्तव हन्यते चेत्

सबन्धुमित्रो मृतवानहं स्याम् ।

स्वामिस्तथा मा कुरु याचिताऽहं-

मिल्याह भूपो जमदग्निस्तनुम् ॥

दशरथमूर्छनम् —

धिककृत्य भूप प्रणतं च कोपात्

पीताम्बरं राममवाप राम ।

दृष्ट्वा प्रतीकारमलब्धवान् स

मुमूर्छं राजा तदितेव सर्पाः ॥

परशुरामेण चापवृत्तान्तकथनम् —

तच्चाप्यदृष्ट्वा निजभाषिदुःखं

विस्मृत्य रामं मृगुराम आह ।

“शेदधनुर्भग्नमभूत्तथा यत्

तत्सारहीनं प्रपितं चरित्रम्” ॥

तेन स्वागमनकारणनिवेदनम् —

प्रदाय भूमिं मुनये प्रशान्तः
महेन्द्रशैले तपसा वसामि ।
श्रुत्वा धनुर्भङ्गमिहागतोऽहं
त्वं नामयैतद्धनुरित्त्वोचत् ॥

13

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो ग्रहणम् —

“प्रदीयतां विश्वधृतं धनुस्त-
दि”त्याह रामः प्रदत्तं सुवक्त्रः ।
धनुर्गृहीत्वा श्चुराम एष
तन्नामयित्वा श्चुराममाह ॥

14

श्रीरामेण बाणलक्ष्य किमिति प्रश्नः —

नृपान् समस्तानवधीस्तथापि
एव वेदविद्विप्रसुतस्तपस्वी ।
न मेऽसि वप्यो न शरो वृथा स्यात्
लक्ष्य किमस्योद्यमदत् स रामः ॥

15

परशुरामानुमत्या तत्तपोविनाशः —

प्रपुङ्गवाणो न वृथा भवेत्तद्
विनाशयतां सर्वतपो मदीयम् ।
इत्थं श्रुत्वाणे श्चुरामवाणो
गत्वा तपः सर्वनिश्चयवत् सः ॥

16

रामेण दशरथमूर्च्छापनयनम् — - -

जितः प्रयातो जमदग्निस्तनुः

निश्चेष्टितं मूर्च्छिततातवर्षम् ।

नत्वा पुरस्तादनघः स रामः

दुःखाम्बुधेः पारममुं निनाय ॥

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो वरुणायार्पणम् —

प्रसूनवर्षार्यमिहागतेषु

देवेषु दृष्ट्वा वरुणं स रामः ।

दत्त्वा धनुः “रक्ष तदि” त्युदीर्य

ययावयोध्यां वृतसैन्यराशिः ॥

दशरथेन केकयदेशं प्रति भरतप्रेषणम् —

मातामहस्ते जगतां प्रशास्ता

त्वां द्रष्टुकामो भरत ! स्वमघ ।

तं केकयं शङ्खसमृद्धिमन्तं

गच्छेति साकेतनृपोऽप्रवीचम् ॥

कविवाक्यम् —

ततः प्रयाते भरते स्वयोध्या-

पतौ तदा शासति राक्षसेन्द्व ।

देवेः कृतानन्ततपोमहिम्ना

ततो यदाऽऽसीत् तदिदं वदामः ॥

इति कम्बरामायण-संस्कृतानुवादे धालकाण्डः

समाप्तः ॥

கம்பராமாயணம்

★

பாலகாண்டம்

★

தற்சிற்ப்புப்பாயிரம்

உலகம் யானவையுந் தாழுள வாககலும
திடெபெ றுததலுங் நீககலு ந்வகலா
அலநி லாவினீ யாட்டுடை யாரவா
தலைவ ரன்னவாக கேசர னாவகளே 1

நொயதி னெயயசொ னூறகலுற நேனெனீ
வைத வைவின மராமர மேழதொனீ
எயத வெயதவற கெயதிய மாக்கதை
செயத செயதவன ளோவவினற தேயததே 2

இலவும், அதேந் கவியும் - நூலவரலாறு

தேவ பாடையி விககதை செயதவா
மூவ ரானவர் தம்முளு முநதிய
நாவி னுணரை யினபடி நானறமிழப
பாவி னுவினுர்த்திய பனபரோ. 3

நடைபி வீன்றுயா நாயகன னேறறத்தி
விடைநி கழந்தவி ராமாவ தாரப்போத
தொடைநி ரம்பிய தொமறு மாக்கதை
சடைபன் வெனணெயதல் ஓர்வயிற் றறத்தே 4

நூற்பயன்

நாடிய பொருள்கை கூடும் ஞானமும் புகழு
விடியல் வழிய நாக்கும் வேசியல் கமலை நோக்கும் முண்டாம்

நீடிய வரககா சேனை நீறுபட டழிய வாகை
 சூடிய கிழைய ராமன ரோளவளி கூறு வோராககே 1

1. ஆற்றுப்படலம்

ஆச லம்புரி யைம்பொறி வாஸியும்
 காச லம்பு முலையவர் கண்ணெனும்
 பூச லம்பு நெறியின புறஞ்செலாக
 கோச லம்புனை யாற்றணி கூறுவாம 1

சேனநதியின் சிறப்பு

இரவி தனகுலத் தெண்ணிலை வேந்தாகும்
 புரவு நலலொழுக இன்படி பூண்டது
 சரவு வெண்பது தாயமுலை யளவதிவ
 வரவு நீரிலத் தோங்கு முயிர்க்கெலாம். 2

எயினாவாழ சீறா ரப்பு மாரியி விரியல போகதி
 வயினவயி னெயிறறி மாதா வயிறலைத் தோடவோடடி
 அயினமுகக் கணையுமலிலலும் வாரிகொண்ட லைகுநீராக
 செயிராதருங் கொற்ற மன்னா சேனையை மாலுமனறே 3

சேயுவெணைம் பலவிலையை யடைதல்.

கலலிடைப் பிறந்து போந்து கடலிடைக் கலந்த நீதநம்
 எலலையின மறைக் ளாது மியம்புகும் பொருள் தென்னத்
 தொலையி லொன்றே யாதெ துறைதொறும் பரந்த
 பவபெருகு சமயகு சொவலும் பொருளும்போற் பரந்த
 தனறே 4

பிரித்த சுவவெணைம் பலவிடதலும் பாய்தல
 தாதுகு சோலை தோறும் சன்பகக் காடு தோறும்
 போதவிற் பொயகை தோறும் புதுமணத் தடங்க
 மாதவி வேலிப் பூக் கணந்தொறும் வயங்க டோறும்
 ஓதிய வுடம்பு தோறு முயிரென வுடைய தனறே 5

2. தசட்டுப்படலம்

கடிக் கூற்று

வாங்கரும் பாத நாளும் வருத்தவாழ் மீடு வெய்பாழ்
 திங்கலி செவிக னாரத் தேவரும் பருகச் செயதாய்

ஆங்கவன் புகழ்நத நாட்டை யன்பெனு நறவ மாநதி
முங்கையான் பேச வுறளு னென்னயான் மொழிய
வறறேன் 1

எழுமைகளின் பாலால் செகரெல வளாததல

ஈர நீர்படிந் திதழிலத தேசில
காாக னென்ன வருங்கரு மேறுகள்
ஊரி வின்றகன றுள்ளிட மெனமுலை
தாளு கொள்ளத தழைப்பன் சாவிபே 2

விருந்தோம்பலும் ஈனையும்

பெருந்த டயகட பிறைந்துத லார்க்கெலாம
பொருந்து செவ்வமும் கவலியும் பூததலால
வருநதி வந்தவாஃ கீதலும் வைகலும்
விருந்து மன்றி விளைவன் யாவையே 3

குடிகடகு உளள நிதியம் முதலியன

கலஞ்சு ரகரு நிதியங் கண்கலிலா
நிலஞ்சு ரகரு நிறைவள நவமணி
பிலஞ்சு ரகரும பெறுதற கரீயதம
குலஞ்சு ரகரு மொழுககங் குடிககெலாம 4

அங்கடபுற கூற்றம் முதலியன இல்லாமை

கூற்ற மியலையொர குற்றமி லாமையால்
சிறை மியலையொ குற்றமிற செமமையால்
சூற்ற நகலற மலவ திவாமையால்
ஏற்ற மயன்றி யிறித்தக விடையே 5

பல்வகைப் புன்ககன

அவிவி கும்புகை யடடி விடுமபுகை
ககவி குலை நரும்புகை நாணமறை
புகலும் பேசலிவித் பூமபுகை போடன்தய
முவிவின விம்மி முயங்கின வெங்கறும் 6

மகளிரின் பிழி முதலியன

விதிலின் நருவன் வயிவழி பிடிவிச்
கதிவின நருவன் வயிநடை சமகப

பொதியினை நருவன புணாமுலை கலை வாழ
மதியினை நருவன வனிதையா வதனம்

7

சோலை நெறபோரா நீர் திலைகள் ஊர் எனற
இவற்றின வருணனை

காரொடு நிகாவன கடிபொழில் சுழளிப
பாரொடு நிகாவன பொலனவரை வனைஞ்ஞ
நீரொடு நிகாவன நிறைகட விதிசால
ஊரொடு நிகாவன விமையவ ருலகம்

8

அநாட்டில் வறுமை முதியன்
இல்லாமைக்குக் காரணம்

வனமை யிலையோரா வறுமை யினமையால்
தினமை யிலையோ செறுந் தினமையால்
உனமை யிலையோய யுரை யிலாமையால்
ஒனமை யிலையால் கேளவி யோவகவால்

9

ஆடவா மகளிர் எனபவரின் பொலிவுமுதனியன்

பொறபி வினறன் பொலிவு பொயயினர்
நிறபி வினறன் நீதி மாதரார்
அறபி வினறன் வறவக வன்னவர்
ஈறபி வினறன் கால மாரியே

10

கோசலதேசத்தின் பாபு

சோலை மாறிலந் துருவி யாவரே
வேலை கண்டதா மீள வகலவர்
சாறும் வார்புனற சரயு வும்பல
காவி நெடிதழ் கண்ட நிலையே

11

நாட்டின் சிறப்பும் மேற்படலத்தின் தோற்றமாயும்.

10 சேரநீர் வேலை காணமடுத்த
ஊடு பேரினு நம்பி லாதகம்
கூடு கோசல மெனனுங் கோநிலா
நாடு கூறின நகரங் கூறுவாம்.

12

3. நகரப்படலம்

இதுமுதல ஆயோத்திமாநகரத்தின் சிறப்பு

செவ்விய மதுரகு சோந்ததற பொருவிற் சீரிய கூறிய
வவ்விய கவிஞ ரனைவரும் வடநாள் முனிவரும் புகழ்தத்து
எவவுல கத்தோ ரியாவருந தவஞ்செய தேறுவா னுதரிக
அவவுல கத்தோ ரிழிவதற கருத்தி புரினெற தயோத
உமைக்கொருபாகத் தொருவனுமிருவாக கொருதவீக
கமைப பெருஞ்செலவக கடவுஞ் முவமை கண்டில
அமைப்பருங் காத லதுபிடித அந்த வந்தரஞ் சந்திரா
இமைப்பிலா திரிவ ரதுவலா விதனுக் கிமைப்பலா மேதுமற
புண்ணியம் புரிந்தோரா புகுவது அறக்க மென்னுமி
தருமறைப பொருளே, மண்ணிடை யாவ ரிராகவ
என்றி மாதவ மறத்தொடும் வளாததார எண்ணருங்
குணத்தி எவனினி றிருநநில வேழவ காளிட மென்னுல
ஒண்ணுமோ விதனின் வேடுஞ் போக வுறைவிட முண்
டென வுரைத்தல. 3

அநகரத்து மதினின் வருணனை

பூனினும புகழே யமைவுமென நினைப பொறபினின்
பாணரென டிசைகரு மிருறை விமைகரு மிரவிதன் குல
சேனைவுங் கடந்து திசையையுங் கடந்து திமிரிவுஞ்
ஆனைவுங் காசு மாவின் தகடுக கனியென விவற்றிய
தனதே 4

அகழியின் சிறப்பு

ஏகுமின்ற தன கணங்க னோடுமெவலை காணவிலா
நாகமொன் றகனகிடங்கை தாமவேலை பாமெஞ்

மேகமொண்டு கொண்டெழுந்தது விண்டொடாநத
 ஆகதொநது நின்றுதாரை யமமதிறகண வீசுமே 5

அநதமா மதிறபுறத தகததெழுந தலாநதநீள
 கநதநாறு பங்கயதத காளமான மாதரா
 முநதுவாண் முகங்களுக குடைந்து போனமொயம்
 வததுபோர மலைகமா மதில வளைதத மானுமே 6

அநநகரத்து மாளிகைகளின் வருணனை

திங்களுங் கரிதென வெணமை தீற்றிய
 சங்கவெண சுதை யுடைத தவள மாளிகை
 வெங்கடுங் காலப்பொர மேககு நோகிய
 பொங்கிரும் பாறகடற றரங்கம போலுமே 7

கொடிகளின் சிறப்பு

காணவரு நெடுவரைக் கதளிக காளம போற
 கோணியிர் பதாகையின் குழாந தழைததன
 வானனி மழுவகிட மடவகி வைகலும்
 சேணமதி தேயவதக கொடிக டேயக்கவே 8

அநகரின் பல்வகை வளங்கள்

மினனென விளக்கென வெயிறபி மும்பெனத
 லுன்னிய தமனியத தொழிற ழைத்தவக
 கனனிநன எனாநிழவ கதுவ வாலரோ
 பொன்னுல காயதப புலவா வானமே 9

பொழுதுணர் வரியவப பொருளின் மாநகாத
 தொழுதகை மடநதையா சுடர்விளக்கெனப
 பழுதது மேவியைப பாரக்கு மாண்கொல
 எழுதுகித நிரங்களு மிமைப்பி வாதவே 10

ஊடவுங் கூடவு முயிரி வினவினை
 பாடவும் விறவியர் பாடவ கேடகவும்
 ஆடவு மகனபுன வாடி யம்மவர்
 குடவும் பொழுதுபோகு சிலர்க்கத தொணனகர் 11

முழங்குதின கடகரி மொயம்பி னூரவும்
 பழுக்குரத் திவுளிபொ டுரத மேறவும்
 எழங்களு டுரததவர் பரிவு தீர்தர
 வழங்கவும் பொழுதுபோகு சிலர்க்கம் மாநகர். 12

கரியொடு கரியெதிர பொருத்திக் கைப்படை
வரிசிலை முதலிய வழங்கி வாலுளைப்
புரவியிற பொருவிவசேன டாடிப் போகக்கலை
தெரிதலிற பொழுதுபோகு சிலாகக்க சேனகா. 13

நானு விதமா நளிமாநிர விறி யோடி
மீளுறு வேலைப் புனவெனமுதி ஓணனுமாபோவ
ஆகுற மாடத திடையாடு கொடிககை மீப்போய
வானுறு நன்னிப புனவெறறிட நககு மனனே 14

தெனவார மழையுந திரையாழியு முடக நானும்
வனவார முரசும் மதிரமாதகா வாழு மாககள்
கனவா சிலாமைப் பொருட காவலு மிலங்கு பாதும்
கொளவா சிலாமைக் கொடுப்பவர்களு மிலங்கு மாதோ 15

கல்லாது நிற்பார பிறரினமைவிற கவவி முற்ற
வல்லாரு மிலங்கு யவைவல்லரல வாகு மிலங்கு
எவலாரு மெல்லாப் பெருஞ்செவ்வழி மெய்த வாலே
இவலாரு மிலங்கு புனடையார்களு மிலங்கு மாதோ. 16

ஏகம் முதற்கவவி முனைததெழுந தெனணில கேளவி
ஆகம் முதற்கவவி பனைபோகவருநத வததின
சாகத தழைத்தன பருமபித தருமம் மலாநது
போகவ கனியொனது பழுத்தது போது மனறே 17

4. ஆசிரியர்மடம்

அநாகர்க்கு ஆசன ஒருவன் உன்னென்பது.

அம்மா னகருக் கரசன னரசாக கரசன
செம்மாண டவிககோ துவகேழினுஞ் செவ்வழிவருன
இம்மாண கதைக்கோ சிறையாய விராம னென்னும்
மொயம்மாண கழலோற நடுநவ்வற மூர்தறி பன்னா 1

அவனுடைய சிறப்பு

மொயயார கனிமுழ முதபாரின முகதது தானக
கையா புனலா வனையாதன கையு மிலங்கு
மெயயாய வேதத் துறையேந்தருக் கேயதத பாடும்
செயயாத யாகம் மிலவனசெயது முடித்த மாதோ 2

தரேதசக்கரவந்தியின் பரபுகாததற் சிறப்பு

வயிரவாள் பூணணி மடங்கல் மொயம்பிடுவ
உயிரெலாத தன்னுவி ரொப்ப வொம்பவால்

செய்யிலா வுலகினிற சென்று நின்றுவாழ
உயிரெலா முறைவதோ குடம்பு மாயினான். 3

தசரதன் உலகமுழுவதையும் கருத்தோடு பாதுகாததல
எய்வுென வெழுபுகை யெங்கு பின்னமயான
மொயபெருத தினவுறு முழவுத தோளினான்
வையக முழுவதும் வறிஞ் சோம்புமோர்
செய்யெனக் காத்தினி தரசு செய்கின்றான் 4

5. திருவவதாரப்படலம்.

தசரதன் புத்திரர் பிறவாக குறையை வசிட்டனிடம்
சொல்லுதல

ஆயவ னொருபக லயனை யேநிகர்
தாயமா முனிவரா னொழுது தொல்குலத
தாயருத தந்தையுந தவமு மன்பினான்
மேயவான் கடவுளும் பிறவும் வேறுநீ. 1

அருந்தவ முனிவகு மதத னுளரும்
வருநதுத வினறியே வாழவின் வைஞ்ஞா
இருந்தய ருழக்குவ ரெறபி னென்பதோர்
அருந்தயா வருதறுமென னகததை யென்றான் 2

அமரர்களுத திருமால் கூறியருளிய வாரததையை
வசிட்டன் நினைத்தலைத் தெரிவிக்கும்

முரசுறை செழுங்கடை முதத மாமுடி
அரசாதவ கோமக னனைப கூறலும்
வினரசெறி சுமலமென பொருட்டு மேவிய
வரசரோ குகன் மகன் மனத்தி னெண்ணினான். 3
அங்குட னடுவனோ ரனந்தன் மீமிசை
மலையென விழிதுயில் வளரு மாமுடில்
கொல்தொழி லரக்கர்தங் கொடுமை தீர்ப்பனென்று
உடைவுறு மமரகுக குறைதத வாயமெயை 4

வசிட்டன் முன்னைய நிகழ்ச்சியை மனத்திலநினைந்து
தசரதனோடகி யார்களுச்சய்யின் குறைந்தமெனல்
ஈதுமுன் விகழ்ந்த வண்ண மெனமுனி யிதயத் தென்னி
மாதிரம் பொருத திண்டோன் மன்ன நீ வருத்த
லேழேந்

புதல முழுதுங் காக்கும் புதலவரை பனிக்கும் வேளவி
 தீதற முயனி னைய சிந்தைதோய தீரு மெனளுவ 5
 பாத்தலின் மருடகோடி பரித்தபா ரதவில வைகும்
 மாறதரை விவங்கென றுனனு மனத்தனன்

மாதுவததனெண்ணின்
 புதலி கெத்து னோனும் புராரியும் புகந்தறகொத்த
 சாத்தனும் வேளவி முற்றியதனயர்களுளரா மெனளுவ 6

ஓராகவியினின்று பூதமொன்று கதைப்பிண்டமோறி
 பெருதல

ஆய்டைக கனவினின் றம்பொற றட்டமீத்
 டாவநற கதைநிகர் பிண்ட மொனறுதழ
 திபெரிப பபெயுடு சிவந்த கனனுமாய
 ஓபெனப பூதமொன றெழுந்த தேத்தியே 7

மன்னவன கௌசலைக்கு முநில அந்தக் கதைநயத
 திருதல

மாமுனி யருளவழி மன்னர் மன்னவன்
 ஆமமென கிருந்த தொனடைத தாயவாயக
 காமரொண கௌசலை சாத்தி நோப்பகிர்
 டாமுற யனித்தனன் சங்க மார்த்தெழ 8

கைகேயிகளுக் கதையனித்தல

கைகயவ றனபைதன் சாத்தும் அம்முறைச
 செயககவி யனித்தனன் தேவ சாத்தெழப
 போயகையும் நடுகனும் பொழிநு மோதிமம்
 அவருந் கோசல மன்னர் மன்னனே 9

கவித்திரைக்குக் கதை யனித்தல

சுமித்திரி தடுக்குந் தவங்கொண மொயமயுடை
 சிமித்திரு மரபுனன் முன்னர் தீர்மைபே
 கவித்திரைக் கவித்தனன் சுரக்கு வேற்றியிச
 சமித்தென் பகையெனத் தமரோ டாப்பயே 10

கவித்திரைக்குப் பிணரூப் எஞ்சியதை யனித்தல

பிணரூப பெருக்கை பிடித்து யிழந்தது
 தவங்கொண கவித்திரை தவக்கு தவநெய்
 முன்னடிக் கெடும்பேய் தவநெய்
 மன்னுயிர் தவக்குநீன் வடிவத் தவனவே 11

ஸ்ரீராமாவதாரம்

ஆயிடைப் பருவமவந் தடைந்த வெலையின்
மாயிரு புவிமகண மெழவி னோங்கிட
வேயபுனா பூசமும் விண்ணு ளோரபுகழ்
தூயசாக கடகமு மெழுந்தது துள்ளவே. 12

ஒருபக வலகெலா முதரத் துட்பொதிந்து
அருமறைக் குணாவரு மலனை யஞ்சனக்
கருமுகிற கொழுந்தெழில் காட்டுரு சோதியைத்
திருவுறப் பயந்தனள் திறங்கொள் கோசலை. 13

கைகேயி பாதனைப் பெறுதல்.

ஆசையும் விசம்புநின் றமர ராததெழ
வாசவன் முதலினோர் வணங்கி வாழத்திறப்
பூசமு மீனமும் பொலிய நலகிஞன்
மாசறு கேகயன் மாது மைந்தனை. 14

சுமித்திரை இலக்குவனைப் பெறுதல்

தனையவிழ் தருவுடைச சயில கோபனும்
இனையுமத் தரமிசைக் கெழுமி யாததெழ
அனேபுகு மரவினோ டலவன் வாழவுற
இனையவற பயந்தன் னினைய மென்கொடி. 15

சுமித்திரை சததுருகினைப் பெறுதல்

படங்கினா பஹலைப் பாந்த னேநதுபா
நடங்கினர் தரமறை நவில நாடகம்
மடங்கலு மகழுமே வாழவி னோங்கிட
விடங்கினர் விழியினுள் மீண்டு மீன்றனள். 16

புத்திரா பிறாததைப் பாவகிமாள் அரசனுக்குத் தெரியக்க,
சேத்திடர் னாள் முதலியவை னன்றெனல

ஒடின ராசனமாட் டுவகை கூறிநின்ற
ஆடினர் லெதிய ரந்த னுனர்கள்
கூடினர் நானொடு கோளு நின்றமை
நாடின குவகிவி நவையின் நென்றனர். 17

முறையே புதலவர்களுக்கும் வரிட்டன நாமகரணஞ்
செய்தல்

கராமடையத தனா கைக்கரி யெய்ததே
அராவன விலையில வேரென வந்தன
விராவி யளித்தருண மெய்ப்பொரு ளுக்கே
இராம னென்பபெய ரீந்தன னன்றே 18

கரதல முறஞ்செவிர் நெய்வி கடுப்ப
விரத மறைப்பொருள மெய்த்தெறி கண்ட
வரத ஸ்தித்திடு மறறைய வொளிப்ப
பரத னென்பபெயர் பண்பின னன்றே 19

உலகநா வஞ்சக ரும்பரு முயத்தார்
ஒலக்கொடி எத்துயர் நீதன வித்த
விலகரு மொய்க்கின விளக்கொளி நாமம்
இலக்குவ னெனன விசைத்தன னன்றே 20
முத்துருக் கொணருசெய் முளரி யபந்ததல
ஒத்திருக் கும்மெழி லுடைபவிவ வொளிவால்
எத்திருக் குச்செடு மெய்பதை யெனனாச்
சத்திருக் கனனெனச் சாற்றின மும் 21

முனிவர் முதலியோர் இராமனுதியேனா யனுக்கிருத்தல்

அருமரை முனிவரு மடரகு மவனித
நிலவும் தருறை செனமுத மிடரோடு
இருவிசை அணிதரு மிவர்கனி விவணிவா
ஒப்பொழு தகவலெ முறைமென வுறவார் 22

புதலவர் பகலில் முனிவர்களிடத்திற்சென்று பழகி,
பாலையில நகரத்தாக் கவிஞ்சரியோடு எதிர்கொள்ள
யீற்றல்

யீற்று மிசைபுகும் பெறிபொழிவ கனனவாய
ஈரமோ குறைத நுனிவர கிடைபோய்ச்
சோப்பொழு தவந்தக் அருவ ரெதிர்வா
காறவர வடையப் பொருவுவர் கவிவாய 23

இராமன் நகரத்தவரைச் சேரப் பிணவுதலும். அவர்
படைகளிதழ் திரையினினை வடிவத்தலும்

எதிர்வரு மவர்களை யெனமெய்தல் பிறறவா
சுதித்தரு கருணையின புதல ரொவிரா
எவ்வகை வடையி பிணிந்து மிசையும்
மத்தரு குமரரும் வயிவொ கொவிய 24

அ தைய நினையெம தரசென வுடையேம்
இஃதொரு பொருளவ வெமதுயிருடனேழ
மகிதல முழுதையு முறுகவி மவரோன
உருபக ளளவென வுரைநனி புரிவார

25

தசரதன் பெருமகிழ்ச்சியடைதல்

அரசாதம் பெருமக னகிலம் யாவையும்
விரகறு தனிககுடை வினங்க வென்றிசோ
முரசொலி சுறங்கிட முனிவ ரேததுமக
கரை செய வரியதோர களிப்பின வைகுநாள

26

6. கையடைப்படலம்.

தசரதக்கரவாததி சபாமண்டபஞ் சோதல

நனைவரு சுறபக நாட்டு நன்னகா
அனைவரு மனைதர வயிரககுஞ் சிந்தையான
நினையடி மரியது விகம்பி வீண்டதோர
புனை மணி மண்டபம் பொயிய வெயதினாள்,

1

அவது விகவாமிததிரமுனிவன் வருதல்

மடங்கலபொன் மொயம்பினாள் முன்னா மன்னுயிர
அடங்கல முலகுமசே றமைதறுத தேவரோடு
இடங்கொணா முகனையும் படைப்ப வீண்டெனாத
தொடங்கிய துனியுறு முனிவன் தோன்றினாள்.

2

கௌரிகன் தசரதனைப் புகழ்தல்

என்னைய முனிவரகு மிமையவரு மிடைபுருஷனுடைய
பன்னகமு நகுவேளளிப பனிவரைமும் பாறகடலும்
தன்னகருங் சுறபகநாட்டணிதரு மணிமாட வயோததி
பொவனகரு மலகாறு புகழுவாரோ இகல கடந்த
புனவுமேலோய

3

‘வேளவிகாததற்கு ஓராமனைப்புக’ என்ற

கௌரிகன் கூறல்

கருவனதறுள் யாவியதறுத் தனகவேளவிக் கிடை
எழுத் தவஞ்செய யோரிகள, வெருவரச்செய றடைகாம
வெருவிவென நிருதரிடை விடக்கா வணங்கு, செரு

முகத்துக காததியென நின் சிறுவா நாவவரினுங் கரிய
செம்மல, ஒருவனேத தந்தியென வயிரிருகளுங் கொடுங்
கூற்றி னுணைபச் சொன்னுள் 6

தரேதன் தானே வந்து வேளவி காப்பதாங்க கூறுதல்

தொடை யூற்றித் தேன்றுளிகு நறுநதாரா னொரு
வண்ணந் துயர நீங்கிப் படைபூற்ற யிலனெறிய விவன
பெரியோய பண்பிது வேற பணிநாக் கங்கை, புடைபூற்
றுகு சடைவானும் புரந்தரனும் நானமுகனும் புகுத்து
செய்யும் இடைபூற்றுக இடைபூறு யான காப்பென
பெருவேளவிக் கெழுக வென்றான் 5

வரிட்டன்

'இராமனை முனிவனுடன் அனுப்புக எனறதை தெரிவிக்கும்

கூறாத மாமுனி கருத்தை யுனனிநீ
பொறுத்தி யென்றவற புகன்று நினமகறகு
உறுத்த னாகனா வுறுதி செயதுநான்
மறுத்தி யோவென வரிட்டன் கூறினான் 6

இராமன் ஆயுதங்களை எடுத்துக்கொள்ளுதல்

வென்றி வாள்புடை விசித்து மெய்மமைபோல
என்றுத் தேயவுருத தூணி யாதறிரு
குன்றம் போன்றுயர் தோன்றி கொற்றயில
ஒன்று தாங்கின னுக்கத் தாங்கினான் 7

இராமன் இலக்குமணனுடன் முனிவனிடமினே
செல்லுதல்

அன்ன தம்பியுத தானு மெய்மமை
மன்ன வினனுயிர் வழிகொண்டாலெனச்
சொன்ன மாதவற டொட்டித்து சாஸையோற
பொன்னின் மாநகர்ப் புரிசை நீங்கினான் 8

மூவரும் சரையுதிவைச் சார்ந்தல்

வரங்குண மாசறத் தவஞ்செய் தோர்கனவாழ
புரங்க ணேகிலா நகர நீங்கிப்போய
அரங்கி னுடுவார் சிலம்பி னன்னநின்ற
இரங்கு வார்புன்ற சரையு வெயறினார் 9

மூவரும் ஒரு சோலையை யடைதல்

கரும்பு காலபொரக கழனி வாராததேன
வரம்பு மீறிடு மருத வேவிவாய
அரும்பு கொங்கையா ரமமெ லோதிபோல
கரும்பு வாழ்வதோர சோலை வைகிஞா 10

உதயகாலத்தில் அவர்கள் நதியைக் கடத்தல்

தாழ மாமழை தழவு நெறறியால
சூழி யாண்போல தோன்று மாலவரைப
பாழி மாமுகட டுசசிப பச்சைமா
ஏழு மேறப்போ யாறு மேறிஞா 11

ஒரு சோலையைக் கண்டு இராமன் 'இது யாது' என்றல்
தேவு மாதவற றெழுது தேவா தம்
நாவு னாவுதி நயக்கும் வேனவிவாயத்
தாவு மாபுகை தழவு சோலைகண்டு
யாவ த்தெனரு வெவர்க்கு மேவினருள 12

7. தாடகைவதைப்படலம்.

விசுவாமிததிரனது மறுமொழி

இங்கண்மே வுஞ்சடைத தேவன்மேன மாரவேள
இங்குதின றெயயவு மெரிதரும் நுகல்விழிப
பொக்குகோ பஞ்சுடப பூனை வீ யன்னதன்
அங்கம்பெந தன்றுதோட டனங்கனே யாயினுள் 1
வாரணத் துரிவையான மதனகிச சினவுநாள்
ஈரமற் றங்கமிங் குருதலா விவனெனலாம்
ஆரணத் துறையுளா யங்கநா டிதுவுமக்
காரணக் குறியுடைக் காமஞ்ச சிரமமே 2

விசுவாமிததிரன் முதலிஃ மூவரும் ஒருள்ள அங்குத்
தயவி மறுள்ள ஒருபாலைவளஞ் சேர்தல்

என்றவந தன்னியம் பதும் விவத் தவவயின்
சென்றுயத் தெதிரெழுஞ் செத்தெறிச் செயவரோடு
அன்றுறைத் தவர்கிறிப பரிதிமண டிலமகல்
குன்றினினை நிவரவோர் கடுகரங் குறுகினார் 3
படிபிசமேல் செம்மைப்பைப் பகரினும் பகருநா
முடிபலேம முடிபலா டிருளும்வான முகடும்வேம்
விடிபுமேல் வெவிலும்வேம் மழைபுமேல் மின்வினோடு
இடிபுமேல் மெனவிலவே நியாவைவே வாதவே 4

விஞ்சுவான் மழையினமே வம்புமவே லும்படச்
செஞ்செவே செருமுகத் தமாசெய்த நிறனிலா
வஞ்சா தீ வினையினுள் மானமா மணியிழந்தது
அஞ்சினார் நெஞ்சுபோ னென்றுமா சூதரோ, 5

தாவரு மிருவினை செறறுத தள்ளரும்
மூவகைப் பகையரண் கடந்த முத்தயில
போவது புரிபவர் மனமும் பொனவினைப்
பரவையர் மனமும்போற பசையு மறறதே 6

வேமமை தோனருமைக்காக முனி ன் அவாகடகு
இரண்டு விஞ்சைகளை உபதேசித்தல்

நோக்கின் னவாமுக நோக்க நோக்குடைக
கோக்கும் ரகும்பு குறுக நானமுகன்
ஆகவிய விஞ்சைக ளிரண்டு மவவழி
ஊககின் னவையவ ருளளத துளவினா 7

அப்பாலைவனம் குமராகடகு குளிரந்து தோன்றதல்

உளவிய காலையி னாழித தீனயயும்
எனஞ்று கொழுங்க ன் லெரியும் வெஞ்சுரம்
தெளஞ்று தன் புனவிடைச் சேற லொத்தது
வளளஞ் முனிவனை வனங்கிக் கூறுவான் 8

இந்த இடம் இவ்வளம் வெப்பமாயிருந்ததற்குக் காரணம்
யாது? என்று முனிவனை இராமன் வினாவுதல்

சுழிபடு கங்கையந் தொங்க ன் மெளனியான்
விழிபட வெந்ததோ வேறுதா னுண்டோ
பழிபடர் மனவன் படைத்த நாட்டினூங்கு
அழிவதென் காரண மறிஞ் கூறெனருள் 9

தாடகை வரலாறு :- முனிவன் 'ஓராகினை வரலாற்றைக்
கேட்பாயாக' எனல்

எவறது மிராமன் நோக்கி யினனுயிர்
கொன்றதல் வாழ்க்கையன் கூற்றின் சூறறத்தன்
அன்றியு மையிரு நூறு மையன்மா
ஒன்றிய லலியின் னூறுநி கேளெனா 10

அவனுகு மாரீசன சுபாகு ளளனும் இருமககன
தோன்றதல

பறபல நாட செலீஇப பதுமை போனனெனிர
பொறபினால் வயிறறிடைப புவன மேவகிட
வெறபணி புயததுமா ரீச னுமவிறல
மறபொரு சுவாகுவும வதது தோன்றினா 11

சுமாலியென்பவனோடு சுபாகுமாரீசா உறவுகொள்ளதல
ஆங்கவன வெகுளியு மறைந்த சாபமும்
தாங்கின ரெதிரசெயுந தருகரி லாமையின
நீங்கினா சுமாலியை தோறது நிற்கியாம
ஒங்கிய புதலவரென றுறவு கூந்தனார் 12

இராவணன சுபாகுமாரீசாகளை மாமனமாநெனது
பாராட்ட அவர்கள் உலகத்தாருக்குத் தீமைபுரிதல
அவனொடும பாதலததனேக நாட செலீஇத
தவனுறு தசமுகன றளக்கு மாதுலா
இவரென்ப புடைததமித துலக மெங்கனும்
பவனனிற திரிகுநா பதகி மைந்தாகன 13

புதலவரைபிரிந்து இங்கு அந்தத தாடகை வசித்தல
மிகுத்திறன மைந்தரை வேறு நீங்குறூத
தகுத தொழின முனிவரன சலததை யுனனியே
வகுததுவின் வசவரி வதித்த திவவனம
புகுததன ளற லென்ப புழுங்கு நெஞ்சினுள் 14

இவமிடம் இங்ஙனமாணது இவளாலேயே பென்ன
உளப்பரும பிணிப்பரு வுலோப மொன்றுமே
அளப்பருங் குணங்களை யழிகரு மாறுபோல
வளப்பருங் கொடுமைய வரக்கி கேடிலா
வளப்பரு மருதவைப பழிதது மாற்றினா 15

தாடகையினால் விளைவு நீங்குகள

இவங்கையர சன பணி யமைந்தொ ரிடைபுரு
விவங்கவவலி கொண்டெனது வேளவி நலிவினளுள்
அவங்கு முகி லேயவ விவ வங்க நில மெங்கும்
குலங்கனொ டடங்கநனி கொன்றுநிரி வினளுள் 16

'அதநாடகை வசிக்ருமிடம் எது' என்று இராமன் வினாவுதல்
 அங் கிறைவ னப்பரிசு ரைப்பவது கேளா
 கொங்குறை நறைக குல மலாச்செனி குலுக்கா
 எவ குறைவ தித்தொழி வியற்றுபவ னெனஞா
 சங்குறை சுரத்தொரு தவிச்சிவ தரிததான 17

விசுவாமித்திரன் நாடகையி னுறைவிடத்தைக் காட்டுமுன்
 அவன் எறிவருதல்

கைவரை யெனத்தகைய காண்புரை கேளா
 ஜைவரை யகத்திடை யடைத்தமுனி யைய
 இவ்வரை யிருப்பதவ னென்பதனின் மூன்போ
 மைவரை நெருப்பெரிய வந்ததென வந்தான 18

நாடகை அபகு வருதலின் வருணனை
 நிலம்புகள நிலம்பிடை செறித்தகழ லோடும்
 நிலம்புக மிதித்தன னெளித்தகுழி வேலைச
 சலம்புக வனற்றறு கணத்தகனு மஞ்சிப
 பிலம்புக நிலைக கிரிகள பிளரெட்டர வந்தான 19

நாடகை வீரவாதம் செயதல்
 கடக்கரும் வலத்தெனது காவனிதிவ யாவும்
 கெடக கருவ றுத்தன விவிச்சுவை விடக்கும்
 விடக்கரி தெனக்கருதி யோ விதிகொ டுந்தப
 படக்கருதி யோய்காமின் வந்த பரி சென்றே 20

பெண்ணென்று அத்தநாடகையை இராமன்
 கொல்லாதிருத்தல்

அண்ணனமுனி வறகதுக குத்தெவினு மாவி
 உண்ணென் வடிக்களை தொடுக்கிவ னுயிரக்கே
 துண்ணெனும் வினைத்தொழிவ தொடங்கி புள்ளேனும்
 பெண்ணென் மனத்திடை பெருந்தகை நினைந்தான. 21

விசுவாமித்திரன் கான் ஆராய்ந்து கூறுவதால் 21 தயவுகாமல்
 இவ்வக கொல்லா பெண்

ஈநில நல்லறம் பார்த்திசைத தேவிவட
 சீறி தினறிது செப்புவின் தேனவேவ
 ஆறி தின்ற தருளன் றரகவெய்க
 கோறி யென்றெறி ரத்தனை கூறினான் 22

பிறகு இராமபாணம தாடகையின் நெஞ்சில் ஊடுருவிச்
செல்லுதல்

சொல்லொக்குங் கடியவேகச் சுஞ்சரங் கரிய செம்மல
அல்லொக்கு நிறத்தினுணமேல விடுததலும வயிரக
கல்லொக்கு நெஞ்சில தங்கா தப்புறங் கழன்று கல்லாப
புல்லாக்கு நல்லோர் சொன்ன பொருளென்ப போயிற
றனறே 23

தாடகை இறந்தவிழுந்ததன் வருணனை
பொடியுடைக கான மெங்குங் குகுதிநீர் பொங்க
தடியுடை யெயிறறுப பேழவாயத தாடகை தலைக
முடியுடை யரக்கற கநாண முநதியுற பாத மாகப
படியுடை யறறு வீழ்ந்த வெற்றி யம்பதானை
யொத்தாள 24

கவிகூற்று

வாச நான மலரோ னன்ன மாமுனி பணிம ழுத
காகலாங் கனகம் பைப்பூட காருததன் கனவிப போரிற
கூசிவா னரக்கர் தங்கன குலத்துயிர் குடிக்க வஞ்சி
ஆசையா லுழலுங் கூற்றுஞ் சுவைசிறி தறிந்த தனறே. 25

நேவாகள் வந்து முனிவனிடம் அளித்தியக்களையெல்லாம்
இராமனுக்குத் தருமாறுசொல்லிச் செல்லல்

யாமுமெம் மிருக்கை பெற்றறே முனக்கிடை யூறு மிலை
கோமகற் றெயிய தெய்வப் படைக்கலங் கொடுத்தி
யெனஞ்
மாமுனிக் குரைத்துப் பின்னர் விற்கொண்ட
மழையனுணமேல
பூமறை பொழிந்தது வாழ்த்தி விண்ணவர் போயினாரே. 26

3. வேள்விப்படலம்

விசுவாமிததிரன் இராமனுக்குப் படைக்கலம் தருதல்
விண்ணவர் போய் பின்றை விரிந்த பூமழையி னாலே
தன்னெனுங் கான நீங்கித் தாங்குந் தவத்திற்
கோள்

மண்ணவா வறுமை தோய்க்கு மருந்தன் சடையன்
வெண்ணெய்
அண்ணறன் சொல்லே யன்ன படைக்கல மருளி னானே 1

படைக்கலங்கள் ராமபிரானை யடைதல்

ஆறிய வறிஞன் கூறி யளித்தது மண்ண றன்பால்
ஊறிய லுவகையோடு மும்பாதம் படைக்க ளெல்லாம்
தேறிய மனத்தான் செய்த நலவிசைப் பயன்க

ளெல்லாம்
மாதிய பிறப்பிற தேடி வருவபோல வந்த வனதே 2

பின்பு இரண்டு காவதம் முனிவன் முதலியோர் நடக்க,
அயுத்தநோன்றிய பேராவதக்கருறித்து ன்னிப இராமனுக்கு
முனிவன் கூறத்தொடங்குவது

இனையன் திகழ்ந்த பின்னாக காவத மிரண்டு சென்றா
அனையவா கேட்க லாண்டோ ரரவமவத தனுவித
தோன்ற
முனைவவி தியாவ தென்று முன்னவன் வினவப் பின்னா
வினையற தோற்ற நின்ற மேலவன் வினவப் புறஞன் 3

சரபுநிற கோமதி சங்கமமாகுமபேரோலி பென்று முனிவன்
சொல்ல, பின் அவர்கள் வேறெருநதியை யடைதல்

மாணச மடுவிற னோன்றி வருதலாற் சரபு வென்றே
மேனமுறை யமரா போற்றும் விழுந்தி யதவி னோடும்
ஆனகோ மதிவந் தெய்து மரவம் தென்ன வப்பாற்
போனபின் பவங்க டாக்கும் புனிதமா நதியை புறஞா 4

கெளசிகிநதியின் வரலாறு:

கராதொழு திறைஞ்சற் கொத்த தூந்தி யாவ தென்று
வரமுனி தன்னை யண்ணல வினவுற மலருள் வைகும்
பிரமன்ன றளித்த வென்றிபு பெருந்தகைக் குசனென்

னோதம்
அரசாகோன மனைவி தன்பா லளித்தவா நாலவராகும் 5

நதியின் செயதி கேட்டு மசிழ்ந்த ரிற்றுகடாநதின் அவருந்
தோன்றிய சொல்லைய இராமன் வினவுதல்

எமமுஞ் ணங்கை யிந்த விருந்தி யாயி னானென்று
அமமுனி புகலக் கேளா வத்சய மிகவுந் தோன்றச்
செம்மலு மினை ய கோவுஞ் சிறிதிடந தீரந்த பின்னா
மைமமலி பொழிலயா தென்ன மாதவன் கூறுவருள் 6

விசுவாமிததிரன் அசுசோடையின் தன்மைபக கூறுபவனாய
வாமனாவதார விருத்தாங்கததைக கூற மாவலிசரிததிரததையும்
கூறலுதுமிருள்

அசுசோடையின் சிறப்பு

தங்கனா யகவிற நெய்வந தானபிறி நிலவென றுன்னும
மங்கைமார சித்தை போலத தாயது மறறுங கேளாய
எங்கனா மறைக்குந தேவ ரநிவிறகும பிறாககு
மெட்டாச

செங்கணமா விருததுமேனாட செயதவகு செயத தனதே 7
திருமால் வாமனனாதல

கடல நுனிததுணா காசிப சென்னும
வாலறி வறகநி திககொரு மகவாய
நீல நிறதது நெடுததை வநது ஓர்
ஆவமர் வித்தி னடுங்குற ளானான்.

8

வாமனன் மாவலியைப் புகழ்தல

ஆண்டகை யவவகை கூறவ நிறதோன்
வேண்டினா வேடகையின் மேற்பட வீசி
நீண்டகை யாயினி நின்னுழை வநதோர்
மாண்டவ ரல்லவா மாண்பில ரெனனான்.

9

வாமனன் மூவடிமண் வேண்டிப்பெற, சுகவிரன் தடுத்தல
சித்தையு வநதெதி ரெனசெய வெனனான்
அந்தணன் மூவடி மண்ணு னுண்டேல
வெநநிறலாயிது வேண்டி மெனமுன்
தறதென னென்றான் வெள்ளி தடுத்தான்.

10

சுகவிரன் தடுத்தகூறிய வராததை.

கண்ட நிறததிது கைதவ மைய
கொண்டவ நிறக்குற னென்பது கொள்ளேவ
அண்டமு முற்று மகண்டமு மேனாள்
உண்டவ னுமி துணாநதுகொ னெனனான்

11

மாவலிவிருத்தரம்

நினைக்கலை யெனகை நிமிர்நநிட வநது
தன்கபெ லாவகை தாழ்வது தாழ்விய்
கனக்கரி யானது கைத்தல மெனவின்
என்கதென மேனலம் யாதுகொ வெனனான்.

12

மாயந்தவா மாயந்தவ ரல்லாகண மாயாது
 ஏந்திய கைகொகா டிரந்தவ ரெந்தாய
 வீந்தவ ரென்பவா வீந்தவ ரேனும்
 ஈந்தவ ரவவ திருந்தவா யாரே 13
 அடுப்ப வருமபழி செயஞ்சு மல்லா
 கொடுப்பவர் முன்பு கொடேவென நின்று
 தடுப்பவ ரேபகை தமமையு மனஞா
 கெடுப்பவ ரன்னதொரா கேட்கை யெனஞா 14

முனருவது அடிககாகத் திருமால் மாவலிமுடிமேற் பாதம்
 வைத்தல்

உலகெலா முள்ளடி யடக்கி யோரடிக்கு
 அலகிலா தவவடிக கண்பன மெய்யதாம்
 இலிகுலாந் துழாயமுடி யேக நாயகன்
 சிலிகுலாந் தோலிகுய சிதியன் சாலவே. 15

முனிவன் திதுவே வேளவிகு ஏறாஜிடமென

ஆதனா வருவினை யறுக்கு மாரிய
 காதலாற கண்டவா பிறவி காணகுலா
 வேதநூன் முறைமையால் வேளவி முற்றுவேறகு
 ஈதலா திலகவே நிருக்கற பாசுதே 16

குமாரகணைக சாவலாக ரவி, முனிவன் வேளமிதொடவகுதல்
 ஈசைடிருந் தியற்றுவென யாகம யானெனா
 நீண்டபூம் பழுவதது நெறியி னெய்திப்பின்
 வேண்டுங் கொண்டுதன் வேணவி மேலினான்
 காண்டகு குமரரைக காவ வேலிரே. 17

குமாரர்கள் யாகத்தைக் காததல்

எண்ணுதற் காக்கரி திரண்டு முன்றுநாள்
 விண்ணவாக காக்கிய முனிவன் வேளவியை
 மண்ணினைக் காக்கிவற மண்ணை மைந்தார்கள்
 கண்ணினைக் காக்கிவற விமையிற காததனர் 18

அரக்கர் எப்போது வருவரென்று ஸ்ரீராமன் முனிவனை
 வினாஉல

காததனா திரிவினற் காளை வீரரிவ
 மூததவன் முழுதுணா முனியை முன்னிநீ
 தீததொழி வியற்றுவ ரெனற் தியவா
 ஏததருங் குணத்தினுய வருவதென நெனஞா 19

முனிவன மௌனியாயிருக்க, இராமன் வானத்தைக் காண்கையில்
அவரு அரக்கர் ஆரவாரஞ் செயதல்

வார்த்தைமா றுரைத்திலன் முனிவன் மோனியாய்ப்
போரத்தொழிற் குமரனுந் தொழுது போந்தபின்
பாராதனன் விசம்பினைப் பருவ மேகம்போல
ஆரத்தன் ரிடித்தன் ரசனி யஞ்சுவே 20

யரக்கரையில் அரக்கரின் இரத்தம் சிந்தர்த்தபடி
இராமன் சரக்கடம் கடடுதல்

தூமவே வரக்காதந் தினமுஞ் சோரியும்
ஓமவெங் கன்னிடை யுகுமென றுள்ளியத்
தாமரைக் கண்ணனுஞ் சரங்க னேகொடு
கோமுனி யிருக்கையோர் கூட மாகவினான் 21

அப்போது முனிவர்கள் அரக்கர்கட்கு அஞ்சி ஸ்ரீராமனை
அபஹ வேண்டதல்

நஞ்சுட் வெழுதலு நடுங்கி நானமதிச
செஞ்சடைக் கடவுளை யடைபுந் தேவரபோல
வஞ்சனை யரக்+ரை வெருளி மாதவா
அஞ்சன வண்ணநின் னபயமயா மௌனரா 22

இராமன் அஸ்திரங்களால் மாரீசனைக் கடலில் தள்ளிச்
கூராவைக் கொல்லுதல்

திருமக னுயகன் றெயவ வாஸிதான
வெருவரு தாடகை பயந்த விராகன்
திருவரி னொருவனைக் கடலி விட்டதங்கு
ஒருவனை யந்தகன் புரத்தி னுயத்ததே 23

விசுவாமித்திரன் இராமனிடம் கூறிய முகமன்
பாக்கி யமமெனக் குளதென் நினைவுறும் பானமை
போகடி நிறிந்து பொருளென வுணாடுவென புவனம்
ஆகடி மறறவை யவெழு மணிவயிற் றடக்கிக்
காக்கு நீயொரு வேளவிகாத தனையென்றுங் கருத்தே 24

‘இன்று எனக்குப்பணியாத!’ என்று இராமன் முனிவனை
வினாநல்

என்று கூறிய பின்னரவ் வெழிநடலாக் காணத்து
அன்று தானுறைத் தருத்தவ் முனிவரோ டிருந்த

குன்று போற்றுகுணத தானெதிர்க கோசலை குரிசில்
இனறி யானசெயும் பணியென்கொல பணியென
விசைத்தான 25

முனிவன் சனகராசனதுவேளையியக காணப்போவோமென,
மூவரும் மீதியெககுப் புறப்படுதல்

அரிய யானசொலி னையறிந் கரிபதொன றிலலை
பெரிய காரிய மூளவனை முடிப்பது யினனா
விரியும் வாரபுனன் மருதஞ்சூழ மிதிவையா கோமான்
புரியும் வேளவியுங் காணடுநா மெழுதெனது போனார் 26

9 அகநிசைப்பபடலம்

முனிவன்முதலிய மூவரும் கோணைத்தியை யடைதல்

அலம்பு மாமணி யாரத்தொ டிலலை புனிதம்
தலம்பெய டுணமுலை நான வஞ்சியா மருங்குல
புலம்பு மேகலை புதுமலாப புனையற்ற கூறதல்
சிலம்பு ஒழுங்காற கோணையாந தெரிவையையச
சோந்தாரா 1

சூரியாத்நமன வருணனை

நதிகு வந்தவ ரெய்தலு மருணன்ற வையனக
கதிகு முததுது கலினமான நேரொடுங் கதிரோன
உதிகுங் காலையிற றணமைமெய வானறன் துருவில
கொடுக்கும் வெம்மையை யாற்றுவான போற்கடல்
குனித்தான 2

அனநிவே மூவரும் ஒரு கோலையிற் தங்குதல்

கறங்கு தண்புனற் கடிநெடுந் தானுடைக் கமலத்து
அறங்கொ ணுணமலாக கோலையக் விதழ்க்கத வடைப்பப்
பிறங்கு தாமரை வணமவிட்டுப் பெடைபொடுங்
கவிவண்டு
உறங்கு வினறதோர் நறுமலாச கோலையுக் குறைந்தார் 3

பிரமன் அகநச கோலையை வினுவ முனிவன் கூறுதல்
இனைய கோலமற் றியாதென விராகவன் வினவ
வினையெ லாமற் தோற்றவன் வினம்புவான் மெனார்
தனய ரானவாக கிரகவியே காசியன் றனது
மனையு ளாடவம் புரிந்தன் விவனென வளித்தான 4

விக்ஷாமிததிரன் சரவணததைக காட்டுதல

ஆய திவவிட மவவிட மவிாமதி யணிந்த
தூய வனறனக குமைவயிற னேனறிய தொல்லை
வாயு வுமபுன்ற கவகையும் பொறுககலா வலத்த
சேயவ னாததருள் சரவண மென்பதுந தெரிததான 5

சூரியோதய வருணனை

காலன் மேனியிற கருகிருள் கடித்துவ களிப்பான
நீல வாகலித தேரொடு நிறைகதிரக கடவுள்
மாவின் மாமணி யுததியி னயகொடு வந்த
மூல தாமரை முழுமலா முளைத்தென முளைத்தான 6

மூவரும் கவகையைக காணுதல்

அவரு தினறெழுந் தயவமுதன் மூவரு மனையா
செங்க னேற்றவன் செறிசடைப பழுவததி விதைதேன்
பொங்கு கொன்றையாத தொழுகலாற் பொன்னியைப
பொருவுவ
கவகை யெனனுமக கரைபொரு திருநதி கண்டார

கவகையின் வரலாறு

முனிவன் சகரனென்றெருவ னுள்ளெனல

இந்த மாநதிக குறையுள் தகைமைய யாலும
எந்தை கூறுகென நிராகவன் விவவுற வெனையாள
மைந்த நினறிரு மரபுனா வயோததிமா நகாவாழ்
விந்தை சேர்புயன் சகரவிம மேதினி புரந்தோன் 8

கவகையின் சிறப்பு

அண்ட கோளகைப புறத்ததா யவிலமன் றனந்த
புண்ட ரீகமென் பதத்திடைப பிறந்தபூ மகனார்
கொண்ட தீர்த்தமா யரன்கொளப பகிரதன் கொணர்
மண்ட லத்துவத் தடைந்ததிவ வானதி மைந்த 9

கவகையைக கடாறு, விசாலையையகடாறு அநகரவரசன்
கெளரவிகக பின்பு மூவரும் விதேககாட்டை யடைந்தல

என்று கூறலும வியபயிடுவ நுவந்தன நிறைகுறித்
சென்று தீர்த்தனா கவகையை விசாலையாழ் கிரகக்
குன்று போறபுயத் தரசையவந தட்டினை குறுக
நின்ற நலவுரை விளம்பிமற றவவயி வீங்கா

மிதிநிலையக்கிடழி விடுவாமிததிரன் அகலிகை கல்லாயக்கிடகரும்
மேட்டைக்காணுநல்

இளைப நாட்டினி லீனிதுசென் றிருசிஞழ மிதிஓ
புனைபு தீள கொடிப புரிசையின் புறததுவந் திறுததா
மனையின் மாட்சியை யறிததிறி மாதவப பன்னி
களைபு மேட்டுயா கருங்கலோர லெளலிடைக்

சண்டார 11

அகலிகை சாபவடிவம் நீயலி முனைய வடிவம் பெறுதல்

கண்ட கனமிசைக் காருத்தன கழறறுகள் கதுவ
கண்ட பேதைமை மயக்கற வேறுபட டுருவம்
கொண்டு மெய்யுணர் பவன்கழல் கூடிய தொப்ப
பண்டை வண்ணமாய் நின்றனன் மாமுனி பணிப்பான் 12

சாபமீடுவிய அகலிகையை முனிவன் இராமனுக்கு அறிவித்தல்
மாலிரு விசம்பிற ளங்கை மலையிசைக் கொடியாததோன்
மேயின் அவகை போடு மின்னென் பொதுநடு நினைந்
தீயின் நயத்து செய்த தேவாகோன் நன்கஞ்ச
ஆயிர மனிததோன் பன்னி யகலிகை யாரு மென்குன் 13

ஸ்ரீராமன் அகலிகையின் சாபவரலாற்றை வினாவுதல்
பொன்கையோ சடையான் கூறக் கேட்டலும் பூயின்
எனையே யெனையே யெய்வ வுலகிய விருந்த வண்ணம்
முனையுழ வினையி னுனோ நடுவொன்று முடிந்த
அனையே யனையாட விவலா நடுததவா நடுகு
கேளருன் 14

தையலா னவன் வேறு மனமதன் சரமும் பாய
உயவலா முறுதி நாடி வழவயவ் கொருநா னுறந்
மைவலா வறிவு நீங்கி மாமுனிக் கற்றஞ் செய்து
பொயயின வுள்ளத் தானற னுருவமே கொண்டு
புக்காவ 15

10. மிதிலைக்காட்சிப் படலம்.

மிதிலைவருணனை:

கொடிகளின் காட்சி

மையறு மலரி நீநகி யானசெய்யமா தவததின வந்து
செய்யவ விருந்ததா னென்று செழுமணிக் கொடிக்
கைகளை நீட்டி யந்தக கடிதகா கமலச செய்கண
ஐயனை யொல்லை வாவென றழைப்பது போன்ற
தமமா 1

அமரவரும மிதிலாகரத்தினுள் செல்லுதல்
ஆதரித தமுதிற் கோரோயத தவயவ மமைக்குத
யாதெனத் திகைக்க மலலான மதனறகு மெழுத
சீதையைத் தருத லாலே திருமக விருந்த செய்ய
போதெனப் பொலிந்து தோன்றும் பொனமதின மிதிலை
புககார் 2

அவாகள் அமரகாவீதிவிற சென்றமை
சொற்கலை முனிவ னுண்ட கடர்மணிக் கடலுந துவனி
அறகலந நிலங்கு பனமீ னரும்பிய வானும் போல
விறகலை நுதலி னொரு மைந்தரும் வெறுத்து நீதத
பொற்கலன கிடந்த மாட நெடுந்தெரு வதனிற
போனா 3

கடனசாலைக் காட்சி.

நெய்திர னரம்பிற றந்த மழலையி வியன்ற பாடல
தைவரு மகர வீணை தன்னுமை தழுவித் தூங்கக்
கைவழி நயனஞ் செலலக் கணவழி மனமுஞ் செல்ல
ஐயநுன னிடையா ராடு மாடக வரங்கு கண்டார் 4

கடைத்தெருவின் காட்சி.

வரப்பது மணியும் பொன்னு மாரமுங் கவரி வாலும்
கரத்திடை யவெலும் மஞ்ஞைத் தோகையுந் தும்பிக்
குரப்பனை நிரப்பு டளளர் குவிப்புறக் கரைகடோறும்
பரப்பிய பொன்வி பன்ன வாவணம் பலவுங் கண்டார். 5

மகனா தேய்பாடுகின்ற இடங்களின் காட்சி,
வள்ளுதொத தனிச்சகை நோவ மாடகம பற்றி வாரந்த
களென நரமடி வீசுகிக கைபொடு மனமுங் கூட்டி.
வெள்ளிய முறுவ ளோன்ற விருந்தென மகனி ரீந்த
தெளவினிப பாணித தீததேன செவிமுத தினிது சென்றா 6

மகளிர் பூக்கொய்து விளையாடு சோலைகளின் காட்சி
பாக்கை குஞ்சொற் பைனினி யோடும் பல்பேசி
மரகத அம்பா மலங்கையா நான் மலா கொய்யுந்
தோகைக் கொம்பி னன்னவர்க கணை நடைதோற்றுப்
பேக்ககண்டு வண்டின மாககும பொழிலகையார் 7

அண்மையிலுள்ள கள்ளிமடத்துச் சீதைபைக் காணுதல்
பொன்னின் சோதி போதிவி ன்றநம் பொலியேபோல
தென்னுண் டேன்ற நீஞ்சுவை செஞ்சொற் கலியின்பம்
கவனிம் மாடத் தும்பரின் மாடே களிபேபோடு
அன்னடி மாடு முன்றுறை கண்டாங் கயனிளரா

சீதாபிராட்டியாரைப் பற்றிய கவிகூற்று
செப்பிய காலிச செவகமலத்தோன் முதலயாரும்
ஒப்பென பாலும் கொண்டு மிப்போ குவமிகளும்
அப்பென டானே யாயின் போதிங் கயல் வேறோர்
ஒப்பென தேகொண்டெவ்வனக் நாடி யுரை செய்வோம்.

சீலதமிழின் வருணனை.

அனமயா னொகரு மயங்கைய ருசுகி சுரம் ஸவகமும்
கனமயாண மேலி கண்டவர காடிகி கனர காண
இனமயா நாட்டம் பெற்றிவ மெனரு ரீடுகனனூல
அனமயா தெனரு ரந்தர வானத தவரெலயாம்.

பெருந்தே வினசொற பெண்ணிவ சொப்பா
 தருதா னெனஞ் சுவமுச வினனுத தா வாமே
 அருந்தா வந்தத தேவ கிரதா மயிழதெனனும்
 மருந்தே பலலா தெனவினி தலகும் மனியாழி.

அகையாண மேலி கண்டி ன்னடத தரசாலும்
வினையோர மேலும் மேனகை யாதிம பிளிரவெற்கு
இனையோ குளளத தினனவி னோதம முகமென்னும்
பலிதோய வாலின வெளமதிக கெனதும் பகலனதே

மலர்மே னின்றும் மங்கையில் வைவத் திடவைகப்
பலகா லுந்தம் மெய்ந்நவி வாடும் படிநோற்றார்
அலகோ வில்லா வததன ரோநல் வறமேயோ
உலகோ வாநோ லும்பர்கோ லோவீ துணரேமால். 13

தந்தே ரிலலா மங்கையர் செங்கைத் தளிர்மாசே
அன்னே தேனே யாரமிர் தேயென் றடி போற்றி
முன்னே முன்னே மொய்ம்மலர் தூவி முறை சாரப்
பொன்னே குழும் பூவி னொதுங்கிப் பொனிடென்றான். 14

பொன்சேர் டெ ன்காற் கிண்கிணி யாரம் புனை யாரம்
கொன்சே ரல்குண மேகலை தாங்கிக் கொடியன்னார்
தன சேர் கோலத் தின்னெழில் காணச் சதகோடி
மின் சேவிக்க மின்னர சென்னும் படிநினுள். 15

கொல்லும் வேலும் கூற்றமு மென்னும் மிவையெலலாம
வெல்லும் வெல்லும் மென்ன மதர்க்கும்

விழிகொண்டார்

சொல்லுந தன்மைத் தன றது குணஞ் சுவருநதின
கல்லும் புல்லும் கணடுகு கப்பெண கவிநின்றான். 16

வெங்கனி விழிக்கொரு விழவு மாயவர்
கண்களிற காணவே கனிப்பு தல்கலான்
மங்கையர்க் கிவியதோர் மருந்து மாயவள்
எங்கனா யகற்றினி யாவ தாய்கொலோ. 17

இழைகளுங் குழைகளு மென்ன முன்னமே
மழைபொரு கண்ணினை மடநதை மாரொடும்
பழகிய வெவினு மிப் பாவை தோன்றலால்
அழகெனு மணிவுமோ ரற்கு பெற்றவே. 18

இராமபிரானும் சீதாதேவியும்
நருவனரெயொருவர் கண்டு பிகக காதலகொண்டனர்
கூறப்படுகிறது.

எண்ணு நவததினு னீசைய னின்றிழிக்
கண்கொடு கண்கினை கல்வி யொனறையொன்று
உணவைய நினைபெரு துணர்வு மொலறிட
அண்ணலு நோக்கினு னவரு நோக்கினுள். 19

நோக்கிய நோக்கெறு நுநிகொள் வேவினை
பூக்கிய மதுகையாசு ரோளி னாழ்தன
பீக்கிய கண்கழல் வீரன செவகறும்
நாக்கணங் கீசையவ டனத்திற் றைத்தவே. 20

பருவிய நோக்கெனும் பாசத தாற்பிணித்து
ஒருவரை யொருவர்த முள்ள மீர்ததவா
வரிசில யணையும வாடக ணவனையும்
இருவரு மாறிபுகு கிதய மெய்தினார். 21

மருவிலா நவகையும் வசையி லைவனும்
ஒருங்கிய வீரனாடுத குயிரொள குயினார்
கருங்கடற் பள்ளியிற் கலவி நீங்கிப்போய்ப
பிரிந்தவா கூடினாற் பேசல வேண்டுமோ 22

கள்ளிமாடதயல சீதையக காதுநோக்குடன காட
ஸ்ரீராமன முனிவனெடும போயவிடுதல

சுந்தரிய நோக்கிமை யினை லாமைபாள்
பைந்தொடி போவியப பாலை போன்றன
கித்தைது நிறையுமெயந நலனும பின்செல
மைத்தனு முனியொடு மறையப போயினாள் 23

சீதையின் காதுல கோய வருணின்

பிறையெனு நுத வவள பெணமை வெண்படும
நறையகம் முல்லைகலா னயன கோசரம்
மறைதனு மனமெனு மதத யானையின்
நிறையெனு மனஞ்ச நிமிர்ந்து போயதே 24

மாணாற் வருதனு மனமு மெய்புததன
துணுது மருவகுலபோ னுடங்கு வானெடுவ
காதுறு கணவழிப புருந்த காத்தோய

பாலுறு பிரையெனப பரந்த தெவகுமே
நேரமுறு நோயநிலை நுவல விறநிலை
ஊமரின் மனத்தினட யுனனி விமலுவாள்
காமனு மொருசரன கருத்தி செயதன்ன 25

வேமெரி யுதனிட விறகிட டெவனவே
தழங்கிய கண்களு நிறையுஞ் சங்கமும் 26

மலுவலிய வுள்ளமு மறிவு மாணமும்
இழந்தவ விமையவா கடைப யாவையும்
வழுவிய கடலென வறிய ளாயினாள் 27

கீதையின் நோயகருப பரிகாரஞ் செய்பத தோழிமா
அனனூயி யிட்டுக்கொண்டுபோதல்

கலங்குழைந் துகநெடு நானுங் கண்ணற
நலங் குழை தரநனை முகத்தி னேவுண்டு
மலங்குழை யெனவுயிர் வருநதிச சோதரப
பொலங்குழை மயிலைக்கொண்டரிதிற போயினா 28

தோழிமா கீதையை மலாபபடுகையிற சோததல்

காதொடுங் குழைபொரு கயறக ணங்கைதன்
பாதமுங் கரங்களு மனைய பலவனம்
தாதொடுங் குழைபொடு மடுத்த தன்பவிச
சேதுண ஓளிமல ரமவிச சோததினா 29
கம்பமில் கொடுமனக கான வேடனகை
அம்பொடு சோராவதோர் மயிலு மன்னவள
வெம்புறு மனத்தனவ வெதுபப மென்மலர் க
கொம்பென வமளியிற குழைநது சாயத்தனா 30
சொரித்தன நறுமலா அறுக்குண டேறின
பொரித்தன கலவைகள் பொறியிற சிற்தின
எரித்தவெங் கண்கட விழையிற கோத்தநில
பரிதகன கரித்தன பலல வங்கனா 31

கீதைக்குக் காமநோய் போனதுள்ளதென்பதை யறிபாத
தாதியா முதலியோர் நிருஷ்டிகழித்தல்

தாதியர் செவிலியர் தாயா தவவையர்
மாதிய குழந்தமுந் தழுங்கி மாழுவினர்
பாதுகொ விதுவென வெண்ண நேற்றலா
போதுட னயிலிநா சுற்றறிப போ றறினா 32

காமவெப்பமிகக் கீதையின் வருணனை

அருவிவின றைசகமினற வால வட்டகரா
எரியின மிகுத்திட விழையு மாயையும்
கரிசுவ தீவன கனல்வ காட்டலால்
உருகுபொற் பாவையு மொத்துத் தோன்றினா 33

காதலனோய்கொண்ட கீதாரோடயின்
வாயிதற்றல்

அயிலினை வகுத்ததோ ரலங்கற காட்டு
வயிலெழு வலவவேன மரக தப்பெருங்

- கவலெனு மிருபுயங் கமலங் கண்ணெனும
விலகெடு மிருநததோர மோக மெனனுமாள் 34
- தெருவியுட புருந்தகு நிறையும் பெண்கையும
உருகியென னுயிரோடு முண்டு போனவன்
பொருபபுறந் தோளபுனா புண்ணி யததனு
கருபபுலில் லன் றவன் காம னல்லமே 35
- பெணவழி நலனெடும பிறந்த நானெடும
எனவழி புனாவு நா னெவருங் காண்கிலேன்
மனவழி நடந்தடி வருந்தப் போனவன்
கணவழி துழையு மோர களவ னெனொயாம 36
- இதநிர நீலமொத திருண்ட குஞ்சியும்
சந்திர வதனமுந் தாழ்ந்த வாகனும்
கந்தர மணிவரைத் தோனா மேயல்
முந்தியென னுயிரையம் முறுவ ளுண்டதே 37
- படாந்தொலி பரநனுயி பருகு மாசமும்
தடந்தரு தாமரைத் தானு மேயல்
எடந்தரு மாமதக் கவிநல யாண்போல்
தடந்தது திடந்தகென னுள்ள நண்ணியே 38
- உரைசெயிற் தேவாதம் முலகு ளானவன்
விரைசெறி தாமரை யிமைக்கு மெய்மறைபான்
வரிசிலைத் தடக்கையன் மார்பி னூவின்
அரவின் குமரனே யாகல் வேண்டுமன் 39
- பிறந்துடை நலதிறை பிணித்த வெந்திரம்
கறங்குப் பிசியுமென கன்னி மாமதில்
எறிந்தவாக் குமரனே யினனுங் கணவிறகண்டு
அறிந்துயி ரீழக்கவு மாகுமே கொலாம் 40

சீதாபாட்டி காமவேட்கையால் பின்னும் வாய்விதறி
புருயியமை

- எனநிலை யினைவன் விளம்பு மெய்வையின்
நின்றன் விவனெனு நீயெனெனும்
கனறிய மனத்தது காம வேட்கையால்
ஒன்றல் பவறினந் துருகுங் காணியே 41

குரியாணதமன் வருணனை.

அனன்மென் னடைபவட கைமந்த காமத்தீத
தன்கையு குருவது தரிசில் ளானென்

நன்னெடுங் கரங்களை நடுககி யோடிப்போய்
முன்னவெங் கதிரவன் கடலின் மூழ்கினான்.

42

அநதிமாலை தோன்றியதன்
வருணனை.

மீதறை பறவையாம பறையுங் கீழினி
ஒதமென சிலம்பொடு முதிரச் செக்கரும்
பாதக விஞ்செய்களு சுகமும் பறறலாற
சாதக மென்னவுத தகைததும் மாலைபே.

43

அநதிமாலைப்பொழுதைக் குறித்துப் பிராட்டி யிரங்கல்
மைவானிறத்து மீனெயிறறு வாடை யுயிரப்பின்
பைவா யத்திப் படரவே யெனஞ் வளைத்துப்
எயவா னொருவன் கையோயா னுயிரு மொன்றே
உயவா னுறவிப் பழி பூண் வெள்ளே ஓன்குப்
பகைபுண்டோ. 44

பிராட்டி அன்றிறபறவையை நோக்கி இரங்கியது
வெளிநின் தவரோ போயமறைததார் விலக்க வொருவா
எனியன் பெண்ணென் நிரங்காதே யெவலி யாமத்
ஒனியம் பெய்யு மனமதஞ் குணகிம் மாய
அனியென் செயத தீவினையே யன்றி லாகி வந்தாயோ. 45

தோழிமா செயத உபசாரம்

ஆண்டங் கணையா னினையறினேந தழுங்கு மேலவை யகல்
நீண்ட நிமிர்நத பெருங்கோயிற சீத மணியின் வேறி
நீண்ட சோறி நெயவினக்கம் வெய்ய வென்றங் கவை
குண்டல் செயபா மணியின்ககின் சுடரா விரவைப்
பகவசெய்தார். 46

சகதிரோநய வருணனை

பெருநதின னெடுமால வரைநிறுவிப் பிணிதத பாம்பின்
மணிததாமபின்
விரிந்த திவலை புதிர்நதமணி விசம்பின் மீவின

மேலவினங்க
அருந்த வாரா கலகவியநா னழுது நிறைந்த பொற்கவசம்
இருந்த திடைவற தெழுந்ததென வெழுத்த தாழி
வெண்டிவகை 47

நீத்த மதனின் முளைத்தெழுந்த நெடுவெண் டிங்கனெனுந்
தச்சன
மீத்தன கரங்க ளலைபரபடி மிகுவெண் ணிலவாம்

வெண்குறையாற
காதத கண்ணன மணியுநதிக் கமல நாளத திடைப்பண்டு
பூத்த வண்டம் பழையதென்று புதுக்கு வானம்
போன்றுளதால் 48

சகதிரோநய பழியறு

நீங்கா மாயை யவாதமக்கு நிறமே தோற்றுப்
புறமேபோய
ஏங்காக கிடக்கு மெறிகடறகு மெனக்குறுகொடியை

யானுயே
ஒங்கா நின்ற விஞளாயவத துலகை விழுங்கி மெனமேலும்
விங்கா நின்ற கருநெருப்பி விடையே யெழுந்த
வெண்ணெருப்பே 49

கொடியை யவநீ யாரையுந் கொல்லியாய
வடுவி வினனும் தத்தொடும வந்தனை
பிடியின் மெனனடைப பெண்ணெடும னுலெனச்
சுடுதி யோகடற றேனறிய திங்களே 50

பிராட்டியினது காமவெய்யம்

மீது மொயததெழு வெண்ணில வினகதிரா
மோது மததிகை மெனமுலை மேற்பட
ஒதிமப்பெடை வெங்கை ஓற்றெனப்
போது மொயததம் விப்புரண டாளரோ 51

நீக்க மினறி நியிர்ந்த நிலாககதிரா
தாக்க வெந்து தளாந்து சரிந்தனள
சேககை யாதி மலாந்த செந்தாமரைப்
பூக்கள் பட்டதம் பூவையும் பட்டனள் 52

வாச மெனகல வைககனி வாரிமேற
பூசப பூசப புலாநது புழுங்வின
வீச வீச வெதும்பிண்ண மெனமுலை
ஆசை நோய்க்கு மருநதுமுன டாங்குகோலோ. 53

தோழிமார் பிரட்டிசஞ்ச செயத உபசாரம்
தாய நிறபரி சேடியா தாதுகு
விய ரீததனிர் மெலவனை மேனியில
காயெ நிககரி யககரி யக்கொணாதது
ஆபி ரததி விரட்டி யடுக்கினா. 54

கீதநிலை இவ்வாறாக, இனி, இராமபிரான
நிகழையச் சொல்வோமெனல்
கன்னி நன்னக நிறகமழ சேககையுள்
அன்ன மின்னண மாயின ளாயவள்
மின்னின் மின்னிய மேனிகண் டானெனச்
சொன்ன வண்ணதுக குற்றது சொல்லுவாம் 55

விசுவாமிததிரன் முதலிய மூவரும் ஜநகராஜனால்
எதிராகொள்ளப்பட்டு அவன் காட்டிய மாளிகையில் தங்குதல்
ஏடு மன்னனைக் கண்டெனா கொண்டவன்
ஒகை யோடு மினிதுகொண் டுயததிடப
போக பூமியிற பொன்னக ரன்னதோர்
மாக மாடத தனைவரும் வைகினார். 56

அயஞ்ச சநாகநமுனிவன் வருதல்
வைகு மவவுழி மாதவம் பாவுமோர்
செய்கை கொண்ட நடநதெனத் திதறு
மொய்கொள் வீரன் முளரியந தாவினான்
மெய்கொண் மங்கை யருண்முனி மேவினான். 57

இராமனை வாழ்த்திக் சநாகநன் விசுவாமிததிரன்கு
காரதல்
வந்தெ திரந்த முனிவனை வள்ளலும்
சிந்தை யார் வணங்குவரு செனநெதிர்
அந்த மிக்ஞனத் தானெடி தாசிகள்
தந்து கோசுகன் தன்மருங் கெயறினான். 58

சநாநாதன் விசுவாமிதநிரன் கோகலி மூகமன் கூறுதல்
கோத மன்றரு கோமூனி கோகலி
மாத வன்றன் மாமுக நோகலியிப
போக நீவிவட போதவிப பூதனம்
ஏது செயத தவடுமன் றிபமபிஞ்ஞன் 59

சநாநாத முனிவனுக்கு இராமனது பெருமைகைய
விசுவாமிதநிரன் தெரிவித்தல்
வடித்த மாதவ கேட்டியிய வள்ளனான்
இடித்த வென்றூற றுடகை பாகளையும்
அடுத்தென் வேளவியு நினைனை சாபமும்
முடித்தென் னெஞ்சுத திடாமுடித தானென்னான் 60

விசுவாமிதநிரனது சரிதைகையக கூறக்கருதி
சநாநாதன் இராமனது முகத்தைப் பார்த்தல்
என்னின் பூவையு மிந்திர நீலமும்
அன்னல வேலையு மமபுத சாவமும்
விளரும் வீவுடைப பானலு மேவுமெய
வள்ள நனகை மதிமுக நோக்கியே 61

கெளரிகை சரிதைகையச சநாநாதன் முடிந்திடல்
சது மூன்னா திசுழந்த திவனதுனை
மாத வதனுயா மாண்புடை பாரினை
நீதி வித்தகன் றன்னரு னோநதனிர
யாது மக்கரி தென்றன் னீறினான் 62

சநாநாதன் குமாஸ்கோ வாழத்திவிட்டுப் போதல்
என்று கோதமன் கூறதலன் கூறிட
வென்றி வீரா விவப்பொடு வந்தெழா
ஒன்று மாதவன் ருடொழு தோவகிய
பன்னற யேத்திப பெயாநதன்ன றன்னிடம் 63

முனிவனும் இலக்குமன்னும் படுகருமிடத்தைச் சேர், இராமன்
சீதைகைய என்னியவனான் மிருத்தல்
முனிபுத தமபியும் போயமுறை யாற்றமக்கு
இனிய பன்னிக ளெயுதினா பிள்ளிருட
கலியும் போலபவன் கங்குலுந திண்களும்
தலியுத தானுமத நையலு மாயினான் 64

இராமபிரான சீதையின் உருவெளிப்பாட்டை கோக்கித்
தன்னுடையதுவன்

விண்ணி வீங்கிய மின்னுரு விமழுறைப்
பெண்ணி என்னவம் பெற்றதுண டேகொலோ
எண்ணி வீதல தென்றறி யேனிரு
கண்ணி னுனனாங் கருத்தினுங் காண்பானுவ 65

அருளி லாளெனி னுமமனத தரசையால்
வெருளு நோயவிடக் கண்ணிள விழுங்கலால்
தெருளி வாயுல ிறசென்று நினதுவாழ்
பொருளெ வளமவள பொன்னுரு வாயவே 66

பூணு வாலிய பொற்கல சங்களென
ஏணி லாகத தெழுதல வென்னினும்
வாணி லாழுது வறகனி வாயமதி
காண லாவதொர காலமுண் டாவகொலோ 67

வண்ண மேகலை தேரொன்று வானெடுவ
கண்ணி ரண்டு கதிமுலை தாமிரண்டு
உண்ணி வதத நகையுமென றென்றுண்டால்
எண்ணுங் கூற்றினுக் கிததனை வேண்டுமோ 68

கண்ண வினகருப் புச்சிலை யானவிரை
பொனனை முனவிய பூங்கனை மாரியால்
எனனை பெய்து தொலைக்குமென றுவினி
வனமை வேனனுமி தாரிடை வைகுமே 69

கொள்ளை கொள்ளக் கொதித்தெழு பாறகடல்
பள்ள வெள்ள மெனப்பட குற்றிலா
உள்ள வுள்ள வுவினரத துருவிட
வெள்ளை வண்ண விடமுமுன் டாவகொலொ 70

ஆகு தல்வழி பலவழி யெனமனம்
ஆகு மோவதற காலிய காரணம்
பாரு போனமொழிய பைந்தொடி கன்னியே
யாகும் வேறிதற கையுற விலலையே 71

சூரியோதய வருணனை

ததையுமலாத தாரணை விவவண்ண மயனுழந்து தளகு
நெய்வலை
சிறையுமனத திடருடைய செங்கமல முகமலரச் செயல
வெவயோன

புதைவிருளி செழுமின்ற புளர்முனைபா ஸையினுநிகலப்
 போவை போதத
 உதயமிரி யெனுங்கடவு ணுதல விழிதக விழியேபோ
 உதயகு செயதான 72

இராமசோன திருப்பளியெழுதல
 கொல்வாழி நீறதங்கோர் குவிவயிரச சிலைதடகைக
 கொண்ட கொண்டல
 எல்லாழித தேரிரவி வினங்கரததா வடிவருடி யனததல
 தீர்ப்ப
 அலவாழிக கரைகண்டா னுயிரவாய மணிவினக
 மழவகு சேககைத
 தொவவாழித அயிலாதே அயராழி நெடுங்கடஹுட
 டியிலவின ருசே 73

இராமனுதியா சனகனது வேளவிசகாலை சாநல
 ஊழிபெயாத தெனக்கங்கு லொருவனணம புடைபெயர
 வறக்க நீதத
 குழியா ஸையினெழுதது தொன்னியமத அறைமுடிததுச
 கருதி யன்ன
 வாழிமா தவறபணிதது மன்கடுவிய தம்பிபொடும
 வம்பின மாலை
 தாழமா மணிமெளவித தாரச்சனகன பெருவேளவிச
 சாலை சாநதரான 74

இராமலக்ஷ்மணர்களைச் சனகன மினவ முனிவன கூறுதல
 இருந்ததலக குமராதனம பிருகண்ணும முகந்தழகு
 பருக நோகமி
 அருந்தவன் யடிவணங்கி வாரிவரை புரைத்திடுமி
 னடிக ளென்ன
 விருத்தினாக னினனுடைய வேளவிகா னியவந்தார்
 விலையுங காண்டார
 பெருந தகைமைத் தயரதனன புதலயரென வவா
 தகைமை பேச ஸுறளுவ 75

11 குலமுறைகிரைதுபடலம்

மனுஷமுதிருஷமு

ஆதிதன் குலமுதலவன மனுஷியை ரதியாதார்
 பெரிதத வயிரனைதலும பெருமபரியால் வருந்தாமல

சோதித்தன வரிசியியா விவமடநதை முகைரப்பர
சாதித்த பெருநதனையு மிவா குலத்தோர் தரப்படு
கான். 1

இடகவாகு மனவன

பினியரங்க வியைவகலப பெருஞ்ஞாலத் தவம்பேணி
மனியரங்க நெடுமுடியாய மலையனை வழிபட்டுப்
பனியரங்கப் பெரும்பாயற் பரஞ்சுடரை யாங்கான
அனியரங்கத்த ந்தானை யறியாதா ரறியாதா 2

கருதஸ்தன

தானறங்கு வெவறகரிய தானவரைத் தலைமுதிது
வானறங்கிற திகொவென்று குறையிரப்ப வரங்
கொடுத்தாங்கு
ஏனறெடுத்த சிவையினு மிகல புரித்த விவாகுலத்தோர்
தோன்றலப்பன டித்திரன்கான விடையெருயச
கமந்தானும் 3

சிபிசகரவாததி

இன்னுயிரகரு மின்னுயிரா மிரு நிலங்காத தாரென்று
பொன்னுயிரகருங் கழவவரை யாமபோலும்
புகழிறபாம
மின்னுயிரகரு நெடுவேலா விவாகுலத்தோர்
மென்பறவை
மன்னுயிரகருத் தன்னுயிரை மாளுக வழங்கினாலு 4

பகீதசகரவாததி

தூதினற சுடர்வேலோ யனத்தனே சொல்லானேல
யானினறு புகழத் துரைத்தற கெளிதோவே
டமிழ்கொன்றைப்
பூதினற மவுலியையும் புககைந்த புளறகங்கை
வானினறு கொணாததானு மிவாகுலத்தோர்
மனவனகான் 5

இரகுமகாரஜன

சுந்திரனை வென்னுந் முருத்திரனைச் சாயத்தானும்
துறதுவெனுத் தானவனைச் சுஞ்சாததாற் றுணித்தானும்
வந்தகுலத் திட்டவந்த ரகுவென்பான வரிசியியால
இத்திரனை வென்று நிகையிருநானருஞ் செருவெனருன் 6

தரத்தனும் ஆவனபுத்திரா இவரென்பதும்
ஆயனபுதவவன் நயரதனை யறிபாதா நிலையவன்
பயநதருகை குமரரிவா தமகருளள் பரிசெலலாம்
நயநதுரைத்துக் களையேற நானமுகறகு மரிதாமபல
இயநதுவைத்த கடைத்தலையா பான்றித்த படிசெளய 7

இராமனது மகிஷமயை இவ்வமை முனிவன் கூறிமுடித்தல்
கோதமனறன் பன்னிககு முன்செய்குக் கொடுத்ததிவன்
போது நின்ற தென்ப பொலிந்த பொலனகழற்காற
பொடிசெண்டாய
காதலென்ற னுயிரமேலு பிக்கரியோன பாலுண்டால்
சுதிவனறன் வரலாறும் புயவவிடி மெனவுரைத்தான் 8

12 கார்முகப்படலம்

கன்னியாகுறகமாகத் தான் சிவநனுரை வைத்திருப்பதைச்
சனகமகாராசன தெரிவித்தல்

மாற்றமா நுரைபாதென மாய விற்றநுறன்
தோற்றலா நெண்மறை துவவகு வின்றதால்
தோற்றன் னவகையு நொய்தி சேயனவில
ஏற்றமே வீடாககட வேற்று மென்றனன் 1

சனகராசன் ஏவலானரை யேவ ஆவாகள் விலைவத்துள்ள
இடத்தைநோக்கிச் செல்லுதல்

என்றன் வேனறுதன் வெதிராறின ருரைபக
குன்றுறழ வரிசில் கொணாமி வீண்டென்
நன்நென் வணங்கினா நாவவ ரோடினா
பொன்றினி காாமுகச சாலை புககனா 2

அந்தச் சிவநனுரைப் பலர் கமநதுவருதல்

உறுவலி யாணையெ யொத்த மேனியா
செறிமயிக கலலெனத் திரண்ட தோளினா
அறுபதி ஞாயிர ரளவி லாற்றலா
தறிமடுத் திரையிடத் தண்டிற் குங்கினா 3

சங்கொடு சக்கரத் தரித்த செவங்கய
சிவகவே நலவனே வித்தித் தீண்டுவான்
எவருள் ளெருவனின் தேற்றி விசரிசில்
மயக்கென் றிருமனம் வாழுமா வென்பாரா 4

திண்ணெடு மேருவைத் திரட்டிற் றேவென்பாரா
வண்ணவான் கடல்பண்டு கடைந்த மத்தென்பாரா
அண்ணலவா ளரவினாக கரச னேவென்பாரா
விண்ணிடு நெடியவில வீழ்ந்த தோவென்பாரா 5

என்னிது கொணாகென விபம்பி னுன்னபாரா
மன்னவ ருளாகொலோ மதிசெட் டானென்பார்
முன்னையுழ வினையினுன முடிசுகி லாமென்பாரா
கன்னியு மிச்சிலி காணு மோவென்பாரா 6

இச்சிலி யுதைத்தகோற் கிலகக மியாதென்பாரா
நச்சிலி நங்கைமே னூட்டும வேந்தென்பாரா
நிச்சய மெடுகருங்கொ னேமி யானென்பாரா
சிறிலா விதிசெய்த தீமை தானென்பாரா 7

கதாநதமுனிவன் கூறத் தொடங்குதல்
போதக மனையவன் பொலிவு நோக்கியவ
வேதனை தருகின்ற விலகி நோக்கித்தன்
மாதிரை நோக்குவான் மனத்தை நோக்கிய
கோதமன் காதலன் கூறன் மேயினுன் 8

காாமுக வலிமையான் சுழறல் வேண்டுமோ
வாரசடை யரவிகா வரத் நீயலால்
யாரூள் ரதிபவ சிவற்குத் தோன்றிய
தோமுக வலகுளால் செவலி கேளெனோ 9

குளங்கையென கூறுவது கொம்பினைச்
சோந்தவையுய்யப்
பிணங்குவன் வழிவளைத் தவஞ்செய்து பெற்றதுகான்
கணங்குழையான் தோன்றியபின் கதிராவாறிற்
கங்கையெனும்
அணங்கியியப் பொலிவிழந்த வாஞ்சுத்தார
வேறுள்ளாரா 10

அன்றுமுத லின்றவன் மாருமிந்தச் சிலி யருகு
சென்றுமிவ போயொளித்த தோவேந்தா நிரிந்துமிலா
என்றுமிலி மனமிலகி யென்றிருத்தே மிவனேற்றின்
நன்றுமலர்க் குழற்சீதை நலம்பழுதா காத்தெனான் 11

இராமன் சிவநாக உளளடுதலை யணுக எழுதல்
பொழிந்தநெய் யாகுதி லாயவழி பொங்கி
எழுந்த கொழுங்கன் லென்ன வெழுந்தான்

அழிந்தது விலவென விண்ணவ ராராததார
மொழிந்தன ராசிகன மூப்பகை வென்றார
மங்கையின் மண்பாங்கு 12

தாய தவங்க டொடங்கிய தொலலோன
ஏயவன வவவி விருப்பதன முன்னம்
சேவிவழ மங்கையா நிறைதொ றெயயா
ஆயிரம் விலவ யனங்க ளிறுத்தான 13

கரங்கன குவித்திரு கண்கள பலிப்ப
இருங்கனி நிச்சினை யேற்றில் னாயின
நரந்த நறைக்கும் னங்கைய நாமும்
முருங்கெரி யிறபுக மூழகுது மென்பார 14

வளவன மனததை மகிழத்தன மென்றவ
கொள்ளென மூன்று கொடுப்பதை யல்லால்
வெள்ள மனைத்தவன விலவ யெடுத்திப்
பிளவிலும் விட்டது பேதைமை வென்பார 15

ஞான மூலிககொரு நானிலை வென்பார
கொனில விறகொடி யோனில வென்பார்
மானவ விசனில காலவன யானை
பின் தனத்தவன பேறில் மென்பார 16

இராமரீரான விவிலிடத்திறகு நடத்தல

தோகைய நின்னன சொலவிட நலவோர்
ஒருக விளம்பிட வும்ப ருவப்ப
மாக மடங்கது மாயவிலை யும்பொன
நாகமு நாகமு நான நடத்தான 17

இராமரீரான அவசியம் முறிந்ததொரு பேரோகை நேனறநல

தடுத்திமை யாம விடுத்தவர் தாளின்
மடுத்தது நாணுநி வைத்தது நோகார்
கடுப்பினி விவாரு மறித்தவர் கைவா
ளடுத்தது கண்டன நிறந்து கேட்டார் 18

அநகரந்தர பேருவகைகொண்டு கூறவ

தயரதன புதவன மென்பார் தாமரைக் கணவ
மென்பார்
புயவிலை மேலி வென்பார் பூவையும் பொரு
மென்பார்

மயங்குடைத துவக மெனபார மாணுட னல்ல நெனபார
கயவபொரு டெனா னவருது கடவுளே காணு
மெனபார 19

நம்பியைக காண நவகைக காயிர நயனம வேண்டும
கொம்பினைக காணுந தோறுந குரிசிறகு மனனதே யாவ
தம்பியைக காணமினெனபார தவமுடைததுவக
மெனபார்
இம்பரிந நகிற நதத முவிவக பிறைஞக மெனபார் 20

கீத பரிசுருமாடதது மறனோ மவரெனவிற சோதல
உவசனா ஒயிரி னோடு முருகுபூம் பள்ளி நீங்கிப
பாசிறை மகலிர் சூழப போயொரு பரிசுரு மாடக்
காசிறு மவரயின பொயகைச சதநிர காந்த மீனற
தேநீர் தெளிதத மென்புரு சேகலையை
யரிதிறசோதநாள 21

பிரிவிததுயரால் கீத பலவகையாக இரவருதல்
நாணுலாவு மேருவோடு நாணுலாவு பாணியும
தூணுலாவு தோளும் வாளி யூடுலாவு தூணியும
வாணிலாவி னூலுலாவு மாணுலாபு மீனவும்
காணலாகு மாமினாவி காணலாகு மேகொலாம் 22
வினடலா அலநதிவரு திவகனோடு மீதுகுற
வனடலம் பலவகைவரு பவடுயோடும் வாரிசிலை
கொண்டலொன திரைநடுகண்ணின் மொண்டுகொன
டெனனாவினைய
உண்டதுண்டே வெருகினின்று முண்டதென்று
முண்டரோ 23

பஞ்சரவரு தீயினாவி பறநிரீடு கொற்றவிவ
வெஞ்சரவக வெஞ்சரவக வெயயகாம வெயயவே
சஞ்சலவக வந்தபோது தையலாரை யுயயவதது
அஞ்சலஞ்ச வெனயிலாத வானமை
யெனவவானமையோ 24

இளைக்கலாத கொவகைகா னெழுநதுவிமயி யெனசெயநீர்
முளைக்கலா மறிக்கொழுநது போலும்வான முகத்தினாள்
வுளைக்கலாத விதகையாளி வவானமார்யி னுள்ளிறத்
தளைக்கலாகு மாலொன செயதவவகன செயம்பியே 25
எங்குநில நெல்லந்தநிந்த விதன வந்ததெ வெஞ்சலா
அய்யவன தனவகசெயத வம்பியவதத வித்ததோய

பொங்குவினற கொங்கைமேல் விடம்பொழிந்த
தென்னினும்
கங்குலவந்த திங்களன நகங்கனங்க மிலையே 26

அடாந்துவந்த தனங்கனெஞ் சமுனறுசிறந்து மப்பெனும்
விடங் குடைந்த மெய்யினின்று வெந்திடா
தெழுந்தவெங்

கூடந்துதைந்த காரியாளை யன்னகாளை தாளடைந்து
கூடனொடாந்து போனவா யி வந்தவா வெ னுள்ளமே. 27
விண்ணுளே யெழுந்தமேக மாரபினுள்ளி மிளஞெடிம
மண்ணுளே யிழிந்ததென்ன வந்துபோன மைந்தனா
எண்ணுளே யிருந்தபோதும் யாவரெனது தோகிலேன
கண்ணுளே யிருந்தபோது மென்கொல்

காண்கிலாதவே 28

பெயகடற பிறந்தயல் பெற்றகொனா மருந்து பெற்று
துயபொற கவததொடங்கை விடடிருந்த வாநர்போல
மொய் கிடக்கு மண்ணோண முயங்கிடாது முன்னமே
கைகடக்க விடடிருந்து கட்டுரைப்ப தென்கொலோ. 29

கீழையென்ற சேடியொருத்தி கீதைபுள்ளிடம் வருதல்

வடங்களுவ குழைகளும் வான விலவிடத்
தொடர்ந்து பூங்குழல்களும் துவிதுஞ் சோதர
நுடங்கிய மின்னென நொய்தி செயறினா
நெடுந்தடங் கிடந்தகண் ணீவ மாவையே 30

மராமர மிளவென வளர்ந்த தோளினா
அராவணை யமலனென றயிர்க்கு மாற்றலான
இராமனென பதுபெய ரினைய கோவொடும்
பராவரு முனியொடும் பதிவந்த தெயறினா. 31

மாதறினா யளவிற்குண மடுத்த முன்பயிவ்
குத்திர மிதுவெனத் தோளின் வாங்கினா
ஏத்தின ரிமையவ ரிழிந்த பூமழை
வேத்தவை நடுக்குற முறிந்து விழந்ததே. 32

கீதை சிறிது டியம் கீயகுதல்

கோமுவி புடனவரு கொண்ட வென்றபின்
தாமரைக் கண்ணினு னென்ற தன்மையாவ
ஆமவ வேகொவென றைய நீங்கினா
வாமமே கையிற் வளர்ந்த தவருவே. 33

கீதையின் உறுதி.

இல்லையே நுகப்பென்பா ருண்டுண் டென்னவும்
மெல்லியன் முலைகளும் விம்ம விம்முலாள்
சொல்லிய குறியினத தோன்ற லேயவன
அல்லனே விறப்பனென் றகத்து னுன்னினான். 34

சனகராசன் முனிவனிடம் கூறியமொழி
உரைசெய்யெம் பெருமவுன் புதல்வன் வேள்விதான்
விரைவினின் ஞெருபுகன் முடித்தல் வேட்கையோ
முரசெறித் ததிர்கழன முழங்கு தாணையல்
வரசையு மிவ்வழி யழைத்தல் வேட்கையோ. 35

நிகவாமித்திரன் மொழிப்படி தசரதனுக்குச் சனகன் தூதி
அனுப்பல்.

மல்லவா எவவுரை பகர மாதவன்
ஒவ்வையி னவனும்வந் துறுத னன்றென
எல்லையி லுவனையா வியைந்த வாறெலாமி
சொல்லுகென் றேலையுந் தாதும் போக்கினான். 36

13. எழுச்சிப்படலம்

சனகராசன்தூதர் தசரதசக்கரவர்த்தியி னரண்மனைவாயிலி
யடைதல்.

கடுவிய தூதருங் காவிற காவிற்கென்று
அடிகுரள முரசதி ரயோத்தி யெய்தினார்
அடியினை தொழவிட மினறி மனனாதம்
முடியொடு முடிபொரு வாயின் முன்னினார். I

தூதுவர் ஒலை கொடுக்க, சக்கரவர்த்தி 'வாசிக்க' எனல்.

கூறிய தூதருங் கொணர்ந்த வேலையை
சுறில்வன புகழின யிறுவ தென்றனர்
வேஞ்சுரு புலமகள் விரும்பி வாங்கினான்
மாறநிர் கழலினான் வாகி யெளறனன். II

தசரதமன்னவன் மொழி.

வேறறிவேன் மன்னவன் தக்கன் வேளவியில்
கற்றைவாா சடைமுடிக்க கணிச்சி வானவன்
முற்றலே முலையும வென்ற முனிலில்
இறறபே ரொலிகொலன் றிடித்த தீங்கென்றான். III

சககரவாததி தனசேனை முநலிவன முநதிசசெலலுமபடி
பறைசாற்றமாறு கட்டினியிடல

வானவன குலததெமா வரததி இலவகும
வேனிலவே னிருநதவம பிநினை நோகநிநு
சேனையு மரசகுஞ் செலக முநதெனா
ஆனேமே ஸனிமுர சறைகென நேவினா

4

சேனை பெழுதல

விடைபொரு நடையினா சேனை வென்னமோர்
இடையினை யுவவினி லென்ன வினையு
கடையு மடிவினி லெனையுங் காறப்பட
புடைபெயர் கடலென வெழுநது போயதே.

5

தசதசககரவாததியின சேனைப்பெருக்கம்.

உழுநதிட விடமினை பலக மெய்கனும
அழுநதிய வுயாககெவா மருடகொம பாயினா
எழுநதிய செழுநதிடைப் படருஞ் சேனையின
கொழுநதுபோயக கொடிமதின பிநினை கூடிற்றே.

6

அநதணா செலலுநல

குடையா குண்டுகை தூகவினா குநதிய
நடையர் நாசி புதைத்தகை நாறறலா
கடக னிறறைபுங் காரிகை யாரையும்
அடைய வஞ்சிய வந்தணர் முந்தினா

7

வசீட்டமுனிவன செலலுநல

செவிவயி னழுதக் கேனவி தெவிடடினா தேவா நாவின்
அவினகயி னனிகு நீரா ராயிரத திரட்டி குழக
கவினகயி வீழற கற்பி னருநதி கனவன முத்துச
கிவினகயி னன்ன முரு நினசமுக் கென்கனக
செனனா.

8

பததததருக்கனா வசீட்டமுனிவனபினனே செலலுநல
பொருக்கி திவுவி பொற்றோர் பொலயகற்ற குமரர்

அருவரை குந்த தென்ன வருகுமுன பினனுந் செலலத்
திருவனர் மார்பர் தெய்வக் கிவியினர் தோர் வீரர்
இருவரு முனிபின போன விருவரு மென்னப் பொனார்

9

தசாதசககரவாததி புறப்படுதல்

நித்திய நிபம முற்றி நேமிவான பாதகு செனனி
வைததபினை மறைவல லோககு வரப்பறு மணியும்
பத்தியா னிரையும் பாகும பரிவுட னலகிப போனான்
முததனி வயிரப பூனான மங்கல முகாதத நனனான. 10

சேனையுடன் சககரவாததி சாநிரசவிலத்தின சாரயில் தவருதல்.
இன்னன மேகி மன்னன யோசனை யிரண்டு செவருன
பொனவரை போலுமிதது சயிலத்தின சாரல புகளான
மனமதக களிறும் மாதா கொவனசையும் மார னம்புந
தெனவரைச சாநனுமநாறுகு சேனையு மிறுத்த
தனறே 11

14. வரைக்கரட்சிப்படலம்

வழிவந்தஇளைபிஞ்சு மங்கையா பனிகுப்பாறையில்
லுயிலுதல்

தளவகொ டாமரை பெனததனி ரடியினு முகத்தும்
வளவகொண மாலைவன டலமர வழிவருத தினராய
விளவகு தமமுருப பனியகிடை வெளிப்பட வேளோ
துளவகு பாறையிற சூழிய ரயித்திடத துயினனா 1

குழினைகள் படிந்த புழுதியை யுதறிவிட்டு நிறல
தீயவரொ டொன்றிய திறத்தகு நலத்தோ
ஆயவரை யத்திலை யறிந்தனா துறந்தாவகு
ஏயவரு துண்பொடி படிந்ததுட னெழுந்தொன
பாயபரி விரைந்ததுதறி நின்றன பரறதே. 2

சிறிது நேண்ட ஆறில் ஊறுறுகோ தோன்றுதல்

வெள்ளநெடு வாரியுற விரியில் வேலும்
கிள்ளவெழு கின்றபுளல கேளிரின விரும்பித
தெளனுபுள வாருகிறி தேயுதவு கின்ற
உள்ளது மருதுதவு வள்ளலையு மொத்த. 3

மதவானைகள் நீரிலையைவிட்டு ஏறுமை.

ஒககநெறி யுயப்பவ குரைத்தகுறி கொள்ளா
பககமின மொயகைய லலைககநனி பாரா
மைககரி மத்தத விலைமாதா கலையவகுற
புககவரை பொத்தன புன்றகிறைக னேரு 4

சுந்நிரைசல வருணனை

குப்புறற கருமை யாலக குவவரைச சாரவ வைமி
 ஒப்புறத துளங்கு கின்ற வுடுபதி யாடி யினகை
 இப்புறத தேயுங காண்பார குறத்திய லியைந்த கோலம்
 அப்புறத தேயுங காண்பா ரரம்பைய ரழகு மாதோ 5
 சரம்பயில சாபமன்ன புருவங்க டமமி னூடா
 நரம்பினோ டினிது பாடி நாடக மலிலோ டாடும
 அரம்பையா வெறுத்து நீத்த வலிர்மணிக கோவை

யாரம

மரம்பயில கடுவன பூண மந்திகை வெக்கு மாதோ 6

நிலமகட கனிக ளென்ன நிரைக்கதிர் முதற்கு சிந்தி
 மலைமகள் கொழுநன் சென்னி வந்துவிழ கங்கை மாள
 அலிலெப்போன னலம்பி யோடி யாரனசே ரருவி மாலை
 உலகனந தவனறன் மாரபி னுத்தரீ கததை யொத்த 7

ஆக மாலை மாகவு ளாளப்போலி
 வாக மாலை யுளாரென வாகுமாவ
 மேக மாலை மிடைத்தன மேலெலாம்
 மேக மாலை டெத்தது மிழெலாம் 8

அலிககாட வருணனை

மஞ்சார் மலைவாரண மொத்தது வானி னோடும
 வெஞ்சாலை யுடைக்கதி ரங்கதன் மீது பாடிம
 பஞ்சா னனமொத்தது மறந்து பாய வுறும்
 செஞ்சோரி யென்பபோயி வுறந்து செக்கா வானம் 9

சுந்நிரைசல வருணனை

கண்பூக் கெந்தாமி விளங்கிய காடலியாலும்
 எண்ணு கீதாமி யிவங்கு சிரங்க ளாலும்
 வண்ணக் கொழுஞ்சந் தனஞ்சேர்ந்தது மாரப ணித்த
 அண்ணத் கீயோயறகை யொத்ததவ வாலி

குணம. 10

தகைகுடவரை வடவரும் மகடும மகடுவதவகுதல,
 டையும முயிர் மகையா ரோடுவர்க கொடுவர்
 தேயும் மிடுதல் விழுமபிஷம் பம்பி வார்ப்ப
 பாடி யினமும் பிடிவும் மிகுவி யெனும்
 மாயும் கிடையும்மென டாடவரை வத்தி நித்தார். 11

இருள் பரத்தல்.

காவலர் எனத் தேருடை வெய்யவன் காயக டுங்கன
கோனமாய் கதிர் பபுலவழிகை கொவகினைக் கோள கிமமா
மேலபாண் மலையிற முகவீங்குளு வேறி ருத்த
மாலயாண் வீட்டமமென் வந்து பரத்த தனறே 12

தீபமேற்றப்படுதல்

மந்தார மூந்து மகரத்த மணவது வாலும்
அந்தா ரரசாக் கரசன்ற னனீக வெள்ளம்
நந்தா தொலிகுத் தரண்பெரு வேலை யெல்லாம்
செந்தா மரைபூததெனத் தீப மெடுத்த வனறே 13

நட்சத்திரம் புடைசூழச் செழிப்பு விளங்குதல்

தன்னற கடன்ற தனித்தது தரங்க நீலம்
விண்ணிற் கடாவென மறிவந்தது மீனகன குழ
வண்ணக் கதிர் வெண் னிலவினறென வானு கததூடு
ஒளணித்தில மீனொளிர் வாவவன பூவ தொத்தே 14

கங்குல கழித்த வலக

உண்ணு வழுதவன் கலைப்பொகு னுள்ள துண்மெ
பெண்ணு ரமுதம் மனையாமனத் தூடல் போத்தும்
பண்ணாந்த பாடல் செவிமாதறிப் பயனகொ ண்டால்
கண்ணு னினிதுயக்கவுங் கங்குல கழித்த தனறே 15

15 பூங்கொடிய படலம்

சூரிடோதயவருணனை

மீனுடை யெயிறுநக கங்குற் கனகனை வெருண்டு வெயல்
காணுடைக் கதிரை னென்னு மாயிரங் கரங்க னொச்சித்
தானுடை முதல் மென்னுந் தமனியத் தறியி வின்று
மானுட மடங்க வென்னத் தொன்றின் வயங்கு
வெய்யோன் 1

மன்னவன் சேனைபுடன் சேனையாற்றையடைதல்

முறையெனா முகுத்த பின்னா மன்னனு முரித தேர்மேல்
புறையெனா வண்ணகப் போன வெழுந்தடைய சேனை
குறையெனா சேனை யாகிக் குழியெனா கழுநீ ராகித்
துறையெனா கமல மான சேனையா நடைத்த
தனறே 2

சூரியனுச்சரியுடைய, அசாமுதலியோ
ஆயகுச்சோலை சோதல

அடைந்தவ னிறுத்த பின்ன ரகுகனு மும்பர்ச சார
மடநதையா குழாங்க ளோடு மன்னகு மைந்தா தாமும
குடைந்துவன றறையு மென்புக கொய்திவி தாடமைதீர
தடங்களு மடுவுகு குழந்த தன்னனுகு சோலை
சாரந்தா 3

சூயிலக னாணி யொடுகுதல

பாறிழைப் பரவை பலகுவ பண்டரு கிளவி தண்டேன
மூசிய கூந்தன மாதர் மொயத்தபே ரமலை கேட்டுக
கூகின வலல பேச நானின சூயிலக னெல்லாம
வாசகம வல்லார முன்னின நியாவாவாய நிறக்க
வல்லார 4

மகனி மலாபறிகுமாறு கொம்புகின்ற தாழந்த,
அம்மலாககொம்புகள் பூசொரிந்தவண்ணம் தாழ்தல
தஞ்ஞென கொடிய நாட்ட மழுதென நயந்து நோக்கிச
செஞ்செவே கமவக கையாற நீண்டது நீண்ட கொம்பா
தஞ்ஞென படியின மென்பூச சொரிந்துடன் குழந்த
வெனளுவ
வஞ்சிபோன மருங்கு லாமாட டியாவரே வண்ணக
வாதா 5

அம்புயத தன்னவி னன்ன ரமமலர்க கைகடையட
வம்பிய லவங்கற பங்கி வாளரி மருஞல் கொளார
தம்புய வரைகள் வந்து தாழ்வன தனித்த மென்பூவ
கொம்புக டாழு மென்றல் கூறவாத தகைமைத
தொனறே 6

வண்டுகள் மகனிடத்து மொயத்தல

தறிவினுல் குளத்தும் பூவா நனின்னகன குவளை யோடு
மதிருதல வல்லி பூப்ப நோக்கிய மழலைத் துமபி
அதிசய மெய்திப் புக்கு வீழந்தன வடிககப் போகா
புதியன கண்ட போந்து விடுவரோ புதுமை பாபுபார் 7

99 மாதின் ஊடல

செம்மாந்த தெய்வெ னினநீரையோ செயம னோகடி
அம்மாவிலை மங்கையர் கொவங்கலி னுய வென்ன

எமமாதா கொங்கைக கிவையொப்பன வென்றெரு ரேழை
விமமா வெதும்பா வெயரா முகம வெயது யிராததாள் 8

மாற்றவளபேரக கணவன்கூற ஒருத்திகொண்ட
வருதம

ஊதககின்ற வேலோககின் டனலுயி ரன்ன மன்னன்
மைக்கொண்ட கண்ணனெனிர மாற்றவள பேர்வினமப
மெயக்கொண்ட மானந தலைக்கொண்ட விம்மி
மெனபூக
கைக்கொண்டு மோததா னுயிர்ப்புண்டு கரிந்த தனதே 9

மாதாகனின் அழகின் சிறப்பு

ஊகக முள்ளத துளைய முனிவரால
காக்க லாவது சாமனகை விலவெனும
வாககு மாத்திர மல்லது வல்லிவிற
பூக்கொய வான்புகு வககடை போதுமே. 10
கிணையின் மேலிருந தானுருத தேவரால
வளைய வுமமரி யாளவனப பிணைலை
திணைவு நோக்கமு நீக்கவன கைகளால்
தனைபு நாண்முறி யுங்கொயது நலகினான் 11

யாவரும் புனல்விளையாட்டுக்குச் செல்ல எண்ணாதல

ஏயுந தன்மைய ரிவவகை யாரெலாம
தூய தன் னிழற சோலை துறுமலா
வேயுரு செய்கை வெறுததனா வெண்ணுரை
பாயுந திம்புனா பண்ணைசென் றெயதினா 12

16. புனல்விளையாட்டுப் படலம்

மகனிரும் ஆடவரும் நீரினையை நோக்கிவருதல

புனைமலாத தடங்க னோககிப பூசலவன் டார்த்துப
பொங்க
வினையறு துறக்க நாட்டு விண்ணவா கணமு நாண்
அனக்கு மண்ணு இருமமமலாச சோலை நின்று
வனகரி பிழிகனோடு வருவன வென்ன வந்தா 1

மகனிர விளையாடுமாறு நீரில் முழுகியதன் வருணனை

ஆங்கவா புனைந நன்னீ ராடுவா னமைந்ததோற்றம்
கங்கைவாரி சடைபோ னன்ன மாமூனி கனல மேனா

மங்கையா கூட்டத் தோடும் வானவாக கிழைவன
செலவம்
பொங்குபாற் கடலிற செலவூத தோற்றமே போன்ற
தனறே. 3

தேனகு தறவ மாலை செறிஞழற் றெயவ மனனாள்
தானுடைக கோல மேவி தடத்திடைத் தோன்ற
நோகவி

நானக நகுநின் ழுனித் தனலுத் தோழி யாமென்று
ஊனமில் முலைஞர முளங்குளிர்ந் துதவு வானும் 3
பொற்றொடி தளிர்ககைக சங்கம வண்டொடு புலம்பி
யார்ப்ப

எறுநீர்க குடையுற் தோறு மேத்துபே ரவகு வினறு
கறறைமே கலைக னீங்கிச் சிறடி கவவக காலிற
சுற்றிய நாக மென்று துணுககததாற் றுடிகின்
ழுகும். 4

மலிர் நீராடுதலினல் மீனும் கழிதல்

ஆன தூயவ ரோடுட னுடனா
ஞான நீரவ ராகுவர் னன்றரோ
தேனு நானியுத் தேககி லாவியும்
மீன நானின் வேறினி வேண்டுமோ. 5

ஆடவரும் மகளிரும் ஊடிய புனலின் வருணனை.

மிக்க வேந்தர்த் மெய்தனி சாந்ததோடும்
புகை மங்கையா குவரும் போததலால்
ஒக்க நீல முடிற்றலை யோடிய
செக்கர் வானக மொத்ததற் தீம்புனல். 6

சூரியாததமன வருணனை.

மாலி னொகடுவர் மைத்தரொ டாடிய
ஆன நீர்விளை யாடலை நோகடுவன்
தானு மன்னது காதலித் தானென்
மீன வேலை செய்வவ செயறினன் 7

சாநிரேதய வருணனை.

ஈழற் கிவமைவி னுயறித் தேயுத்தம்
வேற்று மன்னர்த் மேலவரும் வேந்தர்போல
ஏறு மாதர் முகங்களோ டெங்குறு
தொற்ற சிற்றன் மீனவுத் தோற்றினன். 8

17. உண்டாட்டுப்படலம்

கிலாப பரததலின வகுணனை

வெண்ணிற நுதலிறை வெள்ள மெனனவும்
பண்ணிறகு செறிநடுடப பரதத தெனனவும்
உண்ணிறை காமமிக கொழுநிற றெனனவும்
தண்ணிறை நெடுநிலாத் தழைத்த தென்குமே

1

மகளிர் முததுபபநதா முதலிய இடததுச சோதல

தயங்கு தாரகபுரை தரள நீழலும்
இயங்கு சார மிடைந்த கா வெழிவிச குழலும்
கயங்குளபோன குளிர்பளிங் கடுத்த காளமும்
வயங்குபூம பந்தரு மகளி ரெயறினா

2

உண்ட கள காமத்தை மூட்டுதல

தாமமு நாளமுந் ததைந்த தண்ணில
தாமமுன குழலிய குண்ட தாநறை
ஓமவெவ குழியு குறையி னுள்ளுற
காமவெவ களவினைக் கன்றறிக காட்டிறறே

3

மதுவினு தனமுகநோன்ற மயங்கிய ஒருததி கூறல

அச்சநுண மருங்கு லாளோ ரணங்களு ளளக பந்தி
நச்சவேற கருங்கட செவ்வாய நகைமுக மதுவுட்
பிச்சிந் யெனசெய தாயிப பெருநற விருக்க வாளா
எச்சினை நுகாதி யோவென நெயிறறரும பிலங்க
நககாள.

4

ஒருததி களவினுள்ளே தோன்றகு சாதிரானுகு அறிவுறுத்தல
கவிததகண மதாபப வாவகோ கணங்குழை களவி

வெளிப்படு கின்ற காட்சி வெணமதி நிழலை தோகரி
அளித்தன னபயம வானத தரவினை யஞ்சி நீவநது
ஒளித்தனை யஞ்ச லெனஞங் கினியன் புணராதது
கினஞன

5

ஒருநதி நீலவை மதுவேன்று மயவலிக் கிண்ணத்தில்
ஏறக் முயலுதல்

அழிவின்ற வறியி னாலோ பேதைமை யாலோ வாறறிற
சுழியொன்றி றின்ற தன்ன வுநதியா னொருத்தி
பொழிவின்ற பூவின வேயநத பந்தரைப் புரைததுக
இழிவின்ற னொழுதி லாவை நறவென வளளத்
தேறலுள் 6

ஒருநதி வெறுங்கிண்ணத்தை வாயிதழிலவைத்துக் கொள்ளல்
எள்ளொத்த கோல மூக்கி னேந்திழை யொருத்தி
தளளத்தண் ணறவை பெய்வாத தவிசுடை யுருத்ததுநதி
உளளத்தின் மயக்கந தனஞ் ளுடபுறத் துண்டென
வளளத்தை மறிதறு வாங்கி மணிநிற விதழின்
வைத்தாள 7

உயத்தழும் பள்ளியி னூட நீங்குவான்
இத்தமுன் டொருத்திக் தன்பன் நோகிலான்
பொயத்ததோர் மூரியா வியிநது போககிஞள்
எத்தனை யிறந்தன் கழிகை யீண்டெனலுள் 8

சினங்கெழு வேற்கையோ செமமல பாலொரு
கனங்குழை மயிலுள் கடிது போயினுள்
மனங்குழை நறவமோ மாலை தானகொலோ
அனங்குளோ யார்கொலோ வழைத்த தூதரே 9

கொள்ளெப்போர் வாடகை னுளவ கொருத்தியோர்
வளளறரு ரகலந தனனை மலாக்கையாற புதைப்ப
உளளத்தா ருயீரன் னுளமே ளுதைபடு மென்று நீராயும்
கள்ளத்தாற் புதைத்தி ரெனஞ் முனையிற கன்னறு
மிககாள். 10

முவிபுறு புலவினங்க காதல் குழ்கடர்
பன்பெனத் துடைத்தலும் பதைகருகு சிதைபாள்

புனையிழை யொருமயில பொயயு றங்குவாள
கனவெனு நலத்தினுற கணவற புலவினாள். 11

சாதிசனத்தமிததலும், குரியனுதித்தலும்
கடையுற நவனெறி காண்கி லாதவாகு
இடையுறு திருவென விநது நததினாள்
படர்நிரைக கருங்கடற பரமன மாரபிடைச
கடாமணிக கரசென விரவி தோன்றினாள் 12

18. எதிர்கொள்படலம்

நகரதன சேனையுடன் கங்கையை யடைதல்
ஆடாநெறி யறைதல் செவ்வா வகுமறை யறைநத் நீதி
விடாநெறிப புலமைச செங்கோல வெண்குடை வேந்தா
படாமுக மலையிற னேனறும் பருவமொத் தருவி
கடாநிறை யாறு பாயுங் கடலொடுங் கங்கை
சோந்தான் 1

சனகராசன தசரதசக்கரவாததியை எதிர்கொள்ள எழுதல்
வந்தன னரச னென்ன மனத்தெழு முவகை பொங்குக
கந்தடு கவிறும் தேரும் கவிவமாக் கடலுஞ் சூழ்ச
சந்திர விரவி தனகைச சாராவதோ தனமை தோன்ற
இந்திர நிருவள றனகை யெதிர்கொளவா னெழுந்தது
வந்தான் 2

சேனை யெழுப்பிய தூளி

சூழமா கடலகனாந் திடாபடத் துகடவழநது
ஏழுபா ரகமுமுற றுளதெனற கெனிதரோ
ஆழியா னுலகளந் தனறுதான் சென்றவப
பூழிழை டேபொடித் தபபுறம் போயதே 3
தசரதசக்கரவாததியின் சேனையுடன் சனகமன்னன்

சேனைவந்து சோதல்

மாறிலா மதுகையான் வகுபெருந் தானைமேல்
ஊறுபே ருவகையா னனிகமவந் துற்றபோது
ஈறிலோ தையினெடும மெறிநிரைப் பரவைமேல்
ஆறுபாய் கின்றதோ ரமலைபோ லானதே 4

சனகன் தேரினினிறங்வித நசாதனைச சார,
அமமன்னவன் சனகனைத் தழுவுதல்

எய்தவந் திருநெடுந் தேவிழிந் தினியதனை
மொய்கொடினை சேனைபின் விறகமுன் சேறலும
கையின்வந் தேறெனக் கடிதினவந் தேறினான்
ஐயனுந் முகமலாந் நகமுறந் தழுவினான்

5

சனகனைச் சேமம் விசாரித்துத் தசரதன் மிதிவிலோதல்

தழுவிநின் றவனிஞங் கிளையையுந் நமரையும்
வழுவிவநித் தனைவினான் வரிசையின் னளவளாய்
எழுக்கமுந் துறவென வினிதுவந் தெயதினான்
உழுவைமுந் தரியனா னெவரினும் முயரினான்

6

இராமன் எதிர்கொண்ட வங்க

தம்பியுந் தானுமத் தானாமன் னவனகாப
பம்புதினை பரவியும் படைஞரும் புடைவரசு
செம்பொன்றிற் பசுமணித் தேரிவவந் தெயதினான்
உம்பரும் மிம்பரும் முரகருந் தொழவுளான்

7

இராமன் தசரதனை யணுகுதல்

காவியுங் குவளையுங் கடிக்கொள்கா யாவும்ொத்து
ஒவியனா சலிக்கெடப் பொவிவதோ ருருவொடே
நேவருந் தொழுகுந் திறுவனமுன் பிரிவதோர
ஆவிவந் தென்னவந் தரசவீமா டனுவினான்

8

இராமன்நாயகாவணங்க அவாபெருமகிழ்ச்சி கொள்ளல்

சுறவறவரா சடையினான் வகைகொளுந் தனுவிநக்
கொற்றநீன் புயநியித தருளுமக் குரிசிவ்பின்
பெற்றதா யரையும்ப பெற்றியிற ரெழுந்தெழுந்
உற்றபோ தவாமனத் துவகையா ருரைசெய்வான்

9

தசரதன் தன்னுசேனை முநவியவறவற முற்கொண்டு
செவலுமாறு இராமனுக்குப் பணிதல்

சான்றெனத் தகையசெவ கோலின னுவிர்கடாம
ஈனறந் குயெனக் கருதுபே ரருவினான்
ஆனறவிச் செவலமித் தையுமொயத் தருகுநத்
தோன்றலைக் கொண்டுமுற செவநெனச்

சொல்லினான்

10

தமயியாமருங்கு தோடாநதுவர, இராமனதோமேற செலலுநல
தொழுதிரன டருகுமன புடையதம யியாதொடாந்து
அழிவிலநித நையினுவந தாடனமா மிசைவரத
தழுவுசங் கொடுநெடும பனைதழங் கிடவேழுதது
எழுதருந தகையதோர தேரினமே வேடுஞன. 11

இராமன மிதிக்கை வீதியிலெய்துதல
பஞ்சிசுழ மெல்லடிப பாவைமா பண்ணெழு
மஞ்சுகுழ நெடியமா விகையினவந திடைவிராய
நஞ்சுகுழ விழிகளபூ மழையினமேல விழநடதது
இலுசிசுழ மிதிக்கை வீதிசென நெய்தினுன 12

மகளிர அடைநத விலையைக் கூறுவோமெனல
பேதைமார முதலகடைப பேரினம பெண்கடாம
ஏதியா மாறவே ளேவவந தெயதினா
ஆதிவா னலாபிரா னணுகலா லணிகொள் கார
ஓதியா வீதிவா யுறறவா றுரைசெயவாம 13

19 உலாவியற்படலம்

மகளிர எங்கும் மொயததல

மாளினம வருவ போனறும் மயிலினந தரிவ போனறும்
மீனின மிலாவ போனறும் மிளவின மிடைவ போனறும்
தேவினகு சிலம்பி யார்பபச சிலம்பினம புலம்ப
வெங்கும்
பூதனை கூததன மாதா பொமமெனப புகுநது
மொயததார 1

இராமனைக் காணவநத மகளிரினதனமை
கண்ணிறு கா த லென்னும் பொருளையே காணகின்
பெண்ணினீர் மையினு லெயதும் பயலினறு பெறுது
மென்பார
மண்ணினீர் குறைது வான மழையறை வறந்த காலத்து
உண்ணுநீர் கண்டு வீழு முழைக்கலம பலவு
மொததார 2

பன்னததுப பாயு தனை ரணையவா பானல பூதத
வெள்ளததும் பெரிய கண்ணா மெனசிலம பலம்ப
மென்பூத

தன்னததம் மிடைக னோவத தமைவலித தவன்பாற
செல்லும்
உன்னததைப பிடிதது நாடுமென சூடுகின் ஓடு
மொத்தார 3

இராமபிரானை மகளிரோக்கியதைப்பற்றிய கவிகூற்ற
பஞ்சனி விரவி ஞாதம் படைநெடுங் கண்க னெவலாம
செஞ்சுவே பைபன் மெய்யிற கருமைபைச் சொந்த
வோதாம
மஞ்சன் மேனி யானறன் மனிநிற மாத ரார்தம்
அஞ்சன் நோக்கம் பார்க்க விருண்டதோ வறிவி
வேமால் 4

ஒருதழியின் மனமதோபாலம்பனம்

மாந்தலிரா மேலி யாளோர லாணுதன் மதன் செய்கும்
பூந்துணர் வாள் மாறி பொழிகின்ற பூச னோக்கி
பெந்தற்கோ னுனை னுனை நோக்கான் வீரன்வி லானமை
பாரான்
ஏந்திழை யாரை செய்வான் பாவனோ வொருவ
னெனருள் 5

இராமனைக் காணச்சென்ற மாநகரின் நிமிஷமையக
கூறுவன்

சொன்னவர் கடந்த காட்சி கவையையோ ருருவ மாடு
இவ்வவந தெரிய வல்லா னெழுதிய தென்ன தினனா
பொன்னையும் பொருவு நீராள் புனைதன் வெல்லாம
போகவித
தனவேய்த் தாங்க லாதான் துமி னொன்றா தாங்கி
நினைவுள் 6

மைக்கருவ கூததவ செவ்வாய லாணுத டொருததி
புள்ளம்
நெக்கென வருரு னெரு வெகுறிடை வஞ்சன் வந்து
புகழ்வுள் போகா வண்ணங் கண்ணெழும் புலங்கொள்
வாழும்
கெடுவன் யடைத்தென் சூழி சேருது மமனி யெனருள் 7
நாககணங் கணை மேலி கைத்ததவேள் சரங்கன் பாராள்
வீக்கிய கணைத் தாகம் வேறுவே ருள் தோராள்

மீன வாததன பினவர வெணமதி
வானி லாவுற வந்தது மானவே;

21

சனகன யாவரையும் உபசரித்த வகை.

ஒழிந்த வெணலினி பொண்ணுத றுதைதன
பொழிந்த காத றொடரப பொருளெலாம்
அழிந்த வந்து கொண்ட டாடலி னன்புதான்
இழிந்த னாககு மிராமறகு மொத்ததே

22

20. கோலக்காண்படலம்

வசிட்டன சீதையை யழைத்துவரச சனகனிடம் கூறல்

தேவியா மருங்கு சூழ விநதிர னிருகளை சோந்த
ஒவிய முயிர்பெற நென்ன வுலந்தர சிருந்த காலை
தாவிலவெண கவினகச செங்கோற சனகனை யிவிது
நோக்கி
மாவிய னோக்கி னானை கொண்டென வசிட்டன
சொன்னான்

1

தோழிமார் சீதையை யழைக்கிறானாம்

அமிழிமைத துணைகள் கண்ணுக கனியென வனமகரு
மாபோல
உமிழுகடாக கலனக னங்கை யுருவினை மறைப்ப
தோரார்
அமிழ்தினைச் சுவைசெய தென்ன வழவினுக கழகு
செய்தார்
இமிழிதிரைப் பரவை ஞால மேழைமை யுடைத்து
மாதோ

2

கழுத்திடுகு அனியணிதல்

கோனணி சங்கம வந்து குடியிருந தனைப் கண்டதது
சனமில் கலனக டமமி லிையவன வணிதல் செய்தார்
மானணி நோக்கி ஞாத மங்கலக கழுத்திடுகு கெலவாம்
தானணி யான போது தனக்கணி யாது மாதோ.

3

நெற்றியில் திங்கமிடுதல்

மொயவளர் குவளை பூத்த முளரியின் முளைத்த முததான
மெயவளர் மதியி னுபபண மீனுண்டே லையை தேயப்ப
வைவக மடநதை மாராக்கும் நாகாகோ தையாக்கும்
வானத

தெய்வமமல னையர்கு மெல்லாந் திவதத்தைத் திலதஞ்
செயதா 4

வண்ணமகவிஃ கீதையினுக்கக கண்டு காழ்நூநல்
கஞ்சதறுக கலிகு மிவறேன் கவாநதினும வண்டு
அஞ்சொற்கள் வின்கை கெவலா மருவிறு வழை
தஞ்சொற்கள் குழறித் தததத் தகைதடு மாநி நினரா
மஞ்சாககு மாத ராாககு மனமெனப் தொனதே
யனறே 5

இழைஞுவா முழையி னுனை யிடைபுவா மதியி னெகடி
மழைஞுவா போதி நவவா கனிமயக குறறு நினரா
உழைஞுவா நயனத் தாமாட டொனஞெவதே விசுமபற
அழகெவா மொருங்கே கண்டால் யரவரே யாற்ற
வல்லார் 6

கீதையின் வருணனை

சங்கயகை யுடைமை யாழ்ந் தாமரைக் கோயி வாழ்ம
எங்கெனரும் பரதது வெவவே நுளளத்தி னெழுதிற்
அங்கயகே தொன்ற வாழ் மருத்ததி யனைய கறையி
நவகையு நம்பி யொத்தா னுயிணிப புகலவ
தெனறே 7

கீத உடனதுசெவ்நிற சிறப்பு

நிததொடு குறையு உறுகு சிலதியர் குழாமுந் தெற்றி
வந்தடி வணங்கிச் சுற்றி மணியணி விதான நீழல்
நிததுவின் கொழுந்து விணம் வினததொடும வருவ
நததவிவ வினக்க மன்ன நயகையு நடக்க குறறாள் 8

கீதசெவ்நிறவின் வருணனை

வவவிவை புதிர்ந்தநில மயகைவிவள பாதம
மெல்லிய புறங்குமென் வலுநிலெலி செய்கும
பயகவ மலாத்தொகை பரபயின் செனத்தன்
நயவணி மணிச்சுடர் தவந்திட நடந்தான் 9

சீதை மண்டபத்தை யடைதல்

பொன்னினொளி பூவினவெறி சாதது பொதி சீதம
யினவினிழ லன்னவடன மேலியொளி மான
அன்னமு மரம்பையரு மாரமித்து நான்
மனவலை யிருந்தமணி மண்டப மடைந்தான். 10

ஆடவரும் மகளிரும் சீதையின் திருமேனிபழகக்க
கண்கொட்டாது காணுதல்

சுமைத்த வரை யீனமைமறை தானுமென லாமச
சுமைத்திரன முலைதெனினவ துயவடிவு கண்டா
அமைத்திரளகொ டோளியரு மாடவரு மெல்லாம
இமைத்தில ருயிரத்திலர்கள் சித்திர மெனத்தாம். 11

இராமன் சீதாபிராட்டியைக் கண்டு களித்தல்

அன்னலனை யல்லனென வாமென வயிர்ப்பான்
கனலி யமிழத்ததை பெதிராகண்ட கடவவண்ணன்
உன்னுயிர் நினைப்பதொ ரகுத்தியொ ளுழைத்தானடு
இன்னமிழ தெழுகுகளிகொ ளிந்திரனை யொத்தான். 12

வசிட்டமுனிவளது மகிழ்ச்சி

எங்குளசெய தவத்திவி விராமனென வந்தான்
சங்கினொடு சக்கர முடைத்தனி முற்றபோ
அங்கனர சாதலினவ வலலிமலா புலனும
மங்கையிவ னாமென வசிட்டன் மகிழவுறளுன். 13

சீதையை மண்டபுப் பண்ணாகப் பெறுதற்குத்
தகர்தன் மகிழ்தல்

அன்றுபுரி கோதைபெழில் கண்டுலகு குழுவதது
ஒன்றுபுரி கோலொடு தனித்திமிரி யுயப்பான்
என்றுமுல் கேழுமர செயறியுள் னேனும
இன்றுதிரு வெயறியது வெனவயம் தெளருன். 14

வணங்கவேண்டியவரை வணங்கிச் சீதை
நுதைப்புகில் தங்குதல்

மாதவனை முறகொன் வணங்கி நெடு மன்னன்
பாதமலா கைதொழுது கண்களபலி சோரும்
தாதையரு டிட்டதனி சிறறவி யிருத்தான்
போதினை வெறுத்தரசா பொன்மனை யுருந்தான். 15

கீதையின்புருகண்ட சிகவாமிதழிந்து விப்படிமொழி

அச்சென நினைத்தமுத வந்தன வினைத்தானி
பச்சைமலை யொத்த படிவத்தட விராமன்
நச்சடை வடிக்கண் மவர் நயகையில னென்றான்
இச்சிலை மிடச்சமலை வேறையு மிருஞே 16

கீத இராமனைக் கடைக்கண்ணாடகண்டு இயம்பியருதல்

எய்யவில் வளைத்தது மிறுத்தது முரைத்ததும
மெய்யவிலை விடத்து முதனையம் விடவற்றான்
ஐயனை யகத்து வடிவேயல் புறத்தும்
கைவளை திருத்துபு கடைக்கணி னுணர்ந்தான் 17

கீத துயரம் நீயடிய போனநதமடைதல்

கணங்குறை கருத்திலுறை கனவனென வறளு
வலங்குவி விறுத்தவ னெனதுயர் மறத்தான
அணங்குறு மவிஞ்சைக்கே விஞ்சையி வகம்பாடு
கணர்ந்ததியு முற்றபய னுற்றவரைபோத்தான் 18

'விவாகம் என்று' எனக் கெளரிகனைத் தீர்த்தனயினுவுதல்

சொல்லுயர் கவிற்றரசா கோமக விருத்தான
கவலிகரை புற்றமுனி கெளரிகனை மேலோய
வலவிமொரு சிறுநிலை மடநதைமண் நாளாம
எலையி னளத்தபுக் கென்றுரைசெய கெளரான் 19

கெளரிகன் திருமணம் நான்கு என்று
'மதுமொழி கூற்தல்

வானையுக் கைவலகன் வாலுமநின் மேறி
முனைமுது கைக்கிரிய முரிய வரானயின்
பானவிலி யகருதினொள பனசனைவன நாடா
நானவேன புறநபக னுறநதான 20

தீர்த்த நன் மானிகை தீர்த்தல்

சொற்றபொழு தத்தீரார் கைதொழு தெழத்தன்
ஒறநைவையி ரக்கவிகொள சவிகொவி மொவகப்
பொற்றட முடியபுது வெயிறொழி தாப்போய
தற்றல் தறுச்சைக்கோடு நன்மனை புத்தான். 1 21

பாவரும் செலலச் சூரியன் அத்தமித்தல்.

அன்னமரி திற்பிரிய வண்ணது மகன்றப்
பொன்னினொடு மாடவரை புக்கனன் மணிப்பூண்
மன்னவர் பிரித்தனர்கள் மாதவர்கள் போனார்
மின்னுகட ராதவனு மேருவின் மறைந்தான். 22

21. கடிமணப்படலம்

சீதைவின் நிலைமை.

தேடகு நவத்தபுன லாசைதெற ஓற்றார்
மாடொர்தட முற்றதனை பெய்தும் வகைகாணார்
நடழி வுறத்தனர்தொடே முறுவ ரன்றே
ஆடக வளைக்குயிலு மந்திசைய னானான். 1

காமவேதனாகொண்ட பிராட்டி தன் மனத்திலே
நினைத்தவற்றையுஞ் சொன்னவற்றையுங்கூறுதல்

உரவே துயிலா குயிரீர் துமெனாக்
கரவே புரிவா குளரோ கதிரோன்
வரவே யெனையா னுடையான் வருமே
இரவே கொடியாய் விடியா யெனுமால். 2

மன்றல் குளிரீவா சம்வயங் கனல்வாய்
மின்னெடுத் துதிலா நகைவீழ் மலயக்
குன்றிற் குலமா குழையிற் குடிவாழ்
தெனறற் புனியே யுயிர் தேடுதியோ. 3

தெருவே துரிவா ரொருசே வகனார்
இருபோ தும்விடா ரிதுவேனனை கொலாம்
கருமா முகிப்போல் பவர்தன் வியாபால்
வருவா குளரோ குலமன் னவரே. 4

பண்ணே வொழியா பகலோ புகுதாது
எண்ணே தவிரா விரவோ விடியாது
உண்ணே வொழியா குயிரோ வகலா
கண்ணே துயிலா விதுவோ கடவே. 5

இடையே வளைசோ ரவெழுந் துவிழுந்து
அடவேய் மதனன் சரமஞ் சினையோ
உடலோய் வுறநா னுமுறங் கனையால்
கடலே யுறநீ யுமொர்க்கு விகொலாம். 6

இராமன் இங்ஙனம் விரும்புகையில் இராமன் நீனைத்தேத்
கொல்லோமென்ப.

எனவின் எனபன் வியிருந் துடைவாய்
நுவியுன் விநவங் கொடுசோர் வறுகால்
மகிசதன் வில்வவய் குறும்வை மருள்வாய்
அனகன் வினைநின் தனவா மறைவாய். 7

இராமன் மனத்து நீனைவனவற்றைக் கூறுதல்

மூங்கன் குழைப் பருவேட் கையினுள்
எங்கன் ஓனைகொன் டுதவந் தெழுநிப்
பினகன் ஓமொர்பென் னகரகன் டுமெனும்
மின்கன் டவரெய் கறிவார் வினையே. 8

திருவே பனையாள் முகமே தெரிவின்
கருவே கனியே வினைகா மவிதைக்கு
எருவே மதியே விதுவென் செந்தவா
ஒருவே நெடுந் புறவா கையோ. 9

தங்மேக் கெடிகா றாகவா னரவின்
பங்மேக் கினதென் பதுபன் டுகொலாய்
எனமேக் கிணதென்து கிணமென் துமுளார்
மெங்மேக் கினதே கருவய் விடமே. 10

என் திரும்பென்து ஓக அறையுமாறு எனகன்
கட்டியிடுதல்.

வானவர் பெருமானும் மனநினை வினனாகத்
தென்கு குறையுள் திரும்ப வினைநாளைப்
பூத மனவாசம் புனைநக ரணிவிரென்று
புனைவின் மனை வானை பணிநா னறைவிற்தாய். 11

குறிபார்ப்பு வருவின்.

அந்நன் வொய்யாறு மகர்மின் னுறையாளும்
என்கின் மனநாளைப் புனைநக ரெனயோடும்
செல்கட சூழ் சிறித் தினகர நெடுநதேடுமென்
மனநினை பனிகொலய் காண்பு வெனவந்தாய். 12

அந்நனந்தவின் செங்க

நொநன் தவொருத் துணைநா பொதிவாரும்
புனை நுடமெகும் புனைநினை புனைவாரும்
காரணி தென்கடல் கதிர்மன் பனியாரும்
புனை மறைவான்கித் திவனா துயாரும். 13

மத்தர மணிமாட முன்றலின் வயினெங்கும்
அந்தமி லொளிர்முத்தி ன்களிரை யொளிவிசும்
இந்திர ஜெடுவானம் மீள்வர் குவதென்னப்
பந்தரி விழல்விசப் பட்டர்வெயில் கடிவாரும்
கலவைகள் புனைவாருங் கலைநல தெரிவாரும்
மலர்குழன் மலைவாரும் மதிமுக மணியாடித்
திலதமு விடுவாருஞ் சிகழிகை யணிவாரும்
இவையிதழ் பொலிகோல மெழிப்பெற விடுவாரும். 15

கதிர்மணி யொளிகாலக் கவர் பொருட் டெரியாவாறு
எதிர் கடர் தரமின்னுந் தெழுதவி வினையோரும்
மதுவிரி குழலாரும் மதினுடை நெடுவானம்
அதுவிது வெனவோராட தலமரனு றுவாரும். 16

தரதன் கலியாணமண்டபத்தை யடைந்தல்

கரைதெரி வரியது கனகம் வேய்த்தது
வரையென வயர்ந்தது மணிபிற செய்தது
நிரைவளை மணவினை நிரப்பு மண்டபம்
அரசர்த மரசனு மனுக்கன் மேயினான்
எண்டவ முனிவரு மிறைவர் யாவரும்
அண்டரும் பிறரும்புக் கிடங்கிற் குதலின்
மண்டபம்-வையமும் வானும் வாய்மடுத்து
உண்டவன் மணியணி புதற் றொத்ததே. 17

என்றுநான் முகன்முதல் யாரும் யாவையும்
நின்றபே ரிருவினை நீக்கி நீணெறி
செனறுமீ னாக்குறி சேரச், சேர்த்திடு
தன்றிஞ்-நாமத்தைத் தானும் சாத்தியே. 19

ஏதமி விருகுழை யீரவு நன்பகற்
காதல்கள டுணர்ந்தன கதிருந் திங்கனும்
சீதைதன் கருத்தினைச் செலியி னுன்றறத்
தூதுவந் துரைப்பன போன்று தோன்றவே. 20

ந்னு கவு நிமிரவு நடக்கு ஞானத்தர்
உணர்வினி னெளிதிக முத்த ரீயந்தான
தணிவருங் கருணைதன் கழுத்திற் சாத்திய
மணியுயிற் கதிரென் மார்பிற் றோன்றவே. 21

மேவருகு கிட்ரென் வினங்கு மார்பினுள்
ஏவருந் தெரிந்திவி டுணர்மி னீண்டெனத்

தேவரு முனிவருந் தெரிக்க வாழ்தல்
முவருந் தானென முடித்த தொத்ததே 22
இன்னென மொளிராதர விமைய வாககெவலாம
தன்னையே யகையதோர் கோலத் தாங்கினான்
பன்னக மணிவிளக கழலும் பாய்வுள்
அன்னவர் தவத்தினு னன்றத விவகினான் 23

இராமரோன தானஞ்செய்துவிட்டுத் தோய்து ஏறநல்
பயபதி னாயிரம் பசவும் ஸபம்பொனும்
எவனையி விவகினுடு மணிகள் யாவையும
தவலவாக குதவினு னவியு நானமகைச்
செவவர்கள் வழுத்ததறத் தேர்வந் தேறினான் 24

பரதன் தேரோட்டவும் இக்கருமண்சுததுருககனா
சாமகர வீசவும் இராமன் தேசிற சென்றமை
அகையதோர் தேசினி வருண் வின்றென்ப
பனிவரு மலர்க்கண்ப பரதன் கோலகொளக
குனிசிலைத் தம்பியின் கூட வேளையன்
இனியபொற வவரினா விபகக வேகினான் 25

இராமன் மண்டபத்தரச சாதல்
எஞ்சலி னுவகத் துள்ள வெறிபடை யரச வெள்ளம்
நஞ்சரக குழாதிற சுற்றக கொற்றவ விருந்த கூடம்
வெருகினத் தனுவ லானு மேருமாவ வரைவிற சேருகு
செருகடர்க் கடவுளென்னத் தேரிடைச் சென்று
சோந்தான் 26

சிவையுடைக கயலவாட டுங்க ளேந்தியோர் செம்பொற
கொம்பா
முலையிடை முடிழப்பத தெர்மேன முன்றிசை முளைத்த
தனனா
அகைகடற் பிறத்து பின்னை பவனியிற ரேன்றி மீன்
மலையிடை புதிகவின னுளபோன மண்டப மதனில
வந்தான் 27

விவாகச் சடவருகரு உரியஉபகரணங்களைக்கொண்டு
வசிட்டன் அந்தனருடன் வருதல்
நீத்தருங் கடனென நிறைந்த வேதியர்
தொய்ததருள் மார்பினர் சுற்றத் தொன்னெறி

வாய்த்ததல் வேள்விக்கு வசிட்டன் மையற
எய்ததன் கலப்பையோ டிவிதி எனய்தினான். 28

சீதையும் இராமனும் மனத்தனிலில் ஏறியிருந்தல்.
மன்றனின் வந்து மனத்தவி சேறி
வென்றி நெடுந்தகை வீரனு மார்வந்து
இன்றுளை யன்னமு மெய்தி யிருந்தார்
ஒன்றிய போகமும யோகமு மொத்தார். 29

சனகன் இராமனுக்கும் சீதையைத் தாரைவார்த்துக்
கொடுத்தல்.

கோமகன் முன்சன் கங்குலிர் நன்வீர்
பூமக னும்பொரு ளும்மென நீபென்
மாமக டன்னொடு மன்னுதி யென்னாத்
தாமரை யன்ன தடக்கையி னீந்தான். 30

சீதை நீவலம்வந்தவின் அம்பி யிதித்து அருந்ததி காணாதல்.
வலங்கொடு தீயை வணங்கினர் வந்து
பொலம்புரி நூலவர் செய்பொருள் முற்றி
இலங்கொளி யம்பி யிதித்தெனா நின்ற
கலங்கில கற்பி னருந்ததி கண்டான். 31

இராமன் பெரியோரை வணங்கிச் சீதையோடு
தன்மானிகை புகுதல்.

மற்றுள் செய்வன செய்து மறிந்ததார்
மற்றிய மாதவர் தாளமுறை சூடிக்
கொற்றவ னைக்கழல் சும்பிட னோடும்
பொறஞ்ஞடி கைக்கொடு நன்மனை புக்கான். 32

இராமனும் சீதையும் கைகேயி முதலிய லுவரையும் வணங்குதல்.
கேகய மாமகன் கேழ்கினர் பாதத்
தரயினு மன்பொடு தாழ்ந்து வணங்கா
ஆயத னனை யடித்துளை சூடித்
தூய கமித்திரை தாடொழ னோடும். 33

பங்குனிபுத்தரத்தில் சீதையினாகம் வசிட்டனால் நடத்தல்.
பங்குனி புத்தர மான புகற்போது
அங்க ளிருககிவி ளாயிர நாமச்

சிங்க மனத்தொழில் செய்த திறத்தான்
மங்கல வங்கி வசிட்டன் வளர்த்தான். 34

இராமனுடைய தம்பிமாரும் ஊர்மீதுமுதலியோர்களை
மனஞ்செய்து கொள்ளுமாறு ஐக்கரசன் ஏற்படுத்தல்.
வள்ள நனக்கினை யோர்க டமக்கும்.
என்னலில் கொற்றவ னெம்பி யளித்த
அள்ளன மலர்த்திரு வன்னவர் தமமைக
கொளஞ் செனத்தம ரோடு குறித்தான். 35

தசரதன் சிலளன் வசிட்டர் முதலியவரோடு தங்கியபின்
பிகழ்ந்ததை சொல்லோமெனல.

சந்தன வில்வதொ ரின்ப நுகர்ந்தான்
ஆய்ந்துணர் கேளவி யருந்தவ ரோடும்
வேந்தனு மந்தகர் வைகின்ன மெளளத்
தேய்த்தன நாள்கில செய்த துறைப்பாம். 36

22. பரசுராமப்படவம்

இராமரினும் சீதையும் அங்குப்போகம் நகர,
விசுவாமித்திரன் தவஞ்செய்யச் செல்லுதல்.

தானாவதொர வகையேநனி சனகன் நரு னதயனும்
நானுவித முறுபோகமு நுகாகின்றவந் நாள்காய்
ஆனமுறை நெறியாசிகள் முனிகோசிக னருளிப்
போனுவட திசைவாயுயர் பொன்மால்வலி
புககான 1

தசரதசக்கரவர்த்தி ஊர்க்கு யீண்டு செல்லுமாறு
யாவகுடனும் பிரயாணமாதல்.

அப்போதினின் முடிமன்னவ னனிமாநகர செலவே
இப்போதுந மனிகந்துணை பெருகென்றினி திசையாக்
கைப்போதக நிகாகாவலர் குழுவததடி கழிவ
ஒப்போதரு தேர்மீதினி கினிதேனின் னுரவேன். 2

தசரதன் அபசருவ மாவது கண்டு வழிவிடை நிறைவி.

ஏகும்மள வையின் வந்தன வலமுடமயி விடமுங்
காகம்முத வியமுந்நிப தடைசெய்வன கண்டான்
நாகம்மன விடையிங்குள திட்டியுறென நடவான்
மாகம்மணி யணிதேரோடு திவ்வுனெறி வந்தான். 3

சக்கரவாதறி ஓர் மிமிதநிகழ் வினவ, அவன்
இடைபூறுவாறு கழியுமெனல

நின்னேறெனறி யுணர்வாரொரு நினைவாளனை யழைவா
நன்குபழு துளதோ நடு வுரைநீதய மெனனக
குன்றேபுரை தோளானெனிர புளளிக்குறி கொள்வான
இனதேவரு மிடைபூ, நது தனரூயவிடு மெனருள் 4

பாகராமனவருகை தெரியிகழும்

என்னுமமன விவிலவானக மிருங்கிறிட வொளியாய
மின்னுமபடி புடைவீசிய சடையான் மழவுடைபான்
பொன்னினமலை வருகின்றது போலவானைல காலவான்
உன்னுததழை வழியானிரு மதிர்நின்றதோ
குரையான் 5

கம்பிததலை யெறிநீருறு கலமொததுல குலைத
தம்பிததுயா நிகையானக டளரக்கடவ சலியா
வெம்பித்திரி தரவானவர் வெருவுற்றிரி தரவோர்
செம்பொறியில் தெறியாவயின் முகவாழிக டெடீவான் 6

சையம்புக நிமிர்க்கட்டி நழுவுமபடி சமைவான்
மைவினனுயா மலைநாறிய மழுவானவன் வந்தான்
ஐயன்றனை யரிதிறற்கு மரசனனது கண்டான்
வெயயனவர நிபமெனன்கொ வெனவெயதுறு
மெலவை 7

பாகராமன் 'உளதோளவலியரசேறிக் கவாதேன்' எனல

இறஞோடிய' கிலையின்றிற் மறிவெளவிலி யானான்
பொறஞோளவலி நிலைசோதனை புரிவானகை புடையேன்
செறஞோடிய திரடோனாறு தினவுஞ்சிறி துடையேன்
மறஞோபொரு ளிவதிவகிதென் வரவெனதன்
ஐரவோன் 8

இராமனீதுவினங்கொண்டு அழியாது விட்டப
பலயடியாகத் தரநன் வேண்டுதல்

விவிவாராவிலி வலுதீவினை விழைவாருழை யனரு
கனியாலிவ னயாதின்ற வுளவோகன் னுமிழும்
ஒளியாயமழு வுடையாயபொர வுரியாரிடை யவலரல
எளியாரிடை வவியாராவலி யெனஞருள் தெனருள் 9

சலத்தோடியை விலனெனமக னனையானுயிர தடிமேல
உலத்தோடெதிர தோளாயென துறவோடுயி
நிலத்தோடுயா கதிவானுற நெடியாயுன தடிமேல
குலத்தோடற முடியேயிது குறைகொண்டனெ
னென்றான் 10

தன வேண்டுமேனிய சொருட்படுதநாது இராமனிடநது
பரகராமன செலலககண்டு நாரதன் மூச்சிதநல
என்னவடி விழுவானையு மிகழாவெரி விழியாப
பொன்னா கையணிவானெதிர புகுவாவிலை யுணராத
தன்னொரு செயலினமைபை நினையாவுயிர தளரா
மின்னாயா வுறுமலாளர வெனவெயதுற துறஞன் 11

இராமனைக் கிடடிய பரகராமன சிவநறுநீன வரலாற்றைக்
கூறல

மானமமுடை குடிமன்னவன மதி சோர்வுறன் மதியான
தானநிலை யுறுவானுறு வினையுண்டது தவிரான்
ஆனமமுடை யுமையன்னலை யநநானுறு சிலைதான்
மன்னமுன் ததன் மேவிலை கேண்பென்
வுரைப்பான் 12

உலகெலா முனிவற தேதே னுறுபகை யொடுகடுப
அலகினமா தவலகன செயதோ ரருவரை யிடுததே
சிலைபைத் திறுதத வோசை செவியுறச சீவி வறதேன
மலைகுலென் வலலை யாயின் வாங்குதி தனுவை
யென்றான் 13

ஸ்ரீராமன விலகிதருக னன்ற வாவலிலகிதருப
பரகராமனை கோகவிச சொல்லுதல

என்றன் னென்ன நின்ற வீராமனு முறுவ லெயுதி
நனொருநீர் மூமதத னுமி நாரணன் வலியி னுண்ட
வென்றிறீற நருக வென்னக கொடுததன்ன வீரன்
துன்றிருஞ் சடையோ னஞ்சத தோளுற வாவகிச
சொல்லுய 14

ஸ்ரீராமன் 'இவளிலலிறகு இலககு ஆவது யாது?'

என்று வினாவுதல்

புதலத தரணை யெய்வாம் பொன்னுவித் தையெய்

வேதவித் தாய மேலேன் மைந்தன் வீரதம் பூண்டாய
ஆதலிற கொலவ னாகா தம்பிது பிழைப்ப தஞ்சல்
யாதிதற் றெக்க மாவ தியம்புதி விரைவி னெனருள் 15

பரகராமனது தவவலிமை

இராமன் வளைததயிலின அம்புககு இலகககுதவ

எயதயம் பிடைபழு தெயதி டாமலென்
செயதவ மியர்வையுஞ் சினதக்க வேயெனக்
கையவ னெயிழ்தலும் கணையுரு சென்றவன்
மையறு தவமேலாம வாரி மீண்டதே 16

ஸ்ரீராமன் தரதனைச்சாராது தொழுது துயரீங்கச்செயதல்

அழிந்தவன் போனபி னமல னையுணர்வு
ஒழிந்ததன் னுயிருடைந் துருவ் தாதையப
பொழிந்தபே ரன்பினுற ஞெழுது முன்புககு
இழிந்தவான் துயாககடற் கரைதின நேற்றினுள் 17

ஸ்ரீராமன் விஷ்ணுவில்லை வருணதேவனகைவிற கொடுததிட்டுச

சேனை முதலியவற்றோடு அயோததி சேநல்

பூமழை பொழிந்தவர் புகுந்த தேவருள
வாமவேல் வருணனை மான் வெஞ்சிவ
சேமியென் றுதவிததன் சேனை யாததெழ
நாமநீ ரயோததிமா நகர நன்னினுள் 18

ஆனை நின்றுமூ தாதை யையறிந்
காலிய விழைவதோர கருதத் தொணால்
கேளியில வளைமுரல் கேக யம்புகப்
பூனொளிர் மார்பநீ போதி யென்றன்ன 19

மேற்காண்டதனுக்குத் தோற்றுவாய

ஆனவன் போனபின் னரசா கோமகன்
ஊனமில் பேரர கயகருநா விடை
வானவா செயதமா தவமுண் டாதலான்
மேனனி நிகழ்ததன் வினம்பு வாமரோ, 20

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

முதலிறறு